

«Ամերիաբանկ» ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններ

*2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար
Անկախ աուդիտորական եզրակացության հետ միասին*

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

Ֆինանսական հաշվետվություններ

Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն.....	1
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն.....	2
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն.....	3
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն.....	4

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1. Ներածություն.....	5
2. Պատրաստման հիմունքներ.....	5
3. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականությունների ամփոփում.....	10
4. Սեզոնների վերաբերյալ տեղեկատվություն.....	26
5. Չուտ տոկոսային եկամուտ.....	29
6. Միջնորդավճարների գծով եկամուտ.....	29
7. Միջնորդավճարների գծով ծախս.....	30
8. Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներից զուտ օգուտ/(վնաս).....	30
9. Արտարժույթային գործառնություններից զուտ օգուտ.....	30
10. Այլ գործառնական եկամուտ.....	30
11. Այլ գործառնական ծախսեր.....	31
12. Վարկային կորուստների գծով ծախս, այլ արժեզրկում և պահուստներ.....	31
13. Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր.....	32
14. Շահութահարկի գծով ծախս.....	32
15. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ.....	34
16. Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ.....	35
17. Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ և վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ.....	36
18. Բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ.....	37
19. Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ.....	38
20. Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ.....	38
21. Ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային արժեթղթեր և մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ.....	51
22. Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ.....	52
23. Այլ ակտիվներ.....	53
24. Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ.....	53
25. Հետզնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ.....	54
26. Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ.....	54
27. Թողարկված պարտքային արժեթղթեր.....	55
28. Այլ փոխառություններ և ստորադաս փոխառություններ.....	55
29. Այլ պարտավորություններ.....	56
30. Բաժնետիրական կապիտալ և պահուստներ.....	56
31. Ռիսկերի կառավարում.....	56
32. Կապիտալի կառավարում.....	73
33. Վարկային պարտավորվածություններ.....	74
34. Գործառնական վարձակալություն.....	75
35. Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ.....	76
36. Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ.....	76
37. Ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ. իրական արժեք և հաշվապահական հաշվառման դասակարգում.....	80
38. Ֆինանսավորման գործունեության հետևանքով առաջացած ֆինանսական պարտավորությունների փոփոխություններ.....	83
39. Հաշվետու ժամակաշրջանից հետո տեղի ունեցած դեպքեր.....	83

**Կառուցելով
բարեկեցիկ աշխարհ**

Ernst & Young CJSC
1 Northern Ave., office 27
Yerevan, 0001, Armenia
Tel: +374 (10) 500 790
+374 (10) 500 705
Fax: +374 (10) 500 706
www.ey.com/am

«Էրնսթ և Ինգ Յանգ» ՓԲԸ
ՀՀ, ք. Երևան 0001
Հյուսիսային պող. 1, գրասենյակ 27
Հեռ. +374 (10) 500 790
+374 (10) 500 705
Ֆաքս. +374 (10) 500 706

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

«Ամերիաբանկ» փակ բաժնետիրական ընկերության
Բաժնետերերին և Տնօրենների խորհրդին

Կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «Ամերիաբանկ» փակ բաժնետիրական ընկերության (Բանկ) ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը, նույն ամսաթվին ավարտվող տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունքների, դրամական միջոցների հոսքերի և սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, ներառյալ հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականությունների ամփոփ նկարագիրը:

Մեր կարծիքով, կից ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով ճշմարիտ են ներկայացնում Բանկի ֆինանսական վիճակը 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, նույն ամսաթվին ավարտվող տարվա ֆինանսական արդյունքները և դրամական միջոցների հոսքերը՝ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ-ների):

Կարծիքի արտահայտման հիմքեր

Մենք աուդիտն իրականացրել ենք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պարտականությունները նկարագրված են ստորև «Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում: Մենք անկախ ենք Բանկից՝ համաձայն Հաշվապահների Վարքագծի Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի *Պրոֆեսիոնալ Հաշվապահների Վարքագրքի* (ՀՎՄՍԽ Վարքագիրք), և մենք կատարել ենք վարքագծի հետ կապված մեր այլ պարտականությունները՝ համաձայն ՀՎՄՍԽ Վարքագրքի: Մենք գտնում ենք, որ մեր կողմից ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Աուդիտի առանցքային հարցեր

Աուդիտի առանցքային հարցերը այն հարցերն են, որոնք, ըստ մեր մասնագիտական դատողության, առավել նշանակալի էին ընթացիկ ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի ընթացքում: Այդ հարցերը դիտարկվել են ֆինանսական հաշվետվությունների մեր աուդիտի համատեքստում ընդհանրապես, և այդ հաշվետվությունների վերաբերյալ մեր կարծիքը ձևավորելիս: Մենք չենք արտահայտում առանձին կարծիք այդ հարցերի վերաբերյալ: Մեր նկարագրությունը, թե ինչպես է ստորև նշված հարցը դիտարկվել մեր աուդիտի ընթացքում, ներկայացված է այդ համատեքստում:

Կառուցելով բարեկեցիկ աշխարհ

Մենք կատարել ենք մեր պարտականությունները, որոնք նկարագրված են «Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում, այդ թվում՝ այդ հարցի վերաբերյալ: Համապատասխանաբար, մեր աուդիտը ներառել է ընթացակարգերի իրականացում մշակված ի պատասխան ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկի մեր գնահատմանը: Մեր աուդիտորական ընթացակարգերի արդյունքները, այդ թվում՝ ստորև ներկայացված հարցը դիտարկելիս իրականացրած ընթացակարգերը, հիմք են հանդիսանում կից ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ աուդիտորական կարծիք արտահայտելու համար:

Աուդիտի առանցքային հարց

Ինչպես է այն դիտարկվել մեր աուդիտի ընթացքում

Ակնկալվող վարկային կորուստների արժեզրկման գծով պահուստը հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների գծով

Ակնկալվող վարկային կորուստների («ԱՎԿ») արժեզրկման գծով պահուստը հանդիսանում է առանցքային դատողությունների առարկա՝ ինչպես հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների էականության (Բանկի ընդհանուր ակտիվների 70.3%-ը 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ), այնպես էլ նոր ընդունված ՖՀՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ» ստանդարտի («ՖՀՄՍ 9») շրջանակներում ԱՎԿ գնահատման հետ կապված բարդությունների և գնահատման համար պահանջվող դատողությունների պատճառով:

Պորտֆելային հիմունքով ԱՎԿ հաշվարկը ենթադրում է բարդ վիճակագրական մոդելավորում պահանջվող գնահատման մեթոդների և մասնագիտական դատողությունների կիրառում: Այս մեթոդներն օգտագործվում են դեֆոլտի հավանականությունը, դեֆոլտի ժամանակ գործիքի ակնկալվող արժեքը և դեֆոլտի արդյունքում առաջացող կորուստները գնահատելու համար՝ հիմք ընդունելով անցյալ ժամանակաշրջանների առկա տեղեկատվությունը, որը ճշգրտվում է ապագա ժամանակաշրջանների կանխատեսվող տեղեկատվությամբ, ներառյալ՝ մակրոտնտեսական ցուցանիշների կանխատեսումները:

Արժեզրկված էական ֆինանսական ակտիվների համար անհատական հիմունքով ԱՎԿ հաշվարկը պահանջում է հաշվարկի հիմքում ընկած գրավի առարկայի իրացումից ապագա դրամական հոսքերի գնահատում:

Սողելավորման տարբեր մեթոդների և ենթադրությունների կիրառումը կարող էր հանգեցնել ԱՎԿ էականորեն տարբեր գնահատումների: Սա կարող էր նշանակալի ազդեցություն ունենալ Բանկի ֆինանսական արդյունքների վրա:

Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների ԱՎԿ գծով պահուստի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 20-ում՝ «Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ» և Ծանոթագրություն 31-ում՝ «Ռիսկերի կառավարում»:

Աուդիտն իրականացնելիս մենք առանձնահատուկ ուշադրություն ենք դարձրել հետևյալին՝

- ▶ Պորտֆելային հիմունքով ԱՎԿ որոշելու համար կիրառված վարկային ռիսկի մոդելների և ենթադրությունների գնահատում,
- ▶ Հաճախորդներին տրված էական արժեզրկված վարկերի և փոխատվությունների գծով ապագա գնահատված դրամական հոսքերի թեստավորում:

Պորտֆելային հիմունքով հաշվարկված պահուստի թեստավորման նպատակով մենք գնահատել ենք դրա հիմքում ընկած վիճակագրական մոդելները, օգտագործված հիմնական էլակետային տվյալներն ու ենթադրությունները և ԱՎԿ հաշվարկում ներառված ապագա ժամանակաշրջանների կանխատեսվող տեղեկատվությունը: Մենք թեստավորել ենք վարկային ռիսկի գործոնների հաշվարկի հիմքում ընկած առանցքային վիճակագրական տվյալները, ինչպիսիք են վարկերի ժամկետանց օրերը, հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների՝ դեֆոլտի ամսաթվից հետո վերականգնման վիճակագրությունը և վարկերի մնացորդների փոփոխությունը սկզբնական ճանաչման ամսաթվից մինչև դեֆոլտի ամսաթիվը:

Արժեզրկված էական վարկերի գծով մենք թեստավորել ենք հաշվարկի հիմքում ընկած գրավի առարկայի իրացումից ապագա գնահատված դրամական հոսքերի հաշվարկները:

Մենք նաև իրականացրել ենք ընթացակարգեր Բանկի՝ վարկային ռիսկին ենթարկվածությունը նկարագրող բացահայտումների նկատմամբ:

**Կառուցելով
բարեկեցիկ աշխարհ**

Բանկի 2018թ. Տարեկան հաշվետվության մեջ ներառված այլ տեղեկատվություն

Այլ տեղեկատվությունը ներառում է Տարեկան հաշվետվության մեջ ներառված տեղեկատվությունը, բացի ֆինանսական հաշվետվություններից և դրանց վերաբերյալ մեր աուդիտորական եզրակացությունից: Ղեկավարությունը պատասխանատու է այլ տեղեկատվության համար: Տարեկան հաշվետվությունը ենթադրաբար մեզ կտրամադրվի աուդիտորական եզրակացության ամսաթվից հետո: Ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ մեր կարծիքը չի տարածվում այլ տեղեկատվության վրա, և մենք այդ տեղեկատվության վերաբերյալ չենք տրամադրելու կարծիք, որը որևէ ձևով կարտահայտի հավաստիացում տվյալ տեղեկատվության վերաբերյալ: Ֆինանսական հաշվետվությունների մեր աուդիտի հետ կապված, մեր պարտավորությունն է ծանոթանալ վերոնշյալ այլ տեղեկատվությանը, երբ այն տրամադրվի մեզ, և դրանով դիտարկել, թե արդյոք առկա են Եական անհամապատասխանություններ այլ տեղեկատվության և ֆինանսական հաշվետվությունների կամ աուդիտի ընթացքում ձեռք բերված մեր գիտելիքների միջև, և թե արդյոք այլ տեղեկատվությունը պարունակում է այլ Եական խեղաթյուրումներ:

Ղեկավարության և Տնօրենների խորհրդի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ֆինանսական հաշվետվությունները ՖՅՄՍ-ների և համապատասխան պատրաստելու և ճշմարիտ ներկայացնելու, ինչպես նաև այնպիսի ներքին վերահսկողության համակարգի համար, որը, ըստ ղեկավարության, անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացած Եական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

Ֆինանսական հաշվետվություններ պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է Բանկի անընդհատ գործելու հնարավորությունը գնահատելու, համապատասխան դեպքերում անընդհատ գործելու հետ կապված հարցերը բացահայտելու և կազմակերպության գործունեության անընդհատության ենթադրության հիման վրա հաշվետվությունները պատրաստելու համար, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ղեկավարությունը մտադիր է լուծարել Բանկը, ընդհատել դրա գործունեությունը կամ երբ չունի այդպես չվարվելու որևէ իրատեսական այլընտրանք:

Տնօրենների խորհուրդը պատասխանատու է Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման գործընթացի նկատմամբ վերահսկողության համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ ֆինանսական հաշվետվությունները, ամբողջությամբ վերցրած, զերծ են Եական խեղաթյուրումից՝ անկախ դրանց խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից, և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորական եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, բայց այն չի երաշխավորում, որ Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին համաձայն իրականացրած աուդիտը միշտ կհայտնաբերի Եական խեղաթյուրումը, երբ այն առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի հետևանքով և համարվում են Եական, երբ խելամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք, առանձին կամ միասին վերցրած, կազդեն ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողների՝ սույն ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

Կառուցելով բարեկեցիկ աշխարհ

Առևտրի միջազգային ստանդարտներին համաձայն իրականացրած առևտրի շրջանակներում մենք կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում ենք մասնագիտական կասկածամտություն առևտրի ողջ ընթացքում: Մենք նաև իրականացնում ենք հետևյալը.

- ▶ Հայտնաբերում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք առևտրորական ընթացակարգեր՝ այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով, և ձեռք ենք բերում առևտրորական ապացույցներ, որոնք բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքն արտահայտելու համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրման չբացահայտման ռիսկն ավելի բարձր է, քան սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրման չբացահայտման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին վերահսկողության համակարգի չարաշահում:
- ▶ Ձեռք ենք բերում պատկերացում առևտրին վերաբերող ներքին հսկողության վերաբերյալ՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան առևտրորական ընթացակարգեր նախագծելու, սակայն ոչ Բանկի ներքին վերահսկողության համակարգի արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու նպատակով:
- ▶ Գնահատում ենք կիրառված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության տեղին լինելը, ինչպես նաև ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և համապատասխան տեղեկատվության բացահայտման խելամտությունը:
- ▶ Եզրահանգում ենք ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության սկզբունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և, հիմնվելով ձեռք բերված առևտրորական ապացույցների վրա, գնահատում ենք, թե արդյոք առկա է դեպքերի կամ հանգամանքների հետ կապված էական անորոշություն, որը կարող է էական կասկած առաջացնել Բանկի անընդհատ գործելու հնարավորության վերաբերյալ: Եթե մենք եզրակացնում ենք, որ առկա է էական անորոշություն, մեզանից պահանջվում է մեր առևտրորական եզրակացությունում ուշադրություն դարձնել ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, երբ այդ բացահայտումները համապատասխան չեն, ձևափոխել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր առևտրորական եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված առևտրորական ապացույցների վրա: Սակայն ապագա իրադարձություններն ու հանգամանքները կարող են հանգեցնել Բանկի գործունեության անընդհատության դադարեցմանը:
- ▶ Գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքն ու բովանդակությունը, ներառյալ՝ բացահայտումները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների ու դեպքերի ճշմարիտ ներկայացումը:

Տուօրենների խորհրդին, ի թիվս այլ հարցերի, տեղեկացնում ենք առևտրի առաջադրանքի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, ինչպես նաև առևտրի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ՝ ներքին հսկողությանը վերաբերող կարևոր թերությունների մասին:

**Կառուցելով
բարեկեցիկ աշխարհ**

Մենք Տնօրենների խորհրդին նաև տրամադրում ենք հայտարարություն, ըստ որի մենք պահպանել ենք անկախության վերաբերյալ վարքագծի պահանջները, ինչպես նաև նրանց տեղեկացնում ենք բոլոր հարաբերությունների կամ այլ հարցերի մասին, որոնք ըստ ողջամիտ ենթադրության, կարող են անդրադառնալ մեր անկախության վրա, և որտեղ կիրառելի է, նախագգուշական միջոցառումների մասին:

Տնօրենների խորհրդին հաղորդված հարցերից մենք որոշում ենք այն հարցերը, որոնք համարվել են առավել նշանակալի ընթացիկ ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի ընթացքում, և հետևաբար հանդիսանում են աուդիտի առանցքային հարցեր: Մենք նկարագրում ենք այդ հարցերը մեր աուդիտորական եզրակացությունում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ օրենքով կամ կարգավորող ակտերով արգելված է այդպիսի հարցերի հրապարակային բացահայտումը, կամ երբ խիստ բացառիկ հանգամանքներում մենք որոշում ենք, որ տվյալ հարցը չպետք է ներկայացվի մեր եզրակացությունում, քանի որ կարող է ողջամտորեն ակնկալվել, որ դրա ներկայացման հետ կապված բացասական հետևանքները ավելի շատ կլինեն, քան դրա ներկայացումից հանրային օգուտը:

Այս աուդիտի առաջադրանքի պատասխանատուն Սերգեյ Տասկանն է:

«Էրնսթ ընդ Յանգ» ՓԲԸ
ՀՀ, ք. Երևան

Աուդիտի բաժնի գործընկեր

Սերգեյ Տասկան

Գլխավոր տնօրեն՝ Յ. Սարգսյան՝
Ի դեմս լիազորված անձ Է. Հայրապետյանի
(գործող 2016թ. օգոստոսի 1-ին տրված լիազորագրի
հիման վրա)
Աուդիտի բաժնի հիմնադիր գործընկեր՝

Էրիկ Հայրապետյան

27 մարտի, 2019թ.

Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն

2018 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար

	<i>Ծան.</i>	<i>2018թ. հազ. դրամ</i>	<i>2017թ. հազ. դրամ</i>
Տոկոսային եկամուտ՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով	5	53,047,105	49,110,163
Այլ տոկոսային եկամուտ		593,061	187,035
Տոկոսային ծախս	5	(26,309,095)	(30,932,889)
Չուտ տոկոսային եկամուտ		27,331,071	18,364,309
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ	6	4,511,230	3,577,025
Միջնորդավճարների գծով ծախս	7	(1,111,594)	(791,890)
Միջնորդավճարների գծով զուտ եկամուտ		3,399,636	2,785,135
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներից զուտ օգուտ/(վնաս)	8	995,577	(1,976,234)
Արտարժույթային գործառնություններից զուտ օգուտ	9	3,134,059	5,815,335
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներից զուտ օգուտ		155,365	–
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներից զուտ օգուտ		–	424,708
Այլ գործառնական եկամուտ	10	4,242,231	2,159,541
Այլ գործառնական ծախսեր	11	(2,475,641)	(1,892,480)
Գործառնական եկամուտ		36,782,298	25,680,314
Վարկային կորուստների գծով ծախս	12	(9,380,965)	(5,688,706)
Այլ արժեզրկում	12	(22,749)	(122,938)
Գործառնական եկամուտ արժեզրկումից հետո		27,378,584	19,868,670
Անձնակազմի գծով ծախսեր		(7,936,402)	(6,240,813)
Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր		(6,118,214)	(4,091,161)
Շահույթ մինչև շահութահարկ		13,323,968	9,536,696
Շահութահարկի գծով ծախս	14	(2,821,524)	(1,886,709)
Հաշվետու տարվա շահույթ		10,502,444	7,649,987
Այլ համապարփակ եկամուտ հարկումից հետո			
<i>Հաջորդող ժամանակաշրջաններում որպես շահույթ կամ վնաս վերադասակարգվող հոդվածներ</i>			
Չուտ օգուտ/(վնաս) վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներից			
- Իրական արժեքի զուտ փոփոխություն		–	462,604
- Շահույթ կամ վնաս փոխանցված իրական արժեքի զուտ փոփոխություն		–	(424,708)
- Շահութահարկի ազդեցություն		–	(7,579)
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային ֆինանսական գործիքների գծով զուտ օգուտ/			
- Իրական արժեքի զուտ փոփոխություն		4,932	–
- Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքների ակնկալվող վարկային կորուստների գծով պահուստի փոփոխություններ		72,517	–
- Շահույթ կամ վնաս փոխանցված իրական արժեքի զուտ փոփոխություն		(155,365)	–
- Շահութահարկի ազդեցություն		15,583	–
Ընդամենը հաջորդող ժամանակաշրջաններում որպես շահույթ կամ վնաս վերադասակարգվող հոդվածներ		(62,333)	30,317
Այլ համապարփակ (ծախս) եկամուտ հարկումից հետո		(62,333)	30,317
Ընդամենը հաշվետու տարվա համապարփակ եկամուտ		10,440,111	7,680,304

1-ից 83-րդ էջերում ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունները վավերացվել են ղեկավարության կողմից 2019թ. մարտի 27-ին և ստորագրվել են վերջինիս անունից՝

Արտակ Հանեսյան
Տնօրինության նախագահ + Գլխավոր տնօրեն

Գոհար Խաչատրյան
Գլխավոր հաշվապահ

Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն**2018 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**

	Շան.	2018թ. հազ. դրամ	2017թ. հազ. դրամ
Ակտիվներ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	15	144,353,912	107,616,368
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ	16		
- Բանկի կողմից պահվող		6,290,841	3,968,064
- Հետզնման պայմանագրերով գրավադրված		526,169	–
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	17	11,602,128	–
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	17	–	9,888,078
Բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ	18	4,946,612	10,842,890
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	19	6,746,414	8,675,394
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	20	547,943,183	479,640,981
Ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային արժեթղթեր	21		
- Բանկի կողմից պահվող		22,269,117	–
- Հետզնման պայմանագրերով գրավադրված		16,556,346	–
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ	21		
- Բանկի կողմից պահվող		–	37,337,539
- Հետզնման պայմանագրերով գրավադրված		–	5,968,305
Հիմնական միջոցներ և ոչ կյուբական ակտիվներ	22	10,240,337	7,126,916
Հետաձգված հարկային ակտիվներ	14	185,898	–
Այլ ակտիվներ	23	8,086,270	6,657,562
		779,747,227	677,722,097
Ընդամենը ակտիվներ			
Պարտավորություններ			
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ	16	20,621	686,306
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	24	43,076,769	40,004,001
Հետզնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	25	17,011,404	6,121,693
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	26	399,086,132	375,170,779
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	27	50,846,356	40,932,595
Այլ փոխառություններ	28	120,913,209	98,128,094
Ստորադաս փոխառություններ	28	50,414,125	40,919,768
Ընթացիկ հարկային պարտավորություններ		1,086,688	990,256
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	14	–	1,025,103
Վարկային պարտավորվածությունների գծով պահուստ	33	140,163	–
Այլ պարտավորություններ	29	7,393,812	3,841,631
		689,989,279	607,820,226
Ընդամենը պարտավորություններ			
Կապիտալ	30		
Կանոնադրական կապիտալ		37,300,480	32,087,360
Էմիսիոն եկամուտ		16,968,725	7,755,179
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվների/վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների վերազնահատման պահուստ		333,435	338,214
Զբաղիված շահույթ		35,155,308	29,721,118
		89,757,948	69,901,871
Ընդամենը կապիտալ			
Ընդամենը կապիտալ և պարտավորություններ		779,747,227	677,722,097

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մաս կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվության

2018 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար

	Ծան.	2018թ. հազ. դրամ	2017թ. հազ. դրամ
Դրամական միջոցների հոսքեր գործառնական գործունեությունից			
Ստացված տոկոսներ		58,733,901	45,679,533
Վճարված տոկոսներ		(33,083,438)	(28,386,448)
Ստացված միջնորդավճարներ		4,511,231	3,577,025
Վճարված միջնորդավճարներ		(1,111,594)	(791,890)
Չուտ վճարումներ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներից		453,772	(1,933,348)
Չուտ մուտքեր արտարժույթով գործառնականություններից		3,586,028	3,601,374
Ելքեր այլ գործառնական ծախսերի գծով		(2,475,641)	(1,892,480)
Մուտքեր այլ գործառնական եկամտի գծով		4,242,231	2,159,541
Աշխատավարձ և աշխատակազմին վճարված այլ գումարներ		(7,165,324)	(5,726,848)
Ելքեր այլ ընդհանուր վարչական ծախսերի գծով		(4,888,861)	(3,223,321)
Գործառնական ակտիվների զուտ (ավելացում)/սվազում			
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ		(2,240,960)	(814,603)
Բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ		5,247,616	(5,003,619)
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ		1,924,073	(2,223,000)
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ		(89,537,762)	34,518,400
Այլ ակտիվներ		(1,651,412)	(3,934,632)
Գործառնական պարտավորությունների ավելացում / (սվազում)			
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ		(579,945)	(1,894,376)
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ		4,427,815	(31,378,969)
Հետզնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ		10,913,628	6,096,286
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ		32,999,639	(46,389,246)
Այլ պարտավորություններ		2,678,452	359,730
Չուտ դրամական միջոցների հոսքեր գործառնական գործունեությունից (մինչև շահութահարկը)		(13,016,551)	(37,600,891)
Վճարված շահութահարկ		(2,758,200)	–
Չուտ դրամական միջոցների հոսքեր գործառնական գործունեությունից (շահութահարկից հետո)		(15,774,751)	(37,600,891)
Դրամական միջոցների հոսքեր ներդրումային գործունեությունից			
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերումներ		(4,348,326)	(4,345,562)
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վաճառք		–	2,048
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվների/Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների ձեռքբերումներ		(8,735,406)	(17,533,115)
Մուտքեր իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվների/Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներից		6,909,824	20,417,703
Ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային արժեթղթերի/մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումների ձեռքբերումներ		(12,208,815)	(79,345,696)
Ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային արժեթղթերի/մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումների մարում		15,956,823	72,727,616
Հայկական բանկերի և վարկային կազմակերպությունների պարտատոմսերի ձեռքբերում, որոնք 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ դասակարգվել են որպես բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ		–	(612,754)
Չուտ դրամական միջոցների հոսքեր ներդրումային գործունեությունից		(2,425,900)	(8,689,760)
Դրամական միջոցների հոսքեր ֆինանսավորման գործունեությունից			
Վճարված շահաբաժիններ	30	(1,148,000)	(2,176,201)
Կանոնադրական կապիտալի թողարկումից մուտքեր		14,426,666	–
Ստորադաս փոխառություններից մուտքեր		9,290,363	–
Մուտքեր այլ փոխառություններից		109,241,838	67,496,831
Այլ փոխառությունների մարում		(85,915,500)	(72,097,598)
Մուտքեր թողարկված պարտքային արժեթղթերից		24,855,545	23,604,849
Վճարումներ թողարկված պարտքային արժեթղթերի դիմաց		(12,849,554)	(1,100,239)
Չուտ դրամական միջոցների հոսքեր ֆինանսավորման գործունեությունից		57,901,358	15,727,642
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ/(սվազում)		39,700,707	(30,563,009)
Փոխարժեքային տարբերությունների ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա			
Արժեզրկման պահուստում փոփոխությունների ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա		(2,919,971)	2,898,505
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ հաշվետու տարվա սկզբում		(43,192)	–
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ հաշվետու տարվա սկզբում		107,616,368	135,280,872
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ հաշվետու տարվա վերջում	15	144,353,912	107,616,368

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մաս կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն

2018 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար

հազ. դրամ	Ծան.	Կանոնա- դրական կապիտալ	Էմիսիոն եկամուտ	Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվների/ Վաճառքի համար մատչելի ֆին. ակտիվների վերագնա- հատման պահուստ	Չբաշխված շահույթ	Ընդամենը կապիտալ
				պահուստ		
Մնացորդն առ 2017թ. հունվարի 1		32,087,360	7,755,179	307,897	24,247,332	64,397,768
Ընդամենը համապարփակ եկամուտ						
Հաշվետու տարվա շահույթ		–	–	–	7,649,987	7,649,987
Հաշվետու տարվա այլ համապարփակ եկամուտ		–	–	30,317	–	30,317
Ընդամենը հաշվետու տարվա համապարփակ եկամուտ		–	–	30,317	7,649,987	7,680,304
Կապիտալում ուղղակիորեն գրանցված գործարքներ սեփականատերերի հետ						
Շահաբաժիններ	30	–	–	–	(2,176,201)	(2,176,201)
Ընդամենը գործարքներ սեփականատերերի հետ		–	–	–	(2,176,201)	(2,176,201)
Մնացորդը 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		32,087,360	7,755,179	338,214	29,721,118	69,901,871
Մնացորդն առ 2018թ. հունվարի 1		32,087,360	7,755,179	338,214	29,721,118	69,901,871
ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման ազդեցությունը (Ծան 2)		–	–	57,554	(3,920,254)	(3,862,700)
ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն վերահաշվարկված սկզբնական մնացորդ		32,087,360	7,755,179	395,768	25,800,864	66,039,171
Հաշվետու տարվա շահույթ		–	–	–	10,502,444	10,502,444
Հաշվետու տարվա այլ համապարփակ վնաս		–	–	(62,333)	–	(62,333)
Ընդամենը հաշվետու տարվա համապարփակ եկամուտ		–	–	(62,333)	10,502,444	10,440,111
Կապիտալում ուղղակիորեն գրանցված գործարքներ սեփականատերերի հետ						
Կանոնադրական կապիտալի թողարկում	30	5,213,120	9,213,546	–	–	14,426,666
Հայտարարված շահաբաժիններ	30	–	–	–	(1,148,000)	(1,148,000)
Ընդամենը գործարքներ սեփականատերերի հետ		5,213,120	9,213,546	–	(1,148,000)	13,278,666
Մնացորդը 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		37,300,480	16,968,725	333,435	35,155,308	89,757,948

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվությունը պետք է ընթացվի ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մաս կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

1. Ներածություն

(ա) Կազմակերպչական կառուցվածքը և հիմնական գործունեությունը

«Ամերիաբանկ» ՓԲԸ-ն (նախկին «Հայնեթարքբանկ» ՓԲԸ) (այսուհետ «Բանկ») հիմնադրվել է 1992թ. սեպտեմբերի 8-ին ՀՀ օրենսդրության համաձայն: 2007թ-ին Բանկը ձեռք բերվեց «Թի-Դի-Էյ Հոլդինգս Լիմիթիդ» ընկերության կողմից, որը գնեց Բանկի բաժնետիրական կապիտալի 96.15%-ը: 2011թ. ընթացքում «Թի-Դի-Էյ Հոլդինգս Լիմիթիդ» ընկերությունը վերանվանվեց «Ամերիա Գրուպ» (Սի-Ուայ): 2013թ-ին «Ամերիա Գրուպ» (Սի-Ուայ) ընկերությունը ձեռք բերեց Բանկի բաժնետիրական կապիտալի 100%-ը: 2015թ. դեկտեմբերի 23-ին Վերակառուցման և Չարգացման Եվրոպական Բանկը (այսուհետ՝ «ՎԵԲ») ամբողջովին գնեց Բանկի կողմից լրացուցիչ թողարկված 20,749 բաժնետոմսերը:

2016թ. դեկտեմբերի 21-ին «Ի-ԷՍ-Փի-ԷՍ Հոլդինգ Լիմիթիդ» ընկերությունը «Ամերիա Գրուպ» (Սի-Ուայ) ընկերությունից գնեց Բանկի բաժնետոմսերի 13.5%-ը:

2018թ. փետրվարի 14-ին Ասիական Չարգացման Բանկը (ԱՉԲ) ձեռք բերեց Բանկի կողմից լրացուցիչ թողարկված բոլոր 16,291 բաժնետոմսերը՝ 14,426,665 հազար ՀՀ դրամով:

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի բաժնետերերն են «Ամերիա Գրուպ»-ը (Սի-Ուայ) ընկերությունը՝ 56.60%, ՎԵԲ-ը՝ 17.80%, «Ի-ԷՍ-Փի-ԷՍ Հոլդինգ Լիմիթիդ» ընկերությունը՝ 11.62% և ԱՉԲ-ն՝ 13.98%: Բանկի վերջնական վերահսկող և վերջնական շահառու սեփականատեր է հանդիսանում պրն. Ռուբեն Վարդանյանը:

Բանկի հիմնական գործունեությունն է հանդիսանում ավանդների ներգրավումը, հաճախորդների հաշիվների սպասարկումը, վարկերի ու երաշխիքների տրամադրումը, դրամավճարային գործառնությունների իրականացումը, ինչպես նաև արժեթղթերով ու արտարժույթով գործարքների իրականացումը: Բանկի գործունեությունը կարգավորվում է ՀՀ կենտրոնական բանկի (ՀՀ ԿԲ) կողմից: Բանկն ունի բանկային գործունեություն իրականացնելու լիցենզիա և հանդիսանում է Հայաստանի Հանրապետության ավանդների երաշխավորման համակարգի անդամ: Բանկի ակտիվների և պարտավորությունների մեծամասնությունը տեղակայված է Հայաստանի Հանրապետությունում:

Բանկն ունի 16 մասնաճյուղ, որոնց միջոցով իրականացնում է իր գործունեությունը Հայաստանի Հանրապետությունում: Բանկի գլխամասային գրասենյակի իրավաբանական հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան 0010, Վազգեն Սարգսյան փ. 2: Բանկի աշխատողների միջին քանակը 2018թ. 891 է (2017թ.՝ 695):

Կապակցված կողմերի հետ գործարքների մանրամասները ներկայացված են Ծանոթագրություն 36-ում:

(բ) Հայաստանի գործարար միջավայրը

2018թ. կարելի է մեծապես դրական գնահատել ՀՀ տնտեսության համար: Տարվա ՀՆԱ աճը կազմել է 5.2 տոկոս, ինչը որոշակիորեն ցածր է նախորդ տարվա տեմպից, սակայն զգալիորեն բարձր է նախորդ տարիների միջին ցուցանիշից: Տնտեսության մեջ առանցքային դեր են ունեցել արտադրության, ֆինանսական միջնորդության և ժամանցի ոլորտները: ՍԳԻ-ն վերջին տարիներին պահպանել է կայունություն և գտնվել է 2018թ. համար ՀՀ ԿԲ սահմանած թիրախային տիրույթում (2.5%): Անհրաժեշտ է նշել, որ ՀՀ դրամ/ԱՄՆ դոլար փոխարժեքը ևս հիմնականում պահպանել է կայունություն: Ներմուծումների ցուցանիշի երկնիշ աճը պահպանվել է տարվա ընթացքում (տարեկան մոտ 20% աճ), արտահանումը աճել է մոտ 8%-ով: Դրամական փոխանցումները 2018թ. ընթացքում աճել են միայն 2%-ով: Արտաքին պահուստներում դիտարկվում է մոտ 3% նվազում:

Ելնելով վերոնշյալից, ղեկավարությունը գտնում է, որ համապատասխան միջոցներ է ձեռնարկում Բանկի գործունեության կայունության ապահովման համար, ինչպես ներկայիս պայմաններում, այնպես էլ առաջիկայում հնարավոր պոտենցիալ ջնջումների դեպքում:

2. Պատրաստման հիմունքներ

(ա) Համապատասխանության մասին հայտարարություն

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (այսուհետ՝ «ՖՀՄՍ») պահանջների համաձայն:

(բ) Չափման հիմունքներ

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի հիմունքով: Բացառություն են կազմում իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքները, իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքները/վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները, որոնք ներկայացված են իրական արժեքով:

2. Պատրաստման հիմունքներ (շարունակություն)

(գ) Վերադասակարգումներ

ՖՀՄՍ 9-ի ընդունումից հետո Բանկը վերանայել է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության ներկայացումը՝ ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն հաշվարկված արժեզրկումից կորուստները որպես մեկ հոդված ներկայացնելու նպատակով: Համապատասխանաբար, 2018թ. ներկայացման հիմունքներին համապատասխանեցվելու համար 2017թ. համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության մեջ կատարվել են արժեզրկումից կորուստների գծով հետևյալ վերադասակարգումները՝

<i>հազ. դրամ</i>	<i>Նախկինում</i>	<i>Վերադասակարգում</i>	<i>Ծջգրոված</i>
Արժեզրկումից կորուստներ	5,811,644	(5,811,644)	–
Այլ արժեզրկում	–	122,938	122,938
Վարկային կորուստների գծով ծախսեր	–	5,688,706	5,688,706
Տոկոսային եկամուտ	49,297,198	(49,297,198)	–
Տոկոսային եկամուտ՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով:	–	49,110,163	49,110,163
Այլ տոկոսային եկամուտ	–	187,035	187,035

(դ) Ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթ

Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են ՀՀ դրամով, որը Բանկի ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթն է: Ֆինանսական տեղեկատվությունը՝ ներկայացված ՀՀ դրամով, կորացված է մինչև մոտակա հազար ՀՀ դրամ: 2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ ԿԲ-ի պաշտոնական փոխարժեքներն են համապատասխանաբար 483.75 ՀՀ դրամ և 484.1 ՀՀ դրամ 1 ԱՄՆ դոլարի համար և 553.65 ՀՀ դրամ և 580.1 ՀՀ դրամ 1 եվրոյի համար:

(ե) Գնահատումների և դատողությունների օգտագործում

Այս ֆինանսական հաշվետվությունները ՖՀՄՍ-ի պահանջներին համապատասխան պատրաստելու համար ղեկավարությունը պետք է կատարի դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն ունեն հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման, ինչպես նաև ակտիվների, պարտավորությունների, եկամտի և ծախսերի գծով ներկայացված գումարների վրա: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից:

Գնահատումները և համապատասխան ենթադրությունները շարունակաբար վերանայվում են: Հաշվապահական գնահատումների վերանայումները ճանաչվում են այն ժամանակաշրջանում, որում վերանայվել են և այն ապագա ժամանակաշրջաններում, որոնց վրա կարող են ազդեցություն ունենալ:

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ժամանակ գնահատման և կարևոր դատողությունների հետ կապված զգալի անորոշությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 20-ում՝ «Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ», Ծանոթագրություն 31-ում՝ «Ռիսկերի կառավարում» և Ծանոթագրություն 37-ում՝ «Ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ. իրական արժեք և հաշվապահական հաշվառման դասակարգում»:

(զ) Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության և ներկայացման փոփոխություններ

Փոփոխություններ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության մեջ

Բանկը կիրառել է հետևյալ վերանայված ՖՀՄՍ-ները, որոնք ուժի մեջ են մտնում 2018 թվականի հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթիվից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Բանկը չի կիրառել որևէ ստանդարտ կամ փոփոխություն, որը նախկինում ընդունվել է, բայց ներկայումս դեռ գործող չէ: Փոփոխությունների էությունը և ազդեցությունները նկարագրված են ստորև.

ՖՀՄՍ 9 Ֆինանսական գործիքներ

ՖՀՄՍ 9 փոխարինում է ՀՀՄՍ 39 *Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը* ստանդարտին 2018թ. հունվարի 1-ին սկսվող կամ դրան հաջորդող տարեկան ժամանակաշրջանների համար: Բանկը չի վերահաշվարկել ֆինանսական գործիքների գծով 2017թ. համեմատական տեղեկատվությունը ՖՀՄՍ 9-ի շրջանակներում: Հետևաբար, 2017թ. համեմատական տեղեկատվությունը ներկայացված է ՀՀՄՍ 39-ի համաձայն և համեմատելի չէ 2018թ. ներկայացված տեղեկատվության հետ: ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման արդյունքում առաջ եկած տարբերությունները ուղղակիորեն ճանաչվել են 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ չբաշխված շահույթում և բացահայտված են ստորև:

2. Պատրաստման հիմունքներ (շարունակություն)

(գ) Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության և ներկայացման փոփոխություններ (շարունակություն)

(i) Դասակարգումը և չափումը

Միայն մայր գումարի և տոկոսի վճարման (SPPI) չափանիշին համապատասխանող պարտքային ֆինանսական ակտիվների դասակարգումը սկզբնական ճանաչման պահին հիմնված է բիզնես մոդելի վրա, որով կառավարվում են տվյալ գործիքները՝

- ▶ Գործիքները, որոնք կառավարվում են «հավաքագրման համար պահվող» հիմունքով, չափվում են ամորտիզացված արժեքով,
- ▶ Գործիքները, որոնք կառավարվում են «հավաքագրման և վաճառքի համար պահվող» հիմունքներով, չափվում են իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով (FVOCI),
- ▶ Այլ հիմունքներով կառավարվող գործիքները, այդ թվում՝ առևտրային ֆինանսական ակտիվները, չափվում են իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով (FVTPL):

Բաժնային ֆինանսական ակտիվները պահանջվում է դասակարգել սկզբնական ճանաչման պահին իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով, եթե չի կայացվել որոշում (որը ենթակա չէ վերանայման)՝ դրանք դասակարգել որպես իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող: Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող բաժնային ներդրումների գծով բոլոր իրացված և չիրացված օգուտները և վնասները, բացի շահութաբաժինների գծով եկամտից, ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում, առանց հետագա դասակարգման շահույթում և վնասում:

Ֆինանսական պարտավորությունների դասակարգումը և գնահատումը հիմնականում մնում է անփոփոխ ԶՅՍ 39-ի ընթացիկ պահանջների համեմատ: Ածանցյալ գործիքները կշարունակեն չափվել իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով: Պարունակվող ածանցյալ գործիքները այլևս չեն առանձնացվում ֆինանսական ակտիվից, որոնց մասն են կազմում:

(ii) Արժեզրկում

ՖՅՍ 9-ի ընդունմամբ հիմնավորապես փոխվել է Բանկի կողմից վարկերի արժեզրկման հաշվառումը. ԶՅՍ 39-ով նախատեսված կրած վնասների մոտեցումը փոխարինվել է հետագա ժամանակաշրջաններում ակնկալվող վարկային կորուստների (ԱՎԿ) մոտեցմամբ: 2018թ. հունվարի 1-ից Բանկը ճանաչում է պահուստներ ակնկալվող վարկային կորուստների գծով բոլոր վարկերի և իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող այլ պարտքային ֆինանսական ակտիվների գծով, ինչպես նաև վարկային բնույթի պարտավորվածությունների և ֆինանսական երաշխիքների պայմանագրերի համար: Բաժնային գործիքները արժեզրկման ենթակա չեն համաձայն ԶՅՍ 9-ի:

Պահուստի հիմքում ընկած է ԱՎԿ-ն՝ կապված հաջորդ տասներկու ամիսների ընթացքում դեֆոլտի հավանականության հետ, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ տեղի է ունեցել վարկային ռիսկի զգալի աճ սկզբնական ճանաչումից հետո: Եթե ֆինանսական ակտիվը համապատասխանում է ձեռք բերված կամ ստեղծած արժեզրկված վարկի սահմանմանը (POCI), ապա պահուստը հիմնվում է ակտիվի կյանքի ընթացքում ԱՎԿ փոփոխության վրա: Բանկի կողմից կիրառվող արժեզրկման մեթոդների մանրամասները բացահայտված են Ծանոթագրություն 31-ի (գ) ենթակետում: 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ ՖՅՍ 9-ի կիրառման քանակական ազդեցությունը բացահայտված է ստորև՝ բաժին (iii)-ում:

(iii) ՖՅՍ 9-ի անցման ազդեցությունը

Հետևյալ աղյուսակները ներկայացնում են ՖՅՍ 9-ի անցման ազդեցությունը 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության և չբաշխված շահույթի վրա, ներառյալ՝ ԶՅՍ 39-ի համաձայն կրած վարկային կորուստների վրա հիմնված հաշվարկը ՖՅՍ 9-ի համաձայն ԱՎԿ մոտեցմամբ փոխարինելու ազդեցությունը:

2. Պատրաստման հիմունքներ (շարունակություն)

(գ) Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության և ներկայացման փոփոխություններ (շարունակություն)

հազ. դրամ	Պահաստումը ՀՀՄՍ 39-ով		Վերադասակարգում	Վերաչափում		ՀՀՄՍ 9	
	Հոլում	Գումար		ԱՎԿ	Այլ	Գումար	Ղասակարգում
Ֆինանսական ակտիվներ							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	L&R ¹	107,616,368	–	(26,171)	–	107,590,197	Ամորտիզացված արժեք
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ	FVPL	3,968,064	–	–	–	3,968,064	FVPL (պարտադիր)
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	AFS ³	9,888,078	(9,888,078)	–	–	Կիրառելի չէ	Կիրառելի չէ
Վերադասակարգում իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներին			9,888,078	–	–		
Բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ	L&R ¹	10,842,890	(628,936)	(11,071)	–	10,202,883	Ամորտիզացված արժեք
Վերադասակարգում ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային արժեթղթերին	Ա		628,936	–	–		
Հաճախորդներին տրված վարկեր. ամորտիզացված արժեք	L&R	479,640,981	–	(4,123,278)	–	475,517,703	Ամորտիզացված արժեք
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ	HTM ²	43,305,844	(43,305,844)	–	–	Կիրառելի չէ	Կիրառելի չէ
Վերադասակարգում ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային արժեթղթերին			43,305,844	–	–		
Ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային արժեթղթեր		–	43,934,780	(353,270)	–	43,581,510	Ամորտիզացված արժեք
Բանկերին տրված վարկերից և փոխատվություններից	Ա		(628,936)	(10,493)	–		
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներից			(43,305,844)	(342,777)	–		
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ		–	9,888,078	–	–	9,888,078	FVOCI
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներից			(9,888,078)	–	–		
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	L&R ¹	1,508,311	–	(52,299)	–	1,456,012	Ամորտիզացված արժեք
Ընդամենը ակտիվներ		656,770,536	–	(4,566,089)	–	652,204,447	
Ոչ ֆինանսական պարտավորություններ							
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ		1,025,103	–	(965,674)	–	59,429	
Պահուստներ վարկային պարտավորվածությունների գծով		–	–	262,285	–	262,285	
Ընդամենը պարտավորություններ		1,025,103	–	703,389	–	321,713	

1 L&R: Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր

2 HTM: Մինչև մարման ժամկետը պահվող

3 AFS: Վաճառքի համար մատչելի

Ա 2018 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ Բանկը վերադասակարգել է հայկական բանկերի և վարկային կազմակերպությունների կողմից թողարկված պարտատուները, որոնք նախկինում չէին բավարարում մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումների սահմանմանը՝ համաձայն ՀՀՄՍ 39-ի, և դասակարգվել էին որպես Բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ, որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային արժեթղթեր:

2. Պատրաստման հիմունքներ (շարունակություն)

(գ) Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության և ներկայացման փոփոխություններ (շարունակություն)

ՖՀՄՍ 9-ի անցման ազդեցությունը Պահուստների և չբաշխված շահույթի վրա ներկայացված է ստորև.

	Պահուստներ և չբաշխված շահույթ հազ. դրամ
Իրական արժեքի պահուստ	
Վերջնական մնացորդը ՀՀՄՍ 39-ի համաձայն (2017 թ. դեկտեմբերի 31)	338,214
Ավելացվող վարկային կորուստների ճանաչում ըստ ՖՀՄՍ 9-ի՝ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվների համար	71,943 (14,389)
Վերոնշյալին վերաբերող հետաձգված հարկ	395,768
ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն վերահաշվարկված սկզբնական մնացորդ (2018թ հունվարի 1)	395,768
Չբաշխված շահույթ	
Վերջնական մնացորդը ՀՀՄՍ 39-ի համաձայն (2017 թ. դեկտեմբերի 31)	29,721,118
ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն ԱՎԿ-ի ճանաչում՝ ներառյալ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող գործիքների համար	(4,900,317) 980,063
Վերոնշյալին վերաբերող հետաձգված հարկ	25,800,864
Վերանայված սկզբնական մնացորդը ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն (2018 թ. հունվարի 1)	(3,862,700)
Ընդամենը փոփոխություն կապիտալում ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման արդյունքում	(3,862,700)

Հետևյալ աղյուսակը համադրում է սկզբնական վարկային կորուստի պահուստները համաձայն ՀՀՄՍ 39-ի և վարկային պարտավորվածությունների ու ֆինանսական երաշխիքի պայմանագրերի գծով պահուստները համաձայն ՀՀՄՍ 37-ի «Պահուստներ, պայմանական պարտավորություններ և պայմանական ակտիվներ» ՖՀՄՍ 9-ով սահմանված ԱՎԿ պահուստների հետ:

հազ. դրամ	Վարկային կորուստի պահուստ / պահուստներ ըստ ՀՀՄՍ 39-ի / ՀՀՄՍ 37-ի 2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Վերաչափում	ԱՎԿ ըստ ՖՀՄՍ 9-ի 2018 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ
Արժեզրկման պահուստ			
Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր ամորտիզացված արժեքով	11,605,412	4,160,520	15,765,932
Մինչև մարման ժամկետը պահվող արժեթղթեր ըստ ՀՀՄՍ 39-ի/ ներդրումային արժեթղթեր ամորտիզացված արժեքով ըստ ՖՀՄՍ 9-ի	-	353,270	353,270
Վաճառքի համար մատչելի պարտքային ներդրումային արժեթղթեր ըստ ՀՀՄՍ 39-ի / Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվներ ըստ ՖՀՄՍ 9-ի	-	71,943	71,943
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-	52,299	52,299
	11,605,412	4,638,032	16,243,444
Վարկերի և վարկային գծերի մասով ստանձնած պարտավորվածություններ	-	117,160	117,160
Վարկային քարտերի մասով ստանձնած պարտավորվածություններ	-	24,126	24,126
Երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ	-	105,077	105,077
Չօգտագործված օվերդրաֆտներ	-	15,922	15,922
	-	262,285	262,285
	11,605,412	4,900,317	16,505,729

2. Պատրաստման հիմունքներ (շարունակություն)

(գ) Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության և ներկայացման փոփոխություններ (շարունակություն)

ՖՀՄՄ 4 մեկնաբանություն 22՝ «Արտարժույթով գործարքներ և կանխավճարներ»

Մեկնաբանությամբ հստակեցվում է, որ կանխավճարի արդյունքում ոչ դրամային ակտիվի կամ ոչ դրամային պարտավորության ապաճանաչման ժամանակ առաջացող համապատասխան ակտիվի, ծախսերի և եկամուտների (կամ դրանց մի մասի) սկզբնական ճանաչման համար օգտագործվող սփոթ փոխարժեքը որոշելիս գործարքի ամսաթիվ է համարվում այն ամսաթիվը, երբ կազմակերպությունը սկզբնապես ճանաչել է կանխավճարից առաջացող ոչ դրամային ակտիվը կամ ոչ դրամային պարտավորությունը: Եթե տեղի են ունեցել բազմակի կանխավճարային ելքեր կամ մուտքեր, ապա կազմակերպությունը պետք է որոշի կանխավճարի յուրաքանչյուր ելքի կամ մուտքի գործարքի ամսաթիվը: Այս մեկնաբանությունը որևէ ազդեցություն չունի Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

ՖՀՄՄ 15 «Հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթ»

ՖՀՄՄ 15-ը, որը հրապարակվել է 2014 թ.-ի մայիսին և փոփոխվել 2016 թ.-ի ապրիլին, սահմանում է հինգ քայլերի մոդել՝ հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթի հաշվառման համար: ՖՀՄՄ 15-ի համաձայն՝ հասույթը պետք է ճանաչվի փոխհատուցման գումարի չափով, որի նկատմամբ ընկերությունն ակնկալում է ստանալ իրավունք՝ հաճախորդին ապրանքներ և ծառայություններ փոխանցելու դիմաց: Սակայն, ստանդարտը կիրառելի չէ ֆինանսական գործիքների և վարձակալությունների հետ կապված եկամուտների համար, և հետևաբար ազդեցություն չունի Բանկի հասույթի մեծ մասի վրա՝ ներառյալ տոկոսային եկամտի, արժեթղթերով գործառնություններից օգուտների/(վնասների), վարձակալությունից եկամտի վրա, որոնք կարգավորվում են ՖՀՄՄ 9-ով «Ֆինանսական գործիքներ» և ՖՀՄՄ 16-ով «Վարձակալություն»: Արդյունքում նոր ստանդարտի ընդունումը ազդեցություն չունի Բանկի հասույթի և սեփական կապիտալի վրա 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ:

Բանկը ժամանակ առ ժամանակ խորհրդատվական ծառայություններ է մատուցում իր հաճախորդներին: Դրանց գծով ստանձնած պարտականությունները համարվում են կատարված, երբ ծառայությունները ընդունվել են գործընկերոջ կողմից: Պայմանագրերը որպես կանոն կարճաժամկետ են և չունեն ֆինանսական բաղադրիչ: Գործարքի գինը հիմնականում իրենից ներկայացնում է մասնագիտական ծառայությունների դիմաց վարձատրությունը, որի չափը սահմանված է ծառայությունների մատուցման պայմանագրով:

3. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականությունների ամփոփում

(ա) Արտարժույթով գործարքներ

Արտարժույթով իրականացվող գործարքները վերահաշվարկվում են Բանկի համապատասխան ֆունկցիոնալ արժույթի՝ գործարքների կատարման օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքներով: Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերահաշվարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի այդ օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Դրամային հոդվածների գծով փոխարժեքային օգուտը կամ վնասն իրենից ներկայացնում է ժամանակաշրջանի սկզբում ֆունկցիոնալ արժույթով արտահայտված, արդյունավետ տոկոսադրույքի ու ժամանակաշրջանի վճարումների ճշգրտմամբ ամորտիզացված արժեքի և հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գործող փոխարժեքով վերահաշվարկված ֆունկցիոնալ արժույթով արտահայտված ամորտիզացված արժեքի միջև տարբերությունը: Արտարժույթով արտահայտված ոչ դրամային ակտիվները և պարտավորությունները, որոնք չափվում են իրական արժեքով, վերահաշվարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի իրական արժեքի որոշման ամսաթվի դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Սկզբնական արժեքով չափվող, արտարժույթով արտահայտված ոչ դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերահաշվարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի գործարքի օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Վերահաշվարկի արդյունքում առաջացած արտարժույթային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ վաճառքի համար մատչելի բաժնային գործիքների վերահաշվարկման արդյունքում առաջացած տարբերությունների, բացի այն դեպքերից, երբ տարբերությունն առաջանում է արժեզրկման պատճառով, որի դեպքում այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում ճանաչված արտարժույթային տարբերությունները վերադասակարգվում են որպես շահույթ կամ վնաս, կամ դրամական միջոցների հոսքերի հեջավորման գործիքներ որակված դրամային հոդվածների գծով փոխարժեքային տարբերությունների, որոնք ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում:

(բ) Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքները ներառում են կանխիկ թղթադրամները և մետաղադրամները, ՀՀ ԿԲ-ում պահվող միջոցները՝ ներառյալ պարտադիր պահուստները, և այլ բանկերում պահվող սահմանափակումներ չունեցող մնացորդները (նոտարո հաշիվներ): Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

3. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականությունների ամփոփում (շարունակություն)

(գ) Թանկարժեք մետաղներ

Ոսկին և այլ թանկարժեք մետաղները արտացոլվում են ՀՀ ԿԲ գնման գներով, որոնք մոտավորապես համապատասխանում են իրական արժեքին՝ Լոնդոնի մետաղների բորսայի գնանշումների նկատմամբ զեղչմամբ: Թանկարժեք մետաղների հետ գործառնությունների ժամանակ ՀՀ ԿԲ գների փոփոխությունները հաշվառվում են որպես թանկարժեք մետաղների վերագնահատման տարբերություններ այլ եկամտի կազմում:

(դ) Իրական արժեքի չափում

Բանկը իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով և իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով պահվող ֆինանսական գործիքները և ոչ ֆինանսական ակտիվները չափում է իրական արժեքով յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Իրական արժեքն այն գինն է, որը չափման ամսաթվի դրությամբ ընթացիկ շուկայական պայմաններում, հիմնական, կամ դրա բացակայության դեպքում՝ ամենաբարենպաստ շուկայում կստացվեր շուկայի մասնակիցների միջև սովորական գործարքում ակտիվը վաճառելու կամ կվճարվեր պարտավորությունը փոխանցելու դիմաց: Իրական արժեքով չափումը ենթադրում է, որ ակտիվի վաճառքը կամ պարտավորության փոխանցումը կատարվում է՝

- ▶ այդ ակտիվի կամ պարտավորության հիմնական շուկայում, կամ
- ▶ հիմնական շուկայի բացակայության դեպքում՝ տվյալ ակտիվի կամ պարտավորության համար ամենաբարենպաստ շուկայում:

Բանկը պետք է հասանելիություն ունենա հիմնական կամ ամենաբարենպաստ շուկա: Ակտիվի կամ պարտավորության իրական արժեքը չափվում է՝ կիրառելով այնպիսի ենթադրություններ, որոնք շուկայի այլ մասնակիցները կօգտագործեին ակտիվի կամ պարտավորության իրական արժեքը որոշելիս՝ ենթադրելով, որ շուկայի մասնակիցները գործում են իրենց լավագույն տնտեսական շահերից ելնելով: Ոչ ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքի չափումը հաշվի է առնում շուկայի մասնակցի՝ տնտեսական օգուտներ ստեղծելու կարողությունը՝ ակտիվի առավել արդյունավետ և լավագույն օգտագործումից կամ այն շուկայի մեկ այլ մասնակցի վաճառելուց, ով ակտիվը կօգտագործեր առավել արդյունավետ և լավագույն կերպով:

Բանկը օգտագործում է գնահատման մեթոդներ, որոնք տեղին են տվյալ հանգամանքներում, և որոնց համար բավարար տվյալներ կան իրական արժեքը չափելու համար՝ առավելագույնիս հասցնելով համապատասխան դիտարկելի ելակետային տվյալների օգտագործումը և նվազագույնիս հասցնելով ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալների օգտագործումը: Բոլոր ակտիվներն ու պարտավորությունները, որոնց իրական արժեքը չափվում կամ բացահայտվում է ֆինանսական հաշվետվություններում, դասակարգվում են ըստ ստորև ներկայացված իրական արժեքի հիերարխիայի՝ ելնելով իրական արժեքի չափման համար էական ամենացածր մակարդակի ելակետային տվյալներից՝

- ▶ 1-ին մակարդակ. համանման ակտիվների կամ պարտավորությունների համար ակտիվ շուկայում գնանշված գներ (չճշգրտված),
- ▶ 2-րդ մակարդակ. գնահատման մոդելներ, որոնցում բոլոր նշանակալի ելակետային տվյալներն ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն դիտարկելի են շուկայական տվյալներից,
- ▶ 3-րդ մակարդակ. գնահատման մոդելներ, որտեղ իրական արժեքի չափման համար էական նշանակություն ունեցող ամենացածր մակարդակի ելակետային տվյալները շուկայում դիտարկելի չեն:

Այն ակտիվների և պարտավորությունների համար, որոնք պարբերաբար ճանաչվում են ֆինանսական հաշվետվություններում, Բանկը դիտարկում է հիերարխիայի մակարդակների փոփոխության անհրաժեշտությունը՝ նորից վերլուծելով դրանց դասակարգումը (ելնելով իրական արժեքի չափման համար էական ամենացածր մակարդակի ելակետային տվյալներից) յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում:

3. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականությունների ամփոփում (շարունակություն)

(ե) Ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ

Սկզբնական ճանաչում

Ճանաչման ամսաթիվ

Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների բոլոր կանոնավոր գնումներն ու վաճառքները ճանաչվում են գործարքի ամսաթվով: Կանոնավոր են համարվում ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների այնպիսի գնումները կամ վաճառքները, որոնք պահանջում են ակտիվի մատակարարում տվյալ շուկայում գործող նորմերով կամ գործարար սովորույթներով սահմանված ժամկետի ընթացքում:

Սկզբնական չափում

Ֆինանսական գործիքների դասակարգումը սկզբնական ճանաչման պահին կախված է պայմանագրային պայմաններից և գործիքների կառավարման բիզնես մոդելից: Ֆինանսական գործիքները սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով և գործարքի ծախսերը նվազեցվում կամ ավելացվում են տվյալ գումարին, բացառությամբ շահույթի կամ վնասի միջոցով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների:

Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների չափման տեսակներ

2018 թվականի հունվարի 1-ից, Բանկն իր բոլոր ֆինանսական ակտիվները դասակարգում է ելնելով ակտիվների կառավարման բիզնես մոդելից և ակտիվի պայմանագրային պայմաններից, չափումն իրականացնելով.

- ▶ Ամորտիզացված արժեքով,
- ▶ Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով,
- ▶ Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով:

Բանկն իր ածանցյալ և առևտրային պորտֆելը դասակարգում և չափում է իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով: Բանկը կարող է հաշվառել ֆինանսական գործիքները իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով, եթե այդ կերպ վերանում է կամ զգալիորեն նվազեցվում են չափման կամ ճանաչման անհամապատասխանությունները:

Մինչև 2018 թվականի հունվարի 1-ը, Բանկն իր ֆինանսական ակտիվները դասակարգում էր որպես վարկեր և դեբիտորական պարտքեր (ամորտիզացված արժեքով), իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով, վաճառքի համար մատչելի կամ մինչև մարման ժամկետը պահվող (ամորտիզացված արժեքով) գործիքներ:

Ֆինանսական պարտավորությունները, բացի վարկային պարտավորվածություններից և ֆինանսական երաշխիքների պայմանագրերից, չափվում են ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով, երբ դրանք պահվում են վաճառքի համար, ածանցյալ գործիքներ են կամ կիրառվում է իրական արժեքով հաշվառում:

Բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ, հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ, ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային արժեթղթեր

Մինչև 2018 թվականի հունվարի 1-ը Բանկերին տրված վարկերը և փոխատվությունները, հաճախորդներին տրված վարկերը և փոխատվությունները ներառվում էին ֆիքսված կամ որոշելի վճարներով ոչ-ածանցյալ ֆինանսական ակտիվների կազմում, որոնք գնանշված չէին ակտիվ շուկայում, բացառությամբ այնպիսի ակտիվների՝

- ▶ որոնք Բանկը նպատակադրված է վաճառել այն անմիջապես կամ մոտ ապագայում,
- ▶ որոնք Բանկը սկզբնական ճանաչումից հետո հաշվառել է իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով կամ վաճառքի համար մատչելի,
- ▶ որոնք համար Բանկը չի կարող վերականգնել իր սկզբնական ներդրումները գրեթե ողջ ծավալով՝ վարկի արժեզրկումից տարբերվող այլ պատճառներով, որոնք հաշվառվել են որպես վաճառքի համար մատչելի:

2018թ. հունվարի 1-ից, Բանկը չափում է Բանկերին տրված վարկերը և փոխատվությունները, հաճախորդներին տրված վարկերը և փոխատվությունները և այլ ֆինանսական գործիքները ամորտիզացված արժեքով միայն այն դեպքում, եթե միաժամանակ բավարարվում են հետևյալ երկու պայմանները՝

- ▶ Ֆինանսական ակտիվը պահվում է բիզնես մոդելի շրջանակներում, որի նպատակն է ֆինանսական ակտիվները պահել պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի հավաքագրման նպատակով,
- ▶ Ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական միջոցների հոսքեր, որոնք իրենցից ներկայացնում են միայն մայր գումարի և դրա չմարված մասի դիմաց տոկոսների վճարումներ (SPPI):

3. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականությունների ամփոփում (շարունակություն)

(ե) Ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ (շարունակություն)

Այս պայմանների մանրամասները ներկայացված են ստորև.

Բիզնես մոդելի գնահատում

Բանկն իր բիզնես մոդելը սահմանում է այն մակարդակի վրա, որը լավագույն կերպով արտացոլում է գործունեության նպատակների իրագործման համար ֆինանսական ակտիվների խմբերի կառավարման ուղղությամբ որոշեցրած մեթոդները:

Բանկի բիզնես մոդելը չի գնահատվում առանձին գործիքների հիմունքով, այլ ավելի բարձր՝ համախմբված պորտֆելների մակարդակով, և հիմնվում է այնպիսի դիտարկելի գործոնների վրա, ինչպիսիք են՝

- ▶ Բիզնես մոդելի արդյունավետության և այդ բիզնես մոդելի շրջանակներում պահվող ակտիվների գնահատման և կազմակերպության առանցքային ղեկավար անձնակազմին ներկայացման մեխանիզմները,
- ▶ Բիզնես մոդելի արդյունավետության (և այդ բիզնես մոդելի շրջանակներում պահվող ակտիվների) վրա ազդող ռիսկերը, մասնավորապես, այդ ռիսկերի կառավարման մեխանիզմները,
- ▶ բիզնեսի կառավարիչների փոխհատուցման եղանակները (օրինակ՝ փոխհատուցումը հիմնված է կառավարվող ակտիվների իրական արժեքների կամ պայմանագրային դրամական հոսքերի վրա),
- ▶ Վաճառքների ակնկալվող հաճախականությունը, արժեքը և ժամկետները նույնպես հանդիսանում են Բանկի գնահատման կարևոր գործոններ:

Բիզնես մոդելի գնահատման հիմքում ընկած են որոշամիտ ակնկալվող սցենարները՝ առանց հաշվի առնելու «վատագույն» կամ «սթրեսային» սցենարները: Եթե սկզբնական ճանաչումից հետո դրամական միջոցների հոսքերը տեղի են ունենում Բանկի սկզբնական ակնկալիքներից տարբեր կերպով, Բանկը չի փոխում տվյալ բիզնես մոդելում պահվող մնացած ֆինանսական ակտիվների դասակարգումը, սակայն հետագայի համար հաշվի է առնում այդ տեղեկատվությունը Նոր առաջացող կամ Նոր ձեռք բերվող ֆինանսական ակտիվները գնահատելիս:

Միայն մայր գումարի և տոկոսի վճարման (SPPI) գնահատումներ

Որպես դասակարգման գործընթացի երկրորդ քայլ, Բանկը գնահատում է ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները՝ պարզելու համար, թե արդյոք դրանք բավարարում են SPPI գնահատման պահանջներին:

Այս գնահատման նպատակով, մայր գումարի հասկացությունը սահմանվում է որպես ֆինանսական ակտիվի իրական արժեք սկզբնական ճանաչման ժամանակ և կարող է փոխվել ֆինանսական ակտիվի կյանքի ընթացքում (օրինակ՝ եթե կան մայր գումարի մարումներ կամ վարձատրության/զեղչի ամորտիզացիա):

Վարկային պարտավորվածության մեջ սովորաբար տոկոսի ամենակարևոր տարրերն են՝ փողի ժամանակային արժեքը և վարկային ռիսկը: SPPI գնահատումը իրականացնելու համար Բանկը կիրառում է դատողություն և հաշվի է առնում համապատասխան գործոններ, ինչպիսիք են ֆինանսական ակտիվի արժույթը և տոկոսադրույքի գործողության ժամանակահատվածը:

Համեմատության համար, այն պայմանագրային դրույթները, որոնք առաջացնում են ավելի քան նվազագույն եկթարկվածություն ռիսկերին կամ պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքերի տատանողականության, որոնք կապված չեն բազային վարկային պայմանագրի հետ, չեն առաջացնում միայն մայր գումարի և դրա չմարված մասի վրա տոկոսի վճարում հանդիսացող պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքեր: Այս դեպքերում ֆինանսական ակտիվը պետք է չափվի իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքներ

2018թ. հունվարի 1-ից Բանկը կիրառում է իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով պարտքային գործիքների Նոր դասակարգում ըստ ՖՅՄՍ 9-ի, եթե միաժամանակ առկա են հետևյալ երկու պայմանները.

- ▶ Գործիքը պահվում է բիզնես մոդելի շրջանակներում, որի նպատակն է ինչպես պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի հավաքագրումը, այնպես էլ ֆինանսական ակտիվների վաճառքը,
- ▶ Ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները բավարարում են SPPI ստուգման չափանիշներին:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքները հետագայում չափվում են իրական արժեքով՝ իրական արժեքի փոփոխություններից առաջացող օգուտները և վնասները ճանաչելով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում: Տոկոսային եկամուտը և փոխարժեքային տարբերություններից օգուտը և վնասը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում նույն կերպ, ինչպես ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվները: Ապաճանաչման պահին, նախկինում այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում ճանաչված գումարային օգուտները կամ վնասները վերադասակարգվում են որպես շահույթ կամ վնաս:

3. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականությունների ամփոփում (շարունակություն)

(ե) Ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ (շարունակություն)

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային գործիքների համար ակնկալվող վարկային կորուստները չեն նվազեցնում այդ ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքները, որոնք ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում շարունակվում են ներկայացվել իրական արժեքով: Փոխարենը, այն պահուստի չափով գումարը, որը կառաջանար, եթե ակտիվները չափվեին ամորտիզացված արժեքով, ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում՝ որպես կուտակված արժեքի գումար, շահույթում կամ վնասում համապատասխան ծախսագրմամբ: Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում ճանաչված կուտակված վնասը ակտիվի ապաճանաչումից հետո վերադասակարգվում է շահույթի և վնասի կազմ:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող բաժնային գործիքներ

2018թ. հունվարի 1-ից սկզբնական ճանաչումից հետո Բանկը երբեմն ընտրում է իր բաժնային ներդրումների մի մասն առանց հետագա վերանայման դասակարգել որպես իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող բաժնային գործիքներ, երբ դրանք համապատասխանում են կապիտալի գործիքի սահմանմանը՝ համաձայն ՀՀՄՍ 32-ի «Ֆինանսական գործիքներ. Ներկայացում» ստանդարտի, և չեն պահվում առևտրային նպատակով: Նման դասակարգումը որոշվում է առանձին՝ յուրաքանչյուր գործիքի համար:

Այս բաժնային գործիքներից օգուտները կամ վնասները երբեք չեն վերադասակարգվում շահույթի կամ վնասի կազմ: Ծահաբաժինները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ որպես այլ եկամուտ, երբ վճարման իրավունքը հաստատվել է, բացառությամբ, երբ Բանկը օգուտ է ստանում տվյալ մուտքերից՝ գործիքի արժեքի մի մասի վերականգնման միջոցով: Այդ դեպքում նման օգուտները հաշվառվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում: Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող բաժնային գործիքները ենթակա չեն արժեքի գումար գնահատման: Այդ գործիքների օտարումից հետո, կուտակված վերազնահատման պահուստը փոխանցվում է չբաշխված շահույթին:

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կողմից պահվող բոլոր բաժնային գործիքները դասակարգվել են որպես իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող բաժնային գործիքներ:

Ֆինանսական երաշխիքի պայմանագրեր, ակրեդիտիվներ և չվճարված վարկային պարտավորվածություններ

Բանկը թողարկում է ֆինանսական երաշխիքի պայմանագրեր, ակրեդիտիվներ և վարկավորման չօգտագործված պարտավորվածություններ:

Ֆինանսական երաշխիքի պայմանագրերը ֆինանսական հաշվետվություններում սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով, որը ստացված վարձատրությունն է: Սկզբնական ճանաչումից հետո ամեն երաշխիքի համար Բանկի պարտավորությունը չափվում է հետևյալ գումարների առավելագույնի չափով. սկզբնական ճանաչված արժեքի և ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչված կուտակված ամորտիզացիայի տարբերության և ՀՀՄՍ 37-ի համաձայն (մինչև 2018թ. հունվարի 1-ը)՝ երաշխիքի արդյունքում առաջացող որևէ ֆինանսական պարտավորությունը մարելու համար անհրաժեշտ ծախսի լավագույն գնահատման կամ ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն (2018թ. հունվարի 1-ից)՝ ակնկալվող վարկային կորուստների պահուստի:

Վարկավորման չօգտագործված պարտավորվածությունները և ակրեդիտիվները պարտավորվածություններ են, որի շրջանակներում պարտավորվածության տևողության ընթացքում Բանկը հաճախորդին պետք է տրամադրի վարկ՝ նախապես սահմանված պայմաններով: Ինչպես ֆինանսական երաշխիքի պայմանագրերի դեպքում, ՀՀՄՍ 39-ի համաձայն, սեփականատիրոջ պայմանագրի առկայության դեպքում հատկացվում էր պահուստ, սակայն 2018թ. հունվարի 1-ից այդ պայմանագրերը ընդգրկված են ակնկալվող վարկային կորուստների պահանջների մեջ:

Կատարողական երաշխիքի պայմանագրեր

Կատարողական երաշխիքները պայմանագրեր են, որոնք տրամադրում են փոխհատուցում, երբ մյուս կողմը չի կատարում պայմանագրային պարտավորությունը: Կատարողական երաշխիքի պայմանագրերը վարկային ռիսկ չեն փոխանցում: Համաձայն կատարողական երաշխիքի պայմանագրի՝ ռիսկը, դա հավանականությունն է, որ մյուս կողմը չի կատարի պայմանագրային պարտավորությունը: Հետևաբար, կատարողական երաշխիքի պայմանագրերը չեն համարվում ֆինանսական գործիքներ և այդպիսով՝ չեն ընդգրկվում ՖՀՄՍ 9-ի շրջանակներում:

Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ

Մինչև 2018թ. հունվարի 1-ը հաստատուն կամ սահմանված վճարումներով և հաստատուն մարման ժամկետով ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվները, որոնք Բանկը հստակ մտադրված էր և ի վիճակի էր պահել մինչև մարման ժամկետի լրանալը, դասակարգվում էին որպես մինչև մարման ժամկետը պահվող: Ներդրումները, որոնք Բանկը մտադրված էր պահել անորոշ ժամկետով, չէին ներառվում տվյալ դասում: Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումների հետագա չափումը կատարվում էր ամորտիզացված արժեքով: Օգուտները և վնասները ճանաչվում էին շահույթում կամ վնասում, երբ ներդրումները արժեքի գումար էին, ինչպես նաև՝ ամորտիզացիայի ընթացքում:

3. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականությունների ամփոփում (շարունակություն)

(ե) Ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ (շարունակություն)

Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր

Մինչև 2018թ. հունվարի 1-ը վարկերը և դեբիտորական պարտքերը հաստատուն կամ սահմանված վճարումներով ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ էին, որոնք գնանշված չէին ակտիվ շուկայում: Դրանք նախատեսված չէին անմիջապես կամ մոտ ապագայում վաճառքի համար և չէին դասակարգվում որպես առևտրային նպատակով պահվող կամ վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթեր: Այդպիսի ակտիվները հաշվառվում էին ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Օգուտները և վնասները ճանաչվում էին շահույթում կամ վնասում, երբ վարկերն ու դեբիտորական պարտքերը ապաճանաչվում կամ արժեզրկվում էին, ինչպես նաև՝ ամորտիզացիայի ընթացքում:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

Մինչև 2018թ. հունվարի 1-ը վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները ոչ ածանցյալ գործիք հանդիսացող ֆինանսական ակտիվներ էին, որոնք նախատեսված էին որպես վաճառքի համար մատչելի կամ ներառված չէին նախորդ դասերից որևէ մեկում: Սկզբնական ճանաչումից հետո վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները չափվում էին իրական արժեքով, ընդ որում՝ օգուտները կամ վնասները ճանաչվում էին այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում մինչև ներդրումների ապաճանաչումը կամ դրանց արժեզրկման մասին որոշման կայացումը: Այդ պահից սկսած, նախկինում այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում ներառված կուտակված շահույթը կամ վնասը վերադասակարգվում էր շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվությունում: Այնուամենայնիվ, արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսները ճանաչվում էին շահույթում կամ վնասում:

(զ) Ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորությունների վերադասակարգում

2018թ. հունվարի 1-ից Բանկը սկզբնական ճանաչումից հետո չի վերադասակարգում իր ֆինանսական ակտիվները, չհաշված բացառիկ դեպքերը, երբ Բանկը փոխում է ֆինանսական ակտիվների կառավարման բիզնես մոդելը: Ֆինանսական պարտավորությունները երբեք չեն վերադասակարգվում:

(է) Հետզնման և հակադարձ հետզնման պայմանագրեր

Հետզնման պայմանագրերով (ռեպո) վաճառված արժեթղթերը հաշվառվում են որպես զրավով ապահովված ֆինանսավորման գործարքներ, որի դեպքում արժեթղթերն արտացոլվում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, իսկ պայմանագրային կողմի նկատմամբ պարտավորությունը ներառվում է հետզնման գործարքների գծով վճարվելիք գումարների կազմում: Վաճառքի և հետզնման գների տարբերությունը դիտվում է որպես տոկոսային ծախս և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում հետզնման պայմանագրի գործողության ժամկետի ընթացքում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Վերավաճառքի նպատակով հակադարձ հետզնման պայմանագրերով (հակադարձ ռեպո) ձեռք բերված արժեթղթերը գրանցվում են որպես հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ: Ձեռքբերման և վերավաճառքի գների տարբերությունը դիտվում է որպես տոկոսային եկամուտ և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում հետզնման պայմանագրի գործողության ժամկետի ընթացքում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Եթե հակադարձ վաճառք նախատեսող պայմանագրի շրջանակներում գնված ակտիվները վաճառվում են երրորդ անձանց, ապա արժեթղթերը վերադարձնելու պարտավորությունն արտացոլվում է որպես առևտրական նպատակներով պահվող պարտավորություն և չափվում է իրական արժեքով:

(ը) Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

Ածանցյալ ֆինանսական գործիքները ներառում են սվոպերը, ֆորվարդները, ֆյուչերսները, տոկոսադրույքների, արտարժույթների փոխարժեքների, թանկարժեք մետաղների, բորսաներում շրջանառվող օպցիոնները, ինչպես նաև այս գործիքների ցանկացած համակցություն:

Ածանցյալ գործիքների սկզբնական ճանաչումը կատարվում է ածանցյալ գործիքի պայմանագրի կնքման օրը գործող իրական արժեքով: Հետագայում ածանցյալ գործիքները վերաչափվում են իրական արժեքով: Բոլոր ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես ակտիվ՝ դրական իրական արժեքի դեպքում և որպես պարտավորություն՝ բացասական իրական արժեքի դեպքում:

3. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականությունների ամփոփում (շարունակություն)

(թ) Ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորությունների ապաճանաչումը

Ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը (կամ, կիրառելի դեպքերում, ֆինանսական ակտիվի մի մասը, կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի մի մասը) ապաճանաչվում է, երբ

- ▶ ակտիվից դրամական միջոցների հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքի ժամկետն ավարտված է,
- ▶ Բանկը փոխանցում է ակտիվից դրամական միջոցների հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը կամ պահպանում է այդ իրավունքը, բայց պարտավորվում է ստացված գումարներն ամբողջությամբ և առանց էական ուշացման փոխանցել երրորդ կողմին՝ փոխանցման համաձայնագրով, ինչպես նաև,
- ▶ Բանկը (ա) փոխանցել է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, կամ (բ) չի փոխանցել և չի պահպանել ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, սակայն փոխանցել է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողության իրավունքը:

Այն դեպքում, երբ Բանկը փոխանցել է ակտիվից դրամական միջոցների հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը, ո՛չ փոխանցել և ո՛չ էլ պահպանում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, և չի փոխանցել ակտիվի նկատմամբ վերահսկողության իրավունքը, ակտիվը ճանաչվում է այնքանով, որքանով Բանկը շարունակում է մասնակցություն ունենալ տվյալ ակտիվում: Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի նկատմամբ երաշխիքի ձև, այդպիսի մասնակցությունը չափվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնով՝ ակտիվի սկզբնական հաշվեկշռային արժեք և փոխհատուցման առավելագույն գումար, որը կարող է պահանջվել Բանկից:

Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի գծով թողարկված/կամ գնված օպցիոնի ձև (ներառյալ՝ դրամական միջոցներով մարվող օպցիոններ կամ նմանատիպ գործիքներ), հսկի մասնակցության չափը որոշվում է այն գումարի չափով, որով խումբը կարող է հետ գնել փոխանցված ակտիվը, բացառությամբ իրական արժեքով գնահատված ակտիվի գծով վաճառված օպցիոնի (ներառյալ՝ դրամական միջոցներով մարվող օպցիոններ կամ նմանատիպ գործիքներ), երբ շարունակվող մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ փոխանցված ակտիվի իրական արժեք և օպցիոնի իրագործման գին:

Արժեթղթավորում

Գործառնական գործունեության շրջանակում Բանկը ապահովագրում է իր ֆինանսական ակտիվները՝ հիմնականում այդ ակտիվները վաճառելով հատուկ նշանակության կազմակերպությունների, որոնք արժեթղթեր են տրամադրում իրենց ներդրողներին: Փոխանցված ակտիվները կարող են ելթակա լինել ապաճանաչման ամբողջությամբ կամ մասնակիորեն: Արժեթղթերով ապահովված ֆինանսական ակտիվներում մասնակցությունը կարող է պահվել Բանկի կողմից, և այն սկզբնապես դասակարգվում է որպես վարկեր և դեբիտորական պարտքեր: Արժեթղթավորման գծով օգուտները կամ վնասները գնահատվում են ապաճանաչված ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և պահպանվող մասնակցության հիման վրա՝ հիմք ընդունելով փոխանցման ամսաթվի դրությամբ դրանց հարաբերական արժեքները:

Դուրս գրումը

2018 թվականի հունվարի 1-ից, ֆինանսական ակտիվները մասամբ կամ ամբողջությամբ դուրս են գրվում միայն այն ժամանակ, երբ Բանկը դադարեցրել է վերականգնումը՝ կապված գրավի իրացման կամ դրա բռնագանձման ցածր հավանականությամբ: Եթե դուրս գրվող գումարը գերազանցում է կուտակված կորուստների պահուստը, տարբերությունը նախ ավելացվում է պահուստին, որը այնուհետև կիրառվում է համախառն հաշվեկշռային արժեքի հանդեպ: Բոլոր հետագա վերականգնումները հաշվանցվում են վարկային կորուստներից ծախսերի հետ: Դուրս գրումը հանդիսանում է ապաճանաչման դեպք:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական պարտավորությունն ապաճանաչվում է, երբ մարվում, չեղյալ է համարվում կամ լրանում է դրա գործողության ժամկետը:

Եթե նույն վարկատուի հանդեպ ունեցած ֆինանսական պարտավորությունը փոխարինվում է այլ ֆինանսական պարտավորությամբ, որի պայմաններն էականորեն փոփոխված են նախորդի համեմատ, նման փոխարինումը կամ փոփոխությունը դիտվում է որպես սկզբնական պարտավորության ապաճանաչում և նոր պարտավորության ճանաչում, իսկ համապատասխան հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը արտացոլվում է շահույթում կամ վնասում:

3. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականությունների ամփոփում (շարունակություն)

(Ժ) Վերակազմակերպված վարկեր

Հնարավորության դեպքում Բանկը ձգտում է վերակազմակերպել վարկերը, այլ ոչ թե բռնագանձել գրավադրված գույքը: Դա կարող է լինել վճարումների ժամկետները երկարաձգելու կամ նոր պայմաններով վարկային պայմանագրի կնքման միջոցով:

2018 թվականի հունվարի 1-ից Բանկը ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվը, ինչպիսին է հաճախորդին տրված վարկը, երբ պայմանները այն աստիճան են վերանայվել, որ այն դարձել է հիմնովին նոր վարկ, և տարբերությունը ճանաչվում է որպես ապաճանաչումից օգուտ կամ վնաս այն չափով, որքանով արժեզրկումից կորուստը դեռ չի ճանաչվել: Նոր ճանաչված վարկերը ակնկալվող վարկային կորուստների չափման նպատակով դասակարգվում են 1-ին փուլում, քանի դեռ նոր վարկը չի համարվում ձեռք բերված կամ ստեղծված արժեզրկված (POCI): Երբ Բանկը գնահատում է՝ արդյոք պետք է ապաճանաչել հաճախորդին տրված վարկը թե ոչ, հաշվի է առնում հետևյալ գործոնները՝

- ▶ վարկի արժույթի փոփոխությունը,
- ▶ գործընկերոջ փոփոխությունը,
- ▶ եթե փոփոխությունը այնպիսին է, որ գործիքը այլևս չի համապատասխանի SPP1 չափանիշին:

Եթե փոփոխությունը չի հանգեցնում զգալիորեն տարբերվող դրամական հոսքերի, փոփոխությունը չի բերում ապաճանաչման: Հիմք ընդունելով սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույթով (EIR) զեղչված դրամական հոսքերի փոփոխությունը, Բանկը հաշվառում է փոփոխությունից օգուտը կամ վնասը՝ ներկայացնելով այն ֆինանսական արդյունքների մասին ֆինանսական հաշվետվությունում որպես տոկոսային եկամուտ՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույթով (EIR), այն չափով, որքանով արժեզրկումից վնասը դեռ չի հաշվառվել:

Այն փոփոխությունների համար, որոնք չեն հանգեցնում ապաճանաչման, Բանկը նաև վերագնահատում է, թե արդյոք եղել է վարկային ռիսկի զգալի աճ, կամ արդյոք ակտիվները պետք է դասակարգվեն որպես արժեզրկված:

Դեկավարությունը շարունակաբար վերանայում է վերակազմակերպված վարկերը, հավաստիանալու համար, որ բոլոր չափանիշները բավարարված են և, որ ապագա վճարումները կատարվելու են:

(հ) Ֆինանսական ակտիվների հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները հաշվանցվում են պարտավորություններով և ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլվում են զուտ մնացորդով, եթե գոյություն ունի ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք, ինչպես նաև հաշվարկը զուտ հիմունքով իրականացնելու կամ միաժամանակ ակտիվներն իրացնելու և պարտավորությունները մարելու մտադրություն: Հաշվանցում կատարելու իրավունքը չպետք է պայմանավորված լինի ապագա ժամանակաշրջանի դեպքերով և պետք է լինի իրավաբանորեն ամրագրված ստորև ներկայացված բոլոր դեպքերում՝

- ▶ բնականոն գործունեության ընթացքում,
- ▶ դեֆոլտի դեպքում,
- ▶ կազմակերպության և բոլոր գործընկերների անվճարունակության կամ սնանկության դեպքում:

Սույն պայմանները, որպես կանոն, չեն տարածվում հաշվանցման գլխավոր համաձայնությունների վրա, և համապատասխան ակտիվներն ու պարտավորությունները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլվում են համախառն արժեքով:

3. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականությունների ամփոփում (շարունակություն)

(I) Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում համաձայն ՀՀՍՍ 39-ի

Մինչև 2018թ. հունվարի 1-ը Բանկը յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ գնահատում էր, թե արդյոք առկա էր որևէ հայտանիշ, ըստ որի ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական ակտիվների խումբը կարող էր արժեզրկված լինել: Ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական ակտիվների խումբը համարվում էին արժեզրկված միայն և միայն այն դեպքում, եթե կար արժեզրկման օբյեկտիվ հայտանիշ, որպես ակտիվի սկզբնական ճանաչումից հետո տեղի ունեցած մեկ կամ մի քանի իրադարձությունների («կորստի դեպք») արդյունք, և երբ այդ իրադարձությունը կամ իրադարձություններն ազդեցություն ունեին ֆինանսական ակտիվից կամ ակտիվների խմբից ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի վրա, որոնք կարելի էր արժանահավատորեն չափել: Արժեզրկումից առաջացած վնասի օբյեկտիվ հայտանիշը կարող էր ներառել վարկառուի կամ վարկառուների խմբի զգալի ֆինանսական դժվարությունները, տոկոսագումարների և մայր գումարների վճարման պարտավորությունների խախտումների առկայությունը, այն հավանականությունը, որ տեղի կունենար սնանկացում կամ այլ ֆինանսական վերակազմակերպում, ինչպես նաև դիտարկվող շուկաներից տեղեկատվությունն ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի չափերի նվազման վերաբերյալ, օրինակ՝ ժամկետանց վճարումների մակարդակի փոփոխություն կամ տնտեսական պայմանների փոփոխություն, որոնք կապված էին վճարման պարտավորությունների խախտման հետ: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական գործիքների դեպքում արժեզրկման հայտանիշ է նաև ներդրման իրական արժեքի նշանակալի կամ երկարատև նվազումը իր սկզբնական արժեքի համեմատությամբ:

Բանկը գնահատում էր արժեզրկված լինելու հայտանիշները անհատապես՝ Էական ակտիվների համար, կամ խմբային՝ բոլոր ֆինանսական ակտիվների համար, որոնք անհատապես Էական չեն համարվում:

Արժեզրկված լինելու օբյեկտիվ հայտանիշների առկայության դեպքում արժեզրկումից վնասը իրենից ներկայացնում էր ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի ներկա արժեքի տարբերությունը (որը չի ներառում վարկերից՝ ապագայում սպասվող կորուստները, որոնք Բանկը դեռ չի կրել), զեղչված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով կամ վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների դեպքում՝ ներդրման և իրական արժեքի տարբերությամբ: Ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում էր, իսկ արժեզրկումից ծախսն արտացոլվում ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում: Տոկոսային եկամուտը շարունակում էր հաշվեզրկել նվազեցված հաշվեկշռային արժեքով՝ ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների դեպքում կիրառվում էր արժեզրկման կորստի չափման համար ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկման տոկոսադրույքը: Վարկերը, համապատասխան պահուստների հետ միասին, դուրս էին գրվում, եթե ապագայում չկար վարկը հավաքագրելու իրատեսական հեռանկար, և երբ բոլոր գրավներն իրացվել են կամ փոխանցվել Բանկին: Եթե հաջորդող տարվա ընթացքում գնահատված արժեզրկման ծախսն նվազում է արժեզրկման ճանաչումից հետո կատարված իրադարձությունների պատճառով, նախկինում ճանաչված արժեզրկման ծախսն հակադարձվում էր ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության մեջ արտացոլելով: Վաճառքի համար մատչելի բաժնային գործիքներում ներդրումների արժեզրկումից վնասները չեն հակադարձվում ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվության միջոցով. արժեզրկումից հետո իրական արժեքի աճը ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում:

Արժեզրկման խմբային գնահատման նպատակով ֆինանսական ակտիվները խմբավորվում էին Բանկի ներքին վարկային գնահատման համակարգի հիման վրա, որը հաշվի էր առնում վարկային ռիսկի այնպիսի բնութագրեր, ինչպիսիք են ակտիվի տեսակը, ոլորտը, աշխարհագրական դիրքը, գրավի տեսակը, ժամկետանցության կարգավիճակը և այլ հարակից գործոններ:

Ֆինանսական ակտիվների խմբի գծով ապագա դրամական հոսքերը, որոնց արժեզրկված լինելը գնահատվում էր խմբային հիմքով, որոշվում էին ակտիվների գծով կրած վնասների պատմական վիճակագրության հիման վրա, որի գծով պարտքային ռիսկի բնութագրերը համարժեք էին համանման ակտիվների խմբի բնութագրերին: Պատմական վիճակագրական շարքերը ճշգրտվում էին ընթացիկ շուկայական իրավիճակը արտացոլելու համար՝ չեզոքացնելու պատմական վիճակագրական շարքերի հիմքում ընկած այն շուկայական պայմանների ազդեցությունը, որոնք տվյալ ժամանակաշրջանում գոյություն չէին ունեցել, և արտացոլելու պատմական վիճակագրական շարքերի հիմքում չընդգրկված շուկայական նոր պայմանները: Ապագա դրամական հոսքերում գնահատման փոփոխությունները արտացոլվում և համապատասխանում էին դիտարկվող շուկաներում յուրաքանչյուր տարվա տեղեկատվության փոփոխությանը (օրինակ, գործազրկության մակարդակի փոփոխություն, անշարժ գույքի գներ, ապրանքների գներ, վճարունակության կարգավիճակ կամ այլ գործոններ, որոնք վկայում էին Բանկի կրած վնասների և դրանց չափի մասին): Ապագա դրամական հոսքերի գնահատման համար օգտագործվող մեթոդաբանությունը և նկատարությունները պարբերաբար վերանայվում էին Բանկի կողմից՝ վնասների իրական և գնահատված արժեքների միջև տարբերությունները նվազեցնելու նպատակով:

ՀՀՍՍ 9-ի համաձայն արժեզրկման գնահատման մասին տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 31-ի (գ) ենթակետում:

3. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականությունների ամփոփում (շարունակություն)

(ա) Վարձակալություն

Ֆինանսական վարձակալություն՝ Բանկը որպես վարձակալ

Բանկը ճանաչում է ֆինանսական վարձակալությունը որպես ակտիվներ և պարտավորություններ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում վարձակալության պայմանների ուժի մեջ մտնելու պահից վարձակալվող գույքի իրական արժեքի չափով, կամ, ցածր լինելու դեպքում, նվազագույն վարձակալական վճարների ընթացիկ արժեքով: Նվազագույն վարձակալական վճարների ընթացիկ արժեքը հաշվարկելու համար որպես զեղչման գործակից օգտագործվում է վարձակալության ներքին տոկոսադրույքը, երբ այն հնարավոր է կիրառել, հակառակ դեպքում՝ Խմբի լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը: Սկզբնական ուղղակի ծախսումները ներառվում են ակտիվի արժեքի մեջ: Վարձակալական վճարները համաչափորեն բաշխվում են ֆինանսական ծախսերի և չմարված պարտավորության նվազեցման միջև: Ֆինանսական ծախսը տարածվում է վարձակալության ողջ ժամանակահատվածի վրա այնպես, որ հաշվարկվի հաստատուն դրույքաչափ պարտավորության յուրաքանչյուր ժամանակաշրջանի մնացորդային արժեքի նկատմամբ:

Վարձակալի կողմից ֆինանսական վարձակալության գործունեությանը ուղղակիորեն վերագրելի ծախսումներն արտացոլվում են վարձակալված ակտիվների կազմում:

Ֆինանսական վարձակալություն՝ Բանկը որպես վարձատու

Բանկը ճանաչում է ֆինանսական վարձակալությունից դեբիտորական պարտքը վարձակալության գույք ներդրման գումարի չափով՝ վարձակալության պայմանների ուժի մեջ մտնելու պահից սկսած: Ֆինանսական եկամուտը հիմնված է գույք չմարված ներդրման հաստատուն եկամտաբերության գործակից օգտագործման մոդելի վրա: Սկզբնական ուղղակի ծախսումները ներառվում են վարձակալությունից դեբիտորական պարտքի հաշվարկման մեջ:

Գործառնական վարձակալություն՝ Բանկը որպես վարձակալ

Գույքի վարձակալությունը, որի դեպքում սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները պահպանվում են վարձատուի կողմից, դասակարգվում է որպես գործառնական վարձակալություն: Գործառնական վարձակալության գծով վարձավճարները հավասարաչափ ճանաչվում են որպես ծախս վարձակալության ժամկետի ընթացքում և ներառվում են այլ գործառնական ծախսերում:

Գործառնական վարձակալություն՝ Բանկը որպես վարձատու

Բանկը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացնում է գործառնական վարձակալության առարկա հանդիսացող ակտիվը՝ ըստ ակտիվի բնույթի: Գործառնական վարձակալությունից ստացվող վարձակալական եկամուտը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում որպես այլ եկամուտ՝ հավասարաչափ վարձակալության ժամկետի ընթացքում: Վարձակալներին տրամադրված զեղչերի համախառն գումարը արտացոլվում է որպես վարձակալությունից եկամտի նվազեցում՝ հավասարաչափ վարձակալության ժամկետի ընթացքում: Գործառնական վարձակալության պայմանագրի հետ կապված սկզբնական ուղղակի ծախսումները ավելացվում են վարձակալության առարկա հանդիսացող ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին:

(ծ) Հիմնական միջոցներ

(i) Սեփական ակտիվներ

Հիմնական միջոցների միավորները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները:

Երբ հիմնական միջոցի միավորը բաղկացած է օգտակար ծառայության տարբեր ժամկետ ունեցող խոշոր բաղկացուցիչներից, այդ բաղկացուցիչները հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցների առանձին միավորներ:

(ii) Մաշվածություն

Մաշվածությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով գծային մեթոդը առանձին ակտիվների օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում: Մաշվածության հաշվարկը սկսվում է հիմնական միջոցի ձեռք բերման պահից, իսկ սեփական ուժերով կառուցված ակտիվների դեպքում՝ վերջիններիս կառուցման ավարտելու և շահագործման հանձնելու պահից: Օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները հետևյալն են.

վարձակալված գույքի բարելավումներ	5-20 տարի
համակարգիչներ և հեռահաղորդակցման սարքեր	5 - 10 տարի
տնտեսական գույք	5 -10 տարի
փոխադրամիջոցներ	7 տարի

Վարձակալված միջոցների բարելավումների գծով մաշվածությունը հաշվարկվում է ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետից և վարձակալության գործողության ժամկետից նվազագույնի ընթացքում:

3. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականությունների ամփոփում (շարունակություն)

(կ) Ոչ նյութական ակտիվներ

Ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և արժեզրկումից կորուստները:

Համակարգչային ծրագրերի, լիցենզիաների ձեռքբերման ծախսերը կապիտալացվում են որպես առանձին ծրագրի ձեռքբերման և ներդրման գծով ծախսումներ: Ամորտիզացիան ճանաչվում է որպես ծախս շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով գծային մեթոդը ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետը կազմում է 1-ից 10 տարի:

(հ) Վաճառքի համար պահվող ակտիվներ

Ոչ ընթացիկ ակտիվները կամ ակտիվներից և պարտավորություններից բաղկացած օտարման ենթակա խմբերը, որոնց վերականգնումն ակնկալվում է հիմնականում վաճառքի, այլ ոչ՝ շարունակական օգտագործման միջոցով, դասակարգվում են որպես վաճառքի համար պահվող ակտիվներ: Անմիջապես նախքան որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգումը, ակտիվները կամ օտարման ենթակա խմբերի բաղադրիչները վերաչափվում են Բանկի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության համաձայն: Այնուհետև ակտիվները կամ օտարման ենթակա խմբերը չափվում են հետևյալ արժեքներից նվազագույնով՝ հաշվեկշռային արժեք և իրական արժեք՝ հանած վաճառքի ծախսերը:

(ձ) Պահուստներ

Պահուստը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում է, երբ Բանկը, որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, ունի իրավական կամ կառուցողական պարտականություն և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք: Եթե ազդեցությունն էական է, պահուստները որոշվում են՝ գերչելով ակնկալվող դրամական հոսքերը՝ օգտագործելով գեղչման՝ մինչև հարկումը գործող այն դրույքը, որն արտացոլում է ժամանակի մեջ փողի արժեքի շուկայի ներկա գնահատականը և, կիրառելիության դեպքում՝ պարտավորությանը բնորոշ ռիսկերը:

Վերակազմավորման գծով պահուստը ճանաչվում է, երբ Բանկը հաստատում է վերակազմավորման մանրամասն պաշտոնական պլանը, և երբ սկսվում է վերակազմավորումը կամ դրա մասին հայտարարվում է հանրությանը: Ապագա գործառնական ծախսերի գծով պահուստ չի ձևավորվում:

(ղ) Փոխառու միջոցներ

Թողարկված ֆինանսական գործիքները կամ դրանց բաղկացուցիչները դասակարգվում են որպես պարտավորություններ, եթե պայմանագրային համաձայնության արդյունքում Բանկն ունի պարտավորություն փոխանցելու դրամական միջոցներ կամ այլ ֆինանսական ակտիվներ, կամ այլ կերպ կատարելու պարտավորությունները, բացի հաստատուն գումարով դրամական միջոցների կամ այլ ֆինանսական ակտիվների՝ սեփական բաժնային գործիքների հաստատուն քանակով փոխարինելը:

Նման գործիքները իրենց մեջ ներառում են ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ պարտավորությունները, բանկերի միջոցները, հաճախորդների հաշիվները, այլ փոխառու միջոցները, թողարկված պարտատոմսերը:

Սկզբնական ճանաչումից հետո փոխառու միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդի կիրառման միջոցով: Պարտավորության ապաճանաչման դեպքում, ինչպես նաև ամորտիզացիայի ընթացքում, եկամուտներն ու ծախսերը ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

(ճ) Վարկային պարտավորություններ

Բնականոն գործունեության ընթացքում Բանկը հանձն է առնում վարկային պարտավորվածություններ, որոնք ներառում են վարկավորման չօգտագործված պարտավորվածությունները, ակրեդիտիվները և երաշխիքները, ինչպես նաև տրամադրում է վարկային ապահովագրման այլ տեսակներ:

Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերը իրենցից ներկայացնում են պայմանագրեր, որոնք պարտավորեցնում են Բանկին կատարել սահմանված վճարումներ, փոխհատուցելու համար վնասը, որը կրում է այդ պայմանագրի տիրապետողը՝ որոշակի պարտապանի կողմից պարտքային գործիքի պայմանների համաձայն վճարումը ժամանակին չկատարելու հետևանքով:

Ֆինանսական երաշխավորության գծով պարտավորությունն ի սկզբանե ճանաչվում է իրական արժեքով՝ հանած գործարքի հետ կապված ծախսումները, և հետագայում չափվում է երկու մեծություններից առավելագույնով՝ ի սկզբանե ճանաչված գումարը հանած կուտակված ամորտիզացիան կամ երաշխավորության գծով ցանկացած կորուստների պահուստը: Ֆինանսական երաշխավորության գծով կորուստների պահուստը և վարկային այլ պարտավորվածությունները ճանաչվում են, երբ գոյություն ունի վնաս կրելու հավանականություն և այդ վնասը հնարավոր է արժանահավատորեն չափել:

3. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականությունների ամփոփում (շարունակություն)

(Ճ) Վարկային պարտավորություններ (շարունակություն)

Ֆինանսական երաշխավորության գծով պարտավորությունները և վարկային այլ պարտավորվածությունների գծով պահուստները ներառվում են այլ պարտավորությունների կազմում:

Վարկային պարտավորվածությունները չեն ճանաչվում, բացառությամբ հետևյալ պարտավորվածությունների.

- ▶ վարկային պարտավորություններ, որոնք Բանկը դասակարգում է որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական պարտավորություններ,
- ▶ եթե Բանկն ունի իր վարկային պարտավորություններից առաջացող ակտիվների՝ դրանց առաջացումից կարճ ժամանակ անց վաճառելու նախկին փորձ, ապա նույն դասում գտնվող բոլոր վարկային պարտավորությունները դիտվում են որպես ածանցյալ գործիքներ,
- ▶ վարկային պարտավորություններ, որոնք կարող են մարվել զուտ հիմունքով՝ դրամական միջոցներով կամ մեկ այլ ֆինանսական գործիք մատակարարելով կամ թողարկելով,
- ▶ շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով վարկ տրամադրելու պարտավորություններ:

(Կ) Բաժնետիրական կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես կապիտալ: Սովորական բաժնետոմսերի և բաժնետոմսերի օպցիոնների թողարկմանն ուղղակիորեն վերագրելի լրացուցիչ ծախսերը ճանաչվում են որպես կապիտալի նվազեցում՝ առանց հարկային հետևանքների:

(i) Էմիսիոն եկամուտ

Թողարկված բաժնետոմսերի անվանական արժեքից ավել վճարվող ցանկացած գումար ճանաչվում է որպես Էմիսիոն եկամուտ:

(ii) Բաժնետիրական կապիտալի հետզնում

Երբ որպես կապիտալ ճանաչված բաժնետիրական կապիտալը հետ է գնվում, վճարված հատուցման գումարը, ներառյալ ուղղակիորեն վերագրելի ծախսերը, ճանաչվում է որպես կապիտալի նվազում:

(iii) Շահաբաժիններ

Շահաբաժիններ հայտարարելու և վճարելու Բանկի կարողությունը կարգավորվում է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ:

Սովորական բաժնետոմսերի շահաբաժիններն արտացոլվում են որպես չբաշխված շահույթի բաշխում այն ժամանակահատվածում, երբ հայտարարվում են:

(Լ) Սեզմենտային հաշվետվություն

Բանկի սեզմենտային հաշվետվությունները հիմնված են հետևյալ գործառնական սեզմենտների վրա՝ Մանրածախ բանկային գործունեություն, Կորպորատիվ բանկային գործունեություն, Առևտրային և Ներդրումային բանկային գործունեություն:

(Ն) Հարկում

Շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ հարկի այն մասի, որը վերաբերում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միավորներին կամ ուղղակիորեն կապիտալում ճանաչված՝ բաժնետերերի հետ իրականացված գործառնություններին, որի դեպքում շահութահարկը ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում կամ ուղղակիորեն կապիտալում:

Ընթացիկ հարկը ժամանակաշրջանի հարկվող շահույթի գծով վճարման ենթակա ակնկալվող շահութահարկի գումարն է, որը հաշվարկվում է՝ կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ Էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ, ինչպես նաև նախորդ տարիների վճարման ենթակա հարկերի գծով կատարված ճշգրտումները:

3. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականությունների ամփոփում (շարունակություն)

(ն) Հարկում (շարունակություն)

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները ճանաչվում են ֆինանսական հաշվետվություններին նպատակների համար օգտագործվող ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակների համար օգտագործվող գումարների ժամանակավոր տարբերությունների գծով: Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ չեն ճանաչվում հետևյալ ժամանակավոր տարբերությունների համար՝ գույքի, որը չի նվազեցվում հարկային նպատակներով, ակտիվների կամ պարտավորությունների սկզբնական ճանաչում, որոնք ազդեցություն չունեն ոչ հաշվապահական, ոչ հարկվող շահույթի վրա, ինչպես նաև այն դուստր ընկերություններում կատարած ներդրումներին վերաբերող ժամանակավոր տարբերություններ, որտեղ մայր ընկերությունն ի վիճակի է վերահսկել ժամանակավոր տարբերության հակադարձումը, և հավանական է, որ ժամանակավոր տարբերությունը չի հակադարձվի մոտ ապագայում:

Հետաձգված հարկային ակտիվների և պարտավորությունների չափումն արտացոլում է այն հարկային հետևանքները, որոնք կարող են առաջանալ, եթե Բանկը կիրառի այն մոտեցումը, որով ակնկալում է վերականգնել կամ մարել իր ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները չափվում են՝ կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ժամանակավոր տարբերությունների նկատմամբ վերջինները հակադարձելիս՝ հիմք ընդունելով այն օրենքների դրույթները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում:

Հետաձգված հարկային ակտիվները ճանաչվում են միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ առկա կլինի ապագա հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները, չօգտագործված հարկային վնասները և արտոնությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները նվազեցվում են այնքանով, որքանով հավանական չէ, որ առկա կլինի հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող են օգտագործվել ժամանակավոր հարկային տարբերությունները:

(2) Եկամուտների և ծախսերի ճանաչումը

Եկամուտները ճանաչվում են, եթե հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կներհոսեն Բանկ, և այդ եկամուտները հնարավոր է արժանահավատորեն չափել: Ստորև ներկայացվող չափանիշները նույնպես պետք է հաշվի առնվեն նախքան եկամտի ճանաչումը:

Տոկոսային և համանման եկամուտ և ծախս

2018 թվականի հունվարի 1-ից Բանկը հաշվարկում է տոկոսային եկամուտ ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվների գծով, կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը ֆինանսական ակտիվների համախառն արժեքի նկատմամբ, բացառությամբ արժեզրկված ակտիվների (մինչև 2018թ.հունվարի 1-ը՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը ֆինանսական ակտիվների ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ): Արդյունավետ տոկոսադրույքը (EIR) այն տոկոսադրույքն է, որով գեղչված ակնկալվող ապագա դրամական վճարումները կամ ներհոսքերը ֆինանսական գործիքի ենթադրվող ողջ օգտագործման ժամանակահատվածում կամ կիրառելի դեպքերում՝ ավելի կարճ ժամանակահատվածում, ճշգրտորեն գեղչվում են մինչև ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության գուտ հաշվեկշռային արժեքը: Հաշվարկի ժամանակ հաշվի են առնվում ֆինանսական գործիքի գծով բոլոր պայմանագրային պայմանները (օրինակ՝ ժամկետից շուտ մարման իրավունքը) և միջնորդավճարների գծով կամ լրացուցիչ ծախսերը, որոնք անմիջականորեն կապված են գործիքի հետ և որոնք արդյունավետ տոկոսադրույքի բաղկացուցիչ մաս են կազմում, սակայն հաշվի չեն առնվում ապագա վնասները: Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքները ճշգրտվում են Բանկի կողմից միջոցների էլեքտի կամ մուտքերի գնահատումների վերանայման դեպքում: Ճշգրտված հաշվեկշռային արժեքը հաշվարկվում է սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքի հիման վրա, իսկ հաշվեկշռային արժեքի փոփոխությունը դիտվում է որպես տոկոսային եկամուտ կամ ծախս:

Երբ ֆինանսական ակտիվը դառնում է արժեզրկված, Բանկը հաշվարկում է տոկոսային եկամուտը՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքը ֆինանսական ակտիվի գուտ ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Եթե ֆինանսական ակտիվը վերականգնվում է և այլևս արժեզրկված չէ, Բանկը վերադառնում է համախառն հիմքով տոկոսային եկամտի հաշվարկին:

Ձեռք բերված կամ ստեղծված արժեզրկված (POCI) ֆինանսական ակտիվների համար Բանկը տոկոսային եկամուտը հաշվարկում է՝ հաշվարկելով վարկային ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքը (EIR) և կիրառելով այն ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Վարկային ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքը (EIR) այն տոկոսադրույքն է, որով սկզբնական ճանաչման ժամանակ գեղչվում են ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերը (ներառյալ՝ վարկային կորուստները)՝ ձեռք բերված կամ ստեղծված արժեզրկված (POCI) ֆինանսական ակտիվների ամորտիզացված արժեքին:

3. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականությունների ամփոփում (շարունակություն)

(2) Եկամուտների և ծախսերի ճանաչումը (շարունակություն)

Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող բոլոր ֆինանսական ակտիվներից տոկոսային եկամուտը ճանաչվում է՝ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում «Այլ տոկոսային եկամուտներում» օգտագործելով պայմանագրային տոկոսադրույքը:

Միջնորդավճարների գծով եկամուտ

Հաճախորդներին մատուցվող տարբեր ծառայություններից Բանկը ստանում է միջնորդավճարների գծով եկամուտ: Միջնորդավճարների գծով եկամուտը կարող է բաժանվել հետևյալ երկու խմբի.

Միջնորդավճարների գծով եկամուտ, որը ստացվում է որոշակի ժամանակահատվածում մատուցվող ծառայություններից,

Միջնորդավճարների գծով եկամուտը, որը ստացվում է որոշակի ժամանակահատվածում մատուցվող ծառայություններից, հաշվեգրվում է այդ ժամանակահատվածի ընթացքում, քանի որ համապատասխան կատարողական պարտավորությունները բավարարված են: Նման հոդվածները ներառում են միջնորդավճարների գծով եկամուտը ակտիվների կառավարման, պահառության և կառավարման ու խորհրդատվական այլ ծառայությունների համար միջնորդավճարները: Վարկերի տրամադրման գծով պարտավորության դիմաց միջնորդավճարները, եթե վարկի օգտագործման հավանականությունը բարձր է, և վարկերի հետ կապված այլ միջնորդավճարները հետաձգվում են (վարկերի տրամադրման հետ կապված ցանկացած լրացուցիչ ծախսումների հետ միասին) և ճանաչվում են որպես վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքի ճշգրտում:

Միջնորդավճարների գծով եկամուտ՝ միջնորդային ծառայությունների գծով

Երրորդ անձի անուկից գործարքի բանակցություններն անցկացնելու և մասնակցելու համար (օրինակ՝ երբ Բանկի կատարողական պարտավորությունն է բաժնետոմսերի կամ այլ արժեթղթերի առքը, կամ ընկերության առք ու վաճառքի համաձայնագրի կնքումը) ստացված կոմիսիոն վճարները ճանաչվում են այդ գործարքի ավարտից հետո:

Կոմիսիոն վճարները կամ դրանց բաղկացուցիչ մասերը, որոնք կապված են որոշակի կատարողական պարտավորությունների հետ, ճանաչվում են համապատասխան ցուցանիշների բավարարումից հետո: Երբ պայմանագրով նախատեսված է փոփոխական փոխհատուցում, միջնորդավճարների գծով եկամուտը ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով որ հավանական է, որ ճանաչված կուտակային եկամտի զգալի մասի հակադարձում տեղի չի ունենա, մինչև հետագայում լուծվի փոփոխական փոխհատուցման հետ կապված անորոշությունը: Շահաբաժիններից եկամուտը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ շահաբաժնի հայտարարման ամսաթվին:

(ո) Դեռևս չկիրառվող նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Ստորև ներկայացված են ստանդարտները և մեկնաբանությունները, որոնք թողարկվել են, բայց Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման օրվա դրությամբ դեռևս ուժի մեջ չեն մտել: Բանկը մտադիր է կիրառել այդ ստանդարտները ուժի մեջ մտնելուց հետո:

ՖՀՄՍ 16 Վարձակալություն

2016թ. հունվարին ՀՀՄՍԻ-ն հրապարակել է ՖՀՄՍ 16-ը, որը փոխարինում է ՀՀՄՍ 17-ին «Վարձակալություն», ՖՀՄՍ 4-ին «Համաձայնություններում վարձակալության առկայության որոշում», ՄՍԿ 15-ին «Գործառնական վարձակալություն. խրախուսող պայմաններ» և ՄՍԿ 27-ին «Վարձակալության իրավական ձև. ներառող գործարքների բովանդակության գնահատում»: ՖՀՄՍ 16-ը սահմանում է վարձակալությունների ճանաչման, չափման, ներկայացման և բացահայտման սկզբունքները և պահանջում է վարձակալից հաշվառել բոլոր վարձակալությամբ ստացած ակտիվները միասնական հաշվապահական հաշվեկշռի մոդելով, ՀՀՄՍ 17-ի ֆինանսական վարձակալության հաշվառման նմանությամբ: Ստանդարտը նախատեսում է երկու տեսակի բացառություն վարձակալի համար՝ ցածրարժեք ակտիվների (օր.՝ անձնական համակարգիչներ) և կարճաժամկետ (12 ամսից պակաս ժամկետով) վարձակալության պարագայում: Վարձակալության սկսվելու օրվանից վարձակալը պետք է ճանաչի պարտավորություն վարձավճարների գծով (վարձակալական պարտավորություն) և ակտիվ, որը ներկայացնում է վարձակալված ակտիվի օգտագործման իրավունքը վարձակալության ողջ ընթացքում (օր.՝ ակտիվի օգտագործման իրավունք): Վարձակալը պետք է առանձին ճանաչի վարձակալական պարտավորության գծով տոկոսային ծախսը և ակտիվի օգտագործման իրավունքի մաշվածության ծախսը:

Վարձակալական պարտավորության չափը պետք է վերանայվի որոշակի իրադարձությունների ի հայտ գալու պարագայում (օր.՝ վարձակալության ժամանակահատվածի փոփոխություն, ապագա վարձավճարների փոփոխություն՝ կապված վարձավճարի չափի որոշման համար օգտագործվող ինդեքսի կամ դրույքի փոփոխության հետ): Վարձակալը հիմնականում կճանաչի վարձակալական պարտավորության վերաչափման գումարը՝ որպես ակտիվի օգտագործման իրավունքի ճշգրտում:

3. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականությունների ամփոփում (շարունակություն)

(ո) Դեռևս չկիրառվող նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ (շարունակություն)

Վարձատուի հաշվառումը ըստ ՖՀՄՍ 16-ի գգալի փոփոխություններ չի կրել ՀՀՄՍ 17-ի համեմատ: Վարձատուները կշարունակեն դասակարգել վարձակալությունները նույն դասակարգման սկզբունքով, ինչ ՀՀՄՍ 17-ի դեպքում և կտարբերակեն երկու տեսակի վարձակալություն՝ գործառնական և ֆինանսական:

ՖՀՄՍ 16-ը գործում է 2019թ. սկսվող կամ հաջորդող տարեկան ժամանակաշրջանների համար և պահանջում է վարձակալներին և վարձատուներին կատարել ավելի ընդարձակ բացահայտումներ, քան ՀՀՄՍ 17-ի դեպքում:

Բանկը նախատեսում է ՖՀՄՍ 16-ին անցումը իրականացնել հետընթաց մոտեցմամբ: Բանկը օգտագործման իրավունքը չափում է վարկային պարտավորությանը հավասար չափով, ճշգրտված վարձակալական վճարների կանխավճարների կամ հաշվեգրումների չափով՝ ճանաչված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում անմիջապես նախքան սկզբնական կիրառումը:

ՖՀՄՍ 16-ի կիրառման՝ նախնական գնահատված ազդեցությունը Բանկի ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության վրա հետևյալն է.

	1 հունվարի 2019թ. հազ. դրամ
Ակտիվներ	
Հիմնական միջոցներ (օգտագործման իրավունքով ակտիվներ)	11,036,594
Այլ ակտիվներ (կանխավճարներ)	(760,685)
Ընդամենը ակտիվներ	10,275,909
Պարտավորություններ	
Այլ պարտավորություններ (վարձակալական պարտավորություն)	10,275,909
Ընդամենը պարտավորություններ	10,275,909
2ուտ ազդեցությունը կապիտալի վրա	-

Բանկը կորոշի օգտագործել ստանդարտով առաջարկվող բացառությունները վարձակալական պայմանագրերի գծով, որոնց համար վարձակալության ժամկետը վերջանում է սկզբնական կիրառման ամսաթվից հետո 12 ամսվա ընթացքում, և վարձակալական պայմանագրերի գծով, որոնց հետ կապված ակտիվը ցածրարժեք է:

ՖՀՄՄԿ մեկնաբանություն 23՝ «Անորոշություն շահութահարկի հաշվարկման կանոնների վերաբերյալ»

Մեկնաբանությունը վերաբերում է շահութահարկի հաշվառմանը, երբ հարկի հաշվարկը պարունակում է անորոշություն, որն ազդում է ՀՀՄՍ 12-ի կիրառման վրա: Մեկնաբանությունը չի կիրառվում ՀՀՄՍ 12-ի շրջանակից դուրս հարկերի կամ հավաքագրումների վրա, ինչպես նաև չի պարունակում կոնկրետ պահանջներ անորոշ հարկային մեկնաբանությունների հետ կապված տոկոսների և տույժերի վերաբերյալ: Մեկնաբանությունը մասնավորապես վերաբերում է հետևյալին՝

- ▶ արդյոք կազմակերպությունը առանձին է հաշվի առնում անորոշ հարկային մեկնաբանությունները,
- ▶ կազմակերպության ենթադրությունները՝ կապված հարկային մարմինների կողմից հարկման մոտեցումների մեկնաբանությունների ստուգման հետ,
- ▶ ինչպես է կազմակերպությունը սահմանում հարկվող շահույթը (հարկային վնասը), հարկման բազան, չօգտագործված հարկային վնասները, չօգտագործված հարկային գերավճարները և հարկային դրույքաչափերը,
- ▶ ինչպես է կազմակերպությունը հաշվի առնում փաստերի և հանգամանքների փոփոխությունները:

Կազմակերպությունը պետք է որոշի, թե արդյոք յուրաքանչյուր անորոշ հարկային մոտեցում պետք է դիտարկել առանձին, թե մեկ կամ մի քանի այլ անորոշ հարկային մոտեցումների հետ միասին: Պետք է կիրառել այն մոտեցումը, որն ավելի լավ է կանխատեսում անորոշության հստակեցման արդյունքը:

Մեկնաբանությունն ուժի մեջ է մտնում 2019 թ. հունվարի 1-ից կամ դրանից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար, սակայն գոյություն ունեն որոշակի անցումային պարզեցումներ: Բանկը կսկսի կիրառել մեկնաբանությունը գործողության մեջ մտնելու օրվանից: Քանի որ Բանկը գործում է բարդ հարկային միջավայրում, մեկնաբանության կիրառումը կարող է ազդել նրա ֆինանսական հաշվետվությունների վրա: Բացի այդ, Բանկին կարող է անհրաժեշտ լինել մշակել գործընթացներ և ընթացակարգեր տեղեկատվություն ստանալու համար, որն անհրաժեշտ է մեկնաբանությունը ժամանակին կիրառելու համար:

3. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականությունների ամփոփում (շարունակություն)

(ո) Դեռևս չկիրառվող նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ (շարունակություն)

Փոփոխություններ ՖՀՄՍ 9-ում՝ Կանխավճարի հատկանիշներ բացասական փոխհատուցմամբ

ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն, պարտքային գործիքը կարող է չափվել ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով, պայմանով, որ պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերը բացառապես մայր գումարի և չմարված գումարի վրա հաշվեգրված տոկոսագումարների վճարումներն են (SPP1 չափանիշը), և գործիքը պահվում է տվյալ դասակարգման համար համապատասխան բիզնես մոդելի շրջանակներում: ՖՀՄՍ 9-ի փոփոխությունները հստակեցնում են, որ ֆինանսական ակտիվը անցնում է SPP1 չափանիշով, անկախ իրադարձությունից կամ հանգամանքից, որը հանգեցնում է պայմանագրի վաղաժամկետ դադարեցման, և անկախ նրանից, թե որ կողմն է վճարում կամ ստանում ողջամիտ փոխհատուցում պայմանագրի վաղաժամկետ դադարեցման համար:

Փոփոխությունները ուժի մեջ են մտնում 2019թ. հունվարի 1-ից և պետք է կիրառվեն հետընթաց մոտեցմամբ, վաղաժամկետ կիրառումը թույլատրվում է: Փոփոխությունները ազդեցություն չունեն Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Տարեկան բարեփոխումներ 2015-2017 շրջան (թողարկված 2017 թվականի դեկտեմբերին)

Այս բարեփոխումները ներառում են՝

ՖՀՄՍ 3 «Ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումներ»

Փոփոխությունները հստակեցնում են, որ երբ կազմակերպությունը վերահսկողություն է ստանում համատեղ գործունեության նկատմամբ, այն կիրառվում է փուլերով ձեռք բերված ձեռնարկատիրական գործունեության միավորման պահանջները, ներառյալ համատեղ գործունեության ակտիվներում և պարտավորություններում նախկինում ունեցած մասնակցության վերաչափումը իրական արժեքով: Այդպիսով, ձեռք բերողը վերաչափում է համատեղ գործունեությունում նախկինում ունեցած ամբողջ մասնակցությունը:

Կազմակերպությունը փոփոխությունները կիրառում է այն ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումների համար, որոնց դեպքում ձեռք բերումը տեղի է ունեցել 2019 թվականի հունվարի 1-ից կամ դրանից հետո սկսվող առաջին տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանի սկզբին կամ դրանից հետո, վաղաժամկետ կիրառումը թույլատրվում է: Այս փոփոխությունները կկիրառվեն Բանկի հետագա ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումների նկատմամբ:

ՖՀՄՍ 11 «Համատեղ պայմանավորվածություններ»

Մասնակցող կողմերից մեկը, որը սակայն համատեղ վերահսկողություն չունի համատեղ գործունեության նկատմամբ, կարող է վերահսկողություն ստանալ համատեղ գործունեության նկատմամբ, որտեղ համատեղ գործունեությունը սահմանվում է որպես ձեռնարկատիրական գործունեություն համաձայն ՖՀՄՍ 3-ի: Փոփոխությունները հստակեցնում են, որ համատեղ գործունեությունում նախկինում ունեցած մասնակցությունը չի վերաչափվում:

Կազմակերպությունը փոփոխությունները կիրառում է այն գործարքների համար, որոնց դեպքում համատեղ վերահսկողությունը ստանում է 2019 թվականի հունվարի 1-ից կամ դրանից հետո սկսվող առաջին տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանի սկզբին կամ դրանից հետո, վաղաժամկետ կիրառումը թույլատրվում է: Այս փոփոխությունները ներկայումս կիրառելի չեն Բանկի համար, սակայն կարող են կիրառվել հետագա գործարքների դեպքում:

ՀՀՄՍ 12 «Շահութահարկ»

Այս փոփոխությունները պարզաբանում են, որ շահութահարկի գծով շահաբաժինների հետևանքները ուղղակիորեն կապված են բաշխման ենթակա շահույթ սկզբնավորող գործարքների կամ իրադարձությունների, և ոչ թե սեփականատերերին բաշխված շահույթի հետ: Հետևաբար, կազմակերպությունը շահութահարկի գծով շահաբաժինների բոլոր հետևանքները ճանաչում է շահույթում կամ վնասում, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում կամ կապիտալում, կախված այն հանգամանքից, թե որտեղ են ի սկզբանե ճանաչվել տվյալ գործարքները կամ իրադարձությունները:

Կազմակերպությունը կիրառում է այս փոփոխությունները 2019թ. հունվարի 1-ից կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար, վաղաժամկետ կիրառումը թույլատրվում է: Երբ Կազմակերպությունը առաջին անգամ կիրառում է այս փոփոխությունները, դրանք կիրառում է այն շահաբաժինների շահութահարկային հետևանքների նկատմամբ, որը ճանաչել է ամենավաղ համեմատական ժամանակաշրջանի սկզբում կամ դրանից հետո: Զանի որ Բանկի ընթացիկ մոտեցումը համապատասխանում է փոփոխությանը, Բանկը չի ակնկալում էական ազդեցություն իր ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

3. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականությունների ամփոփում (շարունակություն)

(ո) Դեռևս չկիրառվող նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ (շարունակություն)

ՀՀՄՍ 23 «Փոխառության ծախսումներ»

Այս փոփոխությունները պարզաբանում են, որ Կազմակերպությունը ընդհանուր փոխառությունների մեջ է ներառում այն փոխառությունը, որն ի սկզբանե ձեռք է բերվել որակավորվող ակտիվը գարգացնելու նպատակով, երբ ակտիվը օգտագործման կամ վաճառքի համար պատրաստելու աշխատանքները մեծ մասամբ ավարտված են:

Կազմակերպությունը կիրառում է փոփոխությունները այն փոխառության ծախսումների նկատմամբ, որոնք կրել է տվյալ տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանի սկզբին կամ դրանից հետո, որի ընթացքում Կազմակերպությունը առաջին անգամ կիրառում է այդ փոփոխությունները: Կազմակերպությունը կիրառում է այս փոփոխությունները 2019 թվականի հունվարի 1-ից կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար, վաղաժամկետ կիրառումը թույլատրվում է: Զանի որ Բանկի ընթացիկ մոտեցումը համապատասխանում է փոփոխությանը, Բանկը չի ակնկալում էական ազդեցություն իր ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

4. Սեզմենտների վերաբերյալ տեղեկատվություն

Կառավարչական նպատակներով և հիմնվելով մատուցվող ապրանքների և ծառայությունների տարատեսակների վրա, Բանկը բաժանվում է հետևյալ երեք սեզմենտների.

Մանրածախ բանկային գործունեություն	Ֆիզիկական անձանց և փոքր ու միջին ձեռնարկությունների ավանդներ, սպառողական վարկերի տրամադրում, օվերդրաֆտների, վարկային քարտերի սպասարկում, փոքր և միկրո վարկեր:
Կորպորատիվ բանկային գործունեություն	Կորպորատիվ և ինստիտուցիոնալ հաճախորդներին վարկերի տրամադրում, ավանդների և ընթացիկ հաշիվների բացում և սպասարկում:
Առևտրային և ներդրումային բանկային գործունեություն	Գանձապետական և ֆինանսական, ներդրումային բանկային ծառայություններ և այլ կենտրոնական գործառնություններ:

Ռեսուրսների բաշխման և գործունեության գնահատման նպատակով ղեկավարությունը հետևում է իր բիզնես միավորների գործառնական արդյունքներին առանձին-առանձին: Շահութահարկը կառավարվում է նախքան շահութահարկը շահույթի հիման վրա և բաշխվում է գործառնական սեզմենտների մեջ:

Գործառնական սեզմենտների միջև ներքին փոխանցումների գները համապատասխանում են շուկայական պայմաններին, ինչպես երրորդ կողմերի հետ գործարքներում:

2018 և 2017թթ. ընթացքում արտաքին գործընկերոջից կամ հաճախորդից ստացված և Բանկի ընդհանուր հասույթի 10% և ավելի գերազանցող հասույթով որևէ գործարք չի գրանցվել:

Ստորև նշված աղյուսակները ներկայացնում են Բանկի գործառնական սեզմենտների գծով եկամտի և շահույթի, ինչպես նաև առանձին ակտիվների և պարտավորությունների վերաբերյալ տեղեկատվություն.

	<i>Մանրածախ բանկային գործունեություն հազ. դրամ</i>	<i>Կորպորատիվ բանկային գործունեություն հազ. դրամ</i>	<i>Առևտրային և ներդրումային բանկային գործունեություն հազ. դրամ</i>	<i>Ընդամենը հազ. դրամ</i>
2018թ.				
Չուտ տոկոսային եկամուտ	1,382,860	21,223,002	4,725,209	27,331,071
Չուտ ոչ տոկոսային եկամուտ	1,438,143	3,435,683	4,577,401	9,451,227
Միջսեզմենտային եկամուտ	12,266,116	(8,441,826)	(3,824,290)	-
Գործառնական շահույթ	15,087,119	16,216,859	5,478,320	36,782,298
Վարկային կորուստների գծով ծախս	(2,425,331)	(6,797,680)	(157,954)	(9,380,965)
Այլ արժեզրկում	-	(22,749)	-	(22,749)
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	(985,516)	(160,440)	(83,397)	(1,229,353)
Անձնակազմի գծով և այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր	(8,327,863)	(3,015,020)	(1,482,380)	(12,825,263)
Շահույթ մինչև շահութահարկ	3,348,409	6,220,970	3,754,589	13,323,968
Շահութահարկի գծով ծախս	(709,069)	(1,283,923)	(828,532)	(2,821,524)
Հաշվետու տարվա շահույթ	2,639,340	4,937,047	2,926,057	10,502,444

4. Սեզմենտների վերաբերյալ տեղեկատվություն (շարունակություն)

<i>2018թ.</i>	<i>Սանրածախ բանկային գործունեություն հազ. դրամ</i>	<i>Կորպորատիվ բանկային գործունեություն հազ. դրամ</i>	<i>Առևտրային և ներդրումային բանկային գործունեություն հազ. դրամ</i>	<i>Ընդամենը հազ. դրամ</i>
Տոկոսաբեր ֆինանսական ակտիվներ	118,651,578	445,244,596	66,142,737	630,038,911
Տոկոսակիր ֆինանսական պարտավորություններ	280,388,443	377,860,540	22,638,025	680,887,008

Տոկոսաբեր ակտիվները ներառում են իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվները, իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվները, բանկերին տրված տոկոսակիր վարկերը և փոխատվությունները, հակադարձ հետզման պայմանագրերով ստացվելիք գումարները, հաճախորդներին տրված համախառն վարկերը և փոխատվությունները և ամորտիզացված արժեքով պարտքային գործիքները:

Տոկոսակիր ֆինանսական պարտավորությունները ներառում են բանկերի ավանդներն ու մնացորդները (բացառությամբ ոստրո հաշիվների), հետզման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարները, հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներն ու ավանդները, թողարկված պարտքային արժեթղթերը, այլ փոխառություններն ու ստորադաս փոխառությունները:

<i>2017թ.</i>	<i>Սանրածախ բանկային գործունեություն հազ. դրամ</i>	<i>Կորպորատիվ բանկային գործունեություն հազ. դրամ</i>	<i>Առևտրային և ներդրումային բանկային գործունեություն հազ. դրամ</i>	<i>Ընդամենը հազ. դրամ</i>
Չուտ տոկոսային եկամուտ (ծախս)	(2,737,694)	16,375,403	4,726,600	18,364,309
Չուտ ոչ տոկոսային եկամուտ	1,482,223	2,833,507	3,000,275	7,316,005
Միջսեզմենտային եկամուտ	12,066,784	(8,034,602)	(4,032,182)	-
Գործառնական շահույթ	10,811,313	11,174,308	3,694,693	25,680,314
Վրժեգրկումից կորուստներ	(703,438)	(5,108,206)	-	(5,811,644)
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	(647,915)	(108,856)	(111,072)	(867,843)
Անձնակազմի գծով և այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր	(5,941,305)	(2,356,313)	(1,166,513)	(9,464,131)
Շահույթ մինչև շահութահարկ	3,518,655	3,600,933	2,417,108	9,536,696
Շահութահարկի գծով ծախս	(696,119)	(712,397)	(478,193)	(1,886,709)
Հաշվետու տարվա շահույթ	2,822,536	2,888,536	1,938,915	7,649,987

<i>2017թ.</i>	<i>Սանրածախ բանկային գործունեություն հազ. դրամ</i>	<i>Կորպորատիվ բանկային գործունեություն հազ. դրամ</i>	<i>Առևտրային և ներդրումային բանկային գործունեություն հազ. դրամ</i>	<i>Ընդամենը հազ. դրամ</i>
Տոկոսաբեր ֆինանսական ակտիվներ	78,557,262	412,689,748	74,240,375	565,487,385
Տոկոսակիր ֆինանսական պարտավորություններ	248,023,707	335,400,570	17,535,534	600,959,811

Տոկոսաբեր ակտիվները ներառում են վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները, բանկերին տրված տոկոսակիր վարկերն և փոխառությունները, հակադարձ հետզման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարները, հաճախորդներին տրված համախառն վարկերը, ակրեդիտիվների, ֆինանսական վարձակալության, ֆակտորինգի գծով ստացվելիք համախառն գումարները և մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները:

Տոկոսակիր պարտավորությունները ներառում են բանկերի ավանդներն ու մնացորդները (բացառությամբ ոստրո հաշիվների), հետզման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարները, հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներն ու ավանդները, այլ փոխառություններն ու ստորադաս փոխառությունները:

Աշխարհագրական տեղեկատվություն

Բանկն իր հիմնական գործունեությունը իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետությունում: Բացի ֆինանսական գործիքներից, Բանկը չունի ՀՀ-ից տարածքից դուրս այլ ոչ ընթացիկ ակտիվներ:

4. Սեզմենտների վերաբերյալ տեղեկատվություն (շարունակություն)**Հաճախորդների հետ պայմանագրերի գծով հասույթ**

Հաճախորդների հետ պայմանագրերի գծով հասույթի բացվածքն ըստ սեզմենտների 2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար ներկայացված է ստորև՝

2018թ.	Մանրածախ բանկային գործունեություն հազ. դրամ	Կորպորատիվ բանկային գործունեություն հազ. դրամ	Առևտրային և ներդրումային բանկային գործունեություն հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ	2,722,827	1,569,308	219,095	4,511,230
Պլաստիկ քարտերի սպասարկման ծառայություններ	2,051,820	–	–	2,051,820
Դրամական փոխանցումներ	278,036	664,098	–	942,134
Հաշվարկային գործառնություններ	35,019	101,259	–	136,278
Բրոկերային ծառայություններ	2,694	26,314	155,273	184,281
Կանխիկացման, հաշիվների սպասարկման և հեռահար համակարգային սպասարկման ծառայություններ	332,938	494,230	63,822	890,990
Երաշխիքների և ակրեդիտիվների թողարկում	–	261,087	–	261,087
Այլ	22,320	22,320	–	44,640
Այլ գործառնական եկամուտ	166,569	892,662	1,800,617	2,859,848
Եկամուտ խորհրդատվական ծառայություններից	–	721,322	1,800,617	2,521,939
Այլ եկամուտ	166,569	171,340	–	337,909
Ընդամենը հաճախորդների հետ պայմանագրերի գծով հասույթ	2,889,396	2,461,970	2,019,712	7,371,078

5. Չուտ տոկոսային եկամուտ

Չուտ տոկոսային եկամուտը ներառում է.

	2018թ. հազ. դրամ	2017թ. հազ. դրամ
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ		
Իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր	47,053,601	43,010,061
Ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային արժեթղթեր	3,056,988	3,016,721
Ֆակտորինգի գծով ստացվելիք գումարներ	677,225	538,402
Հակադարձ հետզման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	542,952	581,451
Ակրեդիտիվների գծով ստացվելիք գումարներ	471,902	519,822
Բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ	417,820	308,430
Այլ	115,051	76,079
	52,335,539	48,050,966
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ		
Պարտքային գործիքներ	711,566	1,059,197
Տոկոսային եկամուտ՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով	53,047,105	49,110,163
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող պարտքային գործիքներ	396,791	40,496
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	196,270	146,539
Այլ տոկոսային եկամուտ	593,061	187,035
Ընդամենը տոկոսային եկամուտ	53,640,166	49,297,198
Տոկոսային ծախս		
Այլ փոխառություններ և ստորադաս փոխառություններ	10,895,124	10,045,393
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	10,669,140	15,143,588
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	2,604,298	1,770,695
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	1,225,204	3,504,848
Ակրեդիտիվների գծով վճարվելիք գումարներ	631,857	408,406
Հետզման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	281,181	30,182
Այլ	2,291	29,777
	26,309,095	30,932,889
Չուտ տոկոսային եկամուտ	27,331,071	18,364,309

6. Միջնորդավճարների գծով եկամուտ

	2018թ. հազ. դրամ	2017թ. հազ. դրամ
Պլաստիկ քարտերի սպասարկման ծառայություններ	2,051,820	1,618,717
Դրամական փոխանցումներ	942,134	755,527
Կանխիկացման, հաշիվների սպասարկման և հեռահար համակարգային սպասարկման ծառայություններ	890,990	687,960
Երաշխիքների և ակրեդիտիվների թողարկում	261,087	258,080
Բրոկերային ծառայություններ	184,281	132,355
Հաշվարկային գործառնություններ	136,278	83,937
Այլ	44,640	40,449
	4,511,230	3,577,025

Հաճախորդների հետ պայմանագրերի գծով հասույթ

Բանկի՝ հաճախորդների հետ պայմանագրերի գծով հասույթը հիմնականում ներառում է միջնորդավճարների գծով եկամուտը և խորհրդատվական ծառայություններից ստացված եկամուտը: 2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչված հաճախորդների հետ պայմանագրերի գծով հասույթը կազմել է.

	2018թ. հազ. դրամ
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ	4,511,230
Հաճախորդների հետ պայմանագրերի գծով այլ հասույթ	2,859,848
Ընդամենը հաճախորդների հետ պայմանագրերի գծով հասույթ	7,371,078

7. Միջնորդավճարների գծով ծախս

	2018թ. հազ. դրամ	2017թ. հազ. դրամ
Պլաստիկ քարտերի սպասարկման ծառայություններ	828,537	592,739
Դրամական փոխանցումներ	169,092	120,513
Երաշխիքների և ակրեդիտիվների թողարկում	55,364	48,203
Այլ	58,601	30,435
	1,111,594	791,890

8. Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներից զուտ օգուտ/(վնաս)

Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներից զուտ օգուտ/(վնասը) ներառում է.

	2018թ. հազ. դրամ	2017թ. հազ. դրամ
Չուտ օգուտ/(վնաս) արտարժույթի և տոկոսադրույքի գծով ածանցյալ գործիքներից	751,552	(2,009,399)
Չուտ օգուտ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող պարտքային գործիքներից	244,025	33,165
	995,577	(1,976,234)

9. Արտարժույթային գործառնություններից զուտ օգուտ

	2018թ. հազ. դրամ	2017թ. հազ. դրամ
Սփոթ գործարքներից զուտ օգուտ	3,586,028	3,601,374
Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների վերագնահատումից զուտ (վնաս)/օգուտ	(451,969)	2,213,961
	3,134,059	5,815,335

10. Այլ գործառնական եկամուտ

	2018թ. հազ. դրամ	2017թ. հազ. դրամ
Եկամուտ խորհրդատվական ծառայություններից	2,521,939	511,270
Տույժերի և տուգանքների գծով եկամուտ	1,382,383	1,276,206
Այլ եկամուտ	337,909	372,065
	4,242,231	2,159,541

11. Այլ գործառնական ծախսեր

	2018թ. հազ. դրամ	2017թ. հազ. դրամ
Վճարային համակարգերի գծով ծախսեր	626,757	487,142
Երաշխիքային վճարներ ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամին	485,453	408,010
Ծրագրային ապահովման սպասարկում	341,874	288,189
Գործակալական վճարներ	197,039	172,030
Տերմինալների օգտագործման վճարներ	126,706	94,384
Ֆինանսական համակարգի հաշտարար	67,411	71,545
Ինկասացիա	64,444	52,318
Վարկային ռեեստրի գծով ծախսեր	60,938	27,374
Գրավի առարկայի գրանցման գծով ծախսեր	53,038	38,453
Զեշքեր և հաճախորդների ներգրավման գծով ծախսեր	35,603	29,881
Պահառուական ծառայություններ	26,848	32,880
Մոնիթորինգի գծով ծառայություններ	21,192	39,694
Այլ ծախսեր	368,338	150,580
Ընդամենը	2,475,641	1,892,480

12. Վարկային կորուստների գծով ծախս, այլ արժեզրկում և պահուստներ

Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված են համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ներառված՝ ֆինանսական գործիքների գծով ԱՎԿ ծախսերը 2018թ. ավարտվող ֆինանսական տարվա համար.

	Փուլ 1 հազ. դրամ	Փուլ 2 հազ. դրամ	Փուլ 3 հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	17,021	-	-	17,021
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	7	-	-	7
Բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(5,651)	-	60,652	55,001
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ, այդ թվում՝ <i>Իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր</i>	4,503,021	69,411	4,347,459	8,919,891
<i>Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ</i>	4,454,462	182,071	4,135,777	8,772,310
<i>Ֆակտորինգի գծով ստացվելիք գումարներ</i>	2,486	-	211,682	214,168
<i>Սկրեդիտիվների գծով ստացվելիք գումարներ</i>	24,455	-	-	24,455
<i>Ակրեդիտիվների գծով ստացվելիք գումարներ</i>	21,618	(112,660)	-	(91,042)
Ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային արժեթղթեր	85,437	-	-	85,437
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր	72,517	-	-	72,517
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	8,024	(2,025)	270,040	276,039
Երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ	(2,134)	(7,347)	-	(9,481)
Վարկերի և վարկային գծերի մասով ստանձնած պարտավորվածություններ	(22,555)	(9,695)	(440)	(32,690)
Վարկային քարտերի մասով ստանձնած պարտավորվածություններ	2,305	(40)	(5,569)	(3,304)
Զօգազործված օվերդրաֆտներ	1,838	-	(1,311)	527
Ընդամենը վարկային կորուստների գծով ծախս	4,659,830	50,304	4,670,831	9,380,965

**12. Վարկային կորուստների գծով ծախս, այլ արժեզրկում և պահուստներ
(շարունակություն)**

Այլ արժեզրկման պահուստների գծով շարժերը ներկայացված են ստորև՝

	Այլ ոչ ֆինանսական ակտիվներ հազ. դրամ
1 հունվարի 2017թ.	89,162
Ծախս	122,938
Դուրսգրում	(85,885)
31 դեկտեմբերի 2017թ.	126,215
Ծախս	22,749
31 դեկտեմբերի 2018թ.	148,964

13. Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր

	2018թ. հազ. դրամ	2017թ. հազ. դրամ
Գործառնական վարձակալության գծով ծախսեր	2,204,391	1,042,965
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	1,229,353	867,843
Գովազդ և մարքեթինգ	698,705	674,755
Վերանորոգման և պահպանման ծախսեր	319,010	316,976
Մասնագիտական ծառայություններ	223,635	157,877
Անվտանգության ծառայություններ	168,667	136,252
Կապի և տեղեկատվական ծառայություններ	130,506	106,513
Գործուղման ծախսեր	130,458	117,628
Ուսուցում և կրթություն	104,121	39,044
Էլեկտրականության և կոմունալ ծախսերի վճարներ	103,734	94,490
Բարեգործություն և հովանավորություն	94,191	90,384
Գրասենյակային ծախսեր	46,405	30,770
Ապահովագրություն	36,276	30,106
Հարկեր (բացառությամբ աշխատավարձին վերաբերող հարկերի և շահութահարկի)	24,563	25,497
Ներկայացուցչական ծախսեր	3,812	16,902
Այլ	600,387	343,159
	6,118,214	4,091,161

14. Շահութահարկի գծով ծախս

	2018թ. հազ. դրամ	2017թ. հազ. դրամ
Ընթացիկ շահութահարկի գծով ծախս		
Ընթացիկ հարկային ծախս	2,923,474	2,353,859
Նախորդ ժամանակաշրջանի շահութահարկի ճշգրտում	127,794	(41,802)
Հետաձգված հարկի գծով ծախս		
Հետաձգված հարկային ակտիվների և պարտավորությունների շարժ՝ ժամանակավոր տարբերությունների առաջացման և հակադարձման հետևանքով	(229,744)	(425,348)
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	2,821,524	1,886,709

2018թ. ընթացիկ և հետաձգված հարկերի գծով կիրառելի հարկային դրույքը կազմում է 20% (2017թ-ին՝ 20%):
2018թ. Բանկը 196,636 հազար ՀՀ դրամի չափով շահութահարկի գծով պարտավորությունները հաշվանցել է ոչ
ռեզիդենտի գծով շահութահարկի ստացվելիք գումարների հետ:

14. Շահութահարկի գծով ծախս (շարունակություն)

Արդյունավետ հարկային դրույքի համաձայնեցում

	<i>2018թ. հազ. դրամ</i>	%	<i>2017թ. հազ. դրամ</i>	%
Շահույթ մինչև հարկումը	13,323,968		9,536,696	
Շահութահարկ՝ կիրառելի հարկային դրույքով	2,664,794	20%	1,907,339	20%
Լախորդ տարիների շահութահարկի գումարի ճշգրտում	127,794		(41,802)	
Չուտ օգուտ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների վերազնահատումից և գուտ վնաս իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներից (չհարկվող մաս)	(8,705)		10,338	
Չնվազեցվող ծախսեր	37,641		10,834	
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	2,821,524		1,886,709	

(i) Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ

Ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակներով օգտագործվող ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակներով օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերություններն առաջացնում են գուտ հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ՝ համապատասխանաբար 2018թ. և 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Գործող հարկային օրենսդրության համաձայն նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունները մարման ժամկետ չունեն:

2018թ. և 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի ընթացքում ժամանակավոր տարբերությունների շարժը ներկայացված է ստորև.

<i>2018թ. հազ. դրամ</i>	<i>Մնացորդն առ 2018թ. հունվարի 1</i>	<i>ՀՀՄՍ 9-ի ընդունման ազդեցությունը</i>	<i>Շահույթում կամ վնասում ճանաչված</i>	<i>Այլ համապարփակ արդյունք- ներում ճանաչված</i>	<i>Մնացորդն առ 2018թ. դեկտեմբերի 31</i>
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ	(30,281)	-	(5,730)	-	(36,011)
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	(84,556)	-	14,503	15,583	(54,470)
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(1,075,288)	792,452	103,756	-	(179,080)
Այլ ֆինանսական գործիքներ ամորտիզացված արժեքով և պահուստներ	(197,755)	173,222	5,763	-	(18,770)
Հիմնական միջոցներ	(68,334)	-	16,594	-	(51,740)
Այլ ակտիվներ	25,243	-	19,053	-	44,296
Այլ պարտավորություններ	448,558	-	145,684	-	594,242
Այլ փոխառություններ	(42,690)	-	(69,879)	-	(112,569)
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվներ/(պարտավորություններ)	(1,025,103)	965,674	229,744	15,583	185,898

<i>2017թ. հազ. դրամ</i>	<i>Մնացորդն առ 2017թ. հունվարի 1</i>	<i>Շահույթում կամ վնասում ճանաչված</i>	<i>Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում ճանաչված</i>	<i>Մնացորդն առ 2017թ. դեկտեմբերի 31</i>
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ	(102,874)	72,593	-	(30,281)
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	(76,977)	-	(7,579)	(84,556)
Այլ ստացվելիք գումարների գծով պահուստներ և այլ պահուստներ	(197,664)	(91)	-	(197,755)
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(1,336,197)	260,909	-	(1,075,288)
Հիմնական միջոցներ	(45,152)	(23,182)	-	(68,334)
Այլ ակտիվներ	10,500	14,743	-	25,243
Այլ պարտավորություններ	362,234	86,324	-	448,558
Այլ փոխառություններ	(56,742)	14,052	-	(42,690)
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություններ	(1,442,872)	425,348	(7,579)	(1,025,103)

15. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

	2018թ. հազ. դրամ	2017թ. հազ. դրամ
Կանխիկ միջոցներ	23,812,923	18,139,767
Նոստրո հաշիվներ ԶԶ ԿԲ-ում՝ ներառյալ պարտադիր պահուստները	108,760,743	76,917,450
Նոստրո հաշիվներ այլ բանկերում		
- «ԱԱ-»-ից «ԱԱ+» վարկանիշով	-	12,922
- «Ա-»-ից «Ա+» վարկանիշով	2,055,194	7,406,733
- «ԲԲ-»-ից «ԲԲԲ+» վարկանիշով	9,023,253	5,095,603
- վարկանիշ չունեցող	744,991	43,893
Ընդամենը նոստրո հաշիվներ այլ բանկերում	11,823,438	12,559,151
Արժեզրկում	(43,192)	-
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	144,353,912	107,616,368

Բանկերը պարտավոր են ունենալ դեպոնացված դրամական միջոցներ (պարտադիր պահուստ) ԶԶ ԿԲ-ում ԶԶ դրամով ներգրավված գումարների 2%-ի չափով և արտարժույթով ներգրավված գումարների 18%-ի չափով: Օրենսդրությամբ չի սահմանափակվում այդ միջոցների ելքագրումը, սակայն եթե Բանկը չի ապահովում ԶԶ դրամով ներգրավված գումարների գծով նվազագույն միջին ամսական գումարը և արտարժույթով ներգրավված գումարների գծով նվազագույն երկշաբաթյա գումարը, ապա կարող են կիրառվել պատժամիջոցներ:

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ԶԶ ԿԲ-ում նոստրո հաշիվների մեջ ներառված պարտադիր պահուստի գումարը կազմում է 69,285,379 հազար ԶԶ դրամ (2017թ.՝ 66,516,596 հազար ԶԶ դրամ):

Բանկերի վերոնշյալ վարկանիշները նշված են ըստ Fitch rating agency-ի վարկանշման:

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի մեկ այլ բանկում դրամական միջոցներ, որի մնացորդը գերազանցում է կապիտալի 10%-ը (2017թ.՝ դրամական միջոցներ մեկ բանկում): Այդ մնացորդի համախառն արժեքը 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմում է 7,406,733 հազար ԶԶ դրամ:

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ԶԶ ԿԲ-ում Բանկի մնացորդները գերազանցում են կապիտալի 10%:

2018թ. ընթացքում Բանկը 60,652 հազար ԶԶ դրամի չափով դրամական միջոցների համարժեքները վերադասակարգել է բանկերին տրված վարկերի և փոխատվությունների՝ այդ մնացորդների արժեզրկման արդյունքում:

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքների ԱՎԿ փոփոխությունը.

	Արժեզրկման պահուստ հազ. դրամ
1 հունվարի 2018թ.	26,171
ԱՎԿ փոփոխություն	17,021
2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	43,192

16. Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ

	<i>2018թ. հազ. դրամ</i>	<i>2017թ. հազ. դրամ</i>
Ակտիվներ		
Պարտատոմսեր և ֆիքսված եկամտով այլ առևտրային գործիքներ		
ՀՀ պետական արժեթղթեր	3,896,848	1,443,746
ՀՀ պետական եվրոպարտատոմսեր	495,621	521,780
Հայկական կազմակերպությունների կորպորատիվ պարտատոմսեր	1,773,153	1,049,673
Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ		
Տոկոսադրույքի սվոպեր	84,237	62,835
Արտարժույթի սվոպեր	40,982	890,030
	6,290,841	3,968,064
Վաճառքի և հետգնման պայմանագրերով գրավադրված		
ՀՀ պետական արժեթղթեր	526,169	-
	526,169	-
Պարտավորություններ		
Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ		
Արտարժույթի սվոպեր	20,621	686,306
	20,621	686,306

Տոկոսադրույքի սվոպեր

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են տոկոսադրույքի սվոպի պայմանագրերի գումարները 2018թ. և 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ ներառյալ իրական արժեքը և անվանական գումարը: Ստորև ներկայացված արտարժույթով արտահայտված գումարները փոխարկվում են հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ գործող փոխարժեքներով: Այս՝ դեռևս չմարված պայմանագրերի գծով չիրացված օգուտը և վնասը ճանաչվում է համապատասխանաբար շահույթում կամ վնասում:

	<i>Իրական արժեք</i>		<i>Անվանական գումար</i>	
	<i>2018թ. հազ. դրամ</i>	<i>2017թ. հազ. դրամ</i>	<i>2018թ. հազ. դրամ</i>	<i>2017թ. հազ. դրամ</i>
ԱՄՆ դոլարով ֆիքսված տոկոսադրույքի վճարում, ԱՄՆ դոլարով լողացող տոկոսադրույքի ստացում	84,237	62,835	3,518,182	6,931,432

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի տոկոսադրույքի սվոպի մեկ պայմանագիր՝ 10,000,000 ԱՄՆ դոլար սկզբնական անվանական գումարով (2017թ.՝ տոկոսադրույքի սվոպի երեք պայմանագիր՝ 15,000,000 ԱՄՆ դոլար անվանական գումարով և մեկ պայմանագիր՝ 10,000,000 ԱՄՆ դոլար անվանական գումարով): Այս պայմանագրերի համաձայն՝ Բանկը վճարում է 1.5850% ֆիքսված տոկոսադրույքներ և ստանում է 6 ամիս USD-LIBOR-BBA լողացող տոկոսադրույքներ՝ համապատասխանաբար յուրաքանչյուր պայմանագրի համար: Տոկոսադրույքի սվոպի պայմանագրերի մարման ժամկետը լրանում է 2022թ.:

Արտարժույթի սվոպեր

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի արտարժույթի սվոպի 7 (2017թ.՝ 30) պայմանագրեր՝ վեց (2017թ.՝ ինը) գործընկերների հետ ՀՀ դրամ և ԱՄՆ դոլար, Եվրո և Ռուսական ռուբլի արժույթներով: 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս պայմանագրերի անվանական գումարը ՀՀ դրամով արտահայտված կազմում է 12,998,419 հազար ՀՀ դրամ (2017թ.՝ 91,882,316 հազար ՀՀ դրամ):

17. Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ և վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվները ներառում են՝

<i>Բանկի կողմից պահվող</i>	<i>2018թ. հազ. դրամ</i>	<i>2017թ. հազ. դրամ</i>
Պարտքային և ֆիքսված եկամտով այլ գործիքներ		
Պետական պարտատոմսեր		
- ՀՀ պետական արժեթղթեր	4,645,203	–
- ՀՀ պետական եվրոպարտատոմսեր	3,019,309	–
- Այլ երկրների եվրոպարտատոմսեր	1,273,589	–
Կորպորատիվ պարտատոմսեր		
- Հայկական կազմակերպությունների կորպորատիվ պարտատոմսեր	2,524,882	–
Բաժնային ներդրումներ		
Չգնանշվող բաժնային արժեթղթեր	139,145	–
	11,602,128	–

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները ներառում են՝

<i>Բանկի կողմից պահվող</i>	<i>2018թ. հազ. դրամ</i>	<i>2017թ. հազ. դրամ</i>
Պարտքային և ֆիքսված եկամտով այլ գործիքներ		
Պետական պարտատոմսեր		
- ՀՀ պետական արժեթղթեր	–	4,712,578
- ՀՀ պետական եվրոպարտատոմսեր	–	1,083,830
- Այլ երկրների եվրոպարտատոմսեր	–	2,942,639
Կորպորատիվ պարտատոմսեր		
- Հայկական կազմակերպությունների կորպորատիվ պարտատոմսեր	–	1,042,573
Բաժնային ներդրումներ		
Չգնանշվող բաժնային արժեթղթեր	–	106,458
	–	9,888,078

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներում և վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներում ներառված են ստորև ներկայացվող չգնանշվող բաժնային արժեթղթերը՝

<i>Անվանումը</i>	<i>Գրանցման երկիրը</i>	<i>Հիմնական գործունեությունը</i>	<i>Վերահսկվող %</i>		<i>2018թ. հազ. դրամ</i>	<i>2017թ. հազ. դրամ</i>
			<i>2018թ.</i>	<i>2017թ.</i>		
Արցախ բանկ ՓԲԸ	ՀՀ	Բանկային գործունեություն	0.3%	0.3%	69,250	69,250
ԱրՔա	ՀՀ	Վճարային համակարգ	3.76%	3.76%	36,429	36,429
ՍՎԻՖՏ	Բելգիա	Դրամական փոխանցումներ	0.00%	0.00%	33,466	779
					139,145	106,458

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթերի գծով համախառն հաշվեկշռային արժեքների և դրանց գծով ԱՎԿ-ների փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացված է ստորև՝

<i>Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր</i>	<i>Փուլ 1 հազ. դրամ</i>	<i>Ընդամենը հազ. դրամ</i>
Համախառն հաշվեկշռային արժեքը 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	9,781,620	9,781,620
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	7,213,115	7,213,115
Մարված ակտիվներ	(325,821)	(325,821)
Վաճառված ակտիվներ	(5,205,931)	(5,205,931)
2018թ. դեկտեմբերի 31	11,462,983	11,462,983

17. Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ և վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ (շարունակություն)

<i>Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր</i>	<i>Փուլ 1 հազ. դրամ</i>	<i>Ընդամենը հազ. դրամ</i>
ԱՎԿ պահուստ 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	71,943	71,943
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	84,827	84,827
Մարված ակտիվներ	(2,396)	(2,396)
Վաճառված ակտիվներ	(38,289)	(38,289)
ԱՎԿ հաշվարկի մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություն	28,375	28,375
2018թ. դեկտեմբերի 31	144,460	144,460

Բաժնային ներդրումները, որոնք նախկինում դասակարգվում էին վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ՝ Բանկը դասակարգել է որպես իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող, քանի որ դրանք չեն պահվում առևտրական նպատակներով: Ներդրումները հիմնականում բաղկացած են արժեթղթերի բորսաներում և քլիրինգային հաստատություններում առկա պարտադիր բաժնետոմսերից և այլ բանկերում ներդրումներից:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվների որակական ցուցանիշների վերլուծությունը 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ներկայացված է Ծանոթագրություն 31-ի (գ) ենթակետում:

18. Բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ

	<i>2018թ. հազ. դրամ</i>	<i>2017թ. հազ. դրամ</i>
Պահանջներ ԶԶ ԿԲ-ի նկատմամբ		
Վարկային քարտերով գործառնությունների իրականացման գծով դեպոնացված միջոցներ ԶԶ ԿԲ –ում	1,691,000	1,423,500
Հայկական բանկերի և վարկային կազմակերպությունների պարտքային գործիքներ		
Հայկական բանկերի և վարկային կազմակերպություններ պարտատոմսեր	–	628,936
Այլ բանկերին տրված վարկեր և ավանդներ		
Հայկական բանկեր	1,838,147	8,726,923
ՏՀԶԿ երկրների բանկեր	1,483,537	63,531
Ընդամենը այլ բանկերին տրված վարկեր և ավանդներ	3,321,684	8,790,454
Արժեզրկում	(66,072)	–
Ընդամենը բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ ամորտիզացված արժեքով	4,946,612	10,842,890

Բանկերին տրված վարկերը և փոխատվությունները ժամկետանց չեն:

Բանկերին տրված վարկերի և փոխատվությունների կենտրոնացում

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի ոչ մի բանկում տեղաբաշխված միջոցներ (2017 թ.՝ մեկ բանկում), որոնց մնացորդները գերազանցում են կապիտալի 10%-ը: 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ տեղաբաշխված միջոցները կազմում են 8,726,923 հազար ՀՀ դրամ:

2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ հայկական բանկերի և վարկային կազմակերպություններ պարտատոմսերը, որոնք նախկինում չէին բավարարում միջև մարման ժամկետը պահվող ներդրումների սահմանմանը համաձայն ՀՀՄՍ 39-ի, և դասակարգվում էին որպես բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ, Բանկը վերադասակարգել է որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային արժեթղթեր:

2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում բանկերին տրված վարկեր և փոխատվությունների գծով համախառն հաշվեկշռային արժեքի և համապատասխան ԱՎԿ պահուստի փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացված է ստորև՝

18. Բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ (շարունակություն)

Բանկերին տրված վարկերի և փոխատվությունների կենտրոնացում (շարունակություն)

	<i>Փուլ 1 հազ. դրամ</i>	<i>Փուլ 3 հազ. դրամ</i>	<i>Ընդամենը հազ. դրամ</i>
Համախառն հաշվեկշռային արժեքը 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	10,213,954	–	10,213,954
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	4,952,032	–	4,952,032
Վերադասակարգված դրամական միջոցների համարժեքներից	–	60,652	60,652
Մարված ակտիվներ	(10,213,954)	–	(10,213,954)
2018թ. դեկտեմբերի 31-ին	4,952,032	60,652	5,012,684

Բանկերին տրված վարկեր և փոխատվությունների պահուստի փոփոխությունները շարժը 2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար ներկայացված է ստորև՝

	<i>Փուլ 1 հազ. դրամ</i>	<i>Փուլ 3 հազ. դրամ</i>	<i>Ընդամենը հազ. դրամ</i>
ԱՎԿ պահուստ 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	11,071	–	11,071
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	5,420	–	5,420
Վերադասակարգված դրամական միջոցների համարժեքներից	–	60,652	60,652
Մարված ակտիվներ	(11,071)	–	(11,071)
2018թ. դեկտեմբերի 31-ին	5,420	60,652	66,072

Բանկերին տրված վարկերի և փոխատվությունների որակական ցուցանիշների վերաբերյալ տեղեկատվությունը 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ներկայացված է Ծանոթագրություն 31-ի (գ) ենթակետում:

19. Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ

	<i>2018թ. հազ. դրամ</i>	<i>2017թ. հազ. դրամ</i>
Հայկական բանկերից և այլ ֆինանսական կազմակերպություններից ստացվելիք գումարներ	6,746,424	8,675,394
Արժեզրկում	(10)	–
Ընդամենը զուտ հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ ամորտիզացված արժեքով	6,746,414	8,675,394

Գրավ

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարների դիմաց գրավադրված էին պետական արժեթղթեր 7,148,759 հազար ՀՀ դրամ իրական արժեքով (2017 թ.՝ 9,112,667 հազար ՀՀ դրամ):

Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարների որակական ցուցանիշների մասին տեղեկատվությունը 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ներկայացված է Ծանոթագրություն 31-ի (գ) ենթակետում:

20. Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ

	<i>2018թ. հազ. դրամ</i>	<i>2017թ. հազ. դրամ</i>
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր	440,285,372	416,715,125
Ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր	102,282,025	61,889,809
Ակրեդիտիվների գծով ստացվելիք գումարներ	8,305,930	4,129,748
Ֆակտորինգի գծով ստացվելիք գումարներ	10,720,377	6,752,241
Ընդամենը հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր ամորտիզացված արժեքով	561,593,704	489,486,923
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	2,301,830	1,759,470
Արժեզրկման պահուստ	(15,952,351)	(11,605,412)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված զուտ վարկեր և փոխատվություններ	547,943,183	479,640,981

20. Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ (շարունակություն)

(ա) Իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր

	2018թ. հազ. դրամ	2017թ. հազ. դրամ
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր		
Խոշոր ընկերություններին տրված վարկեր	346,631,927	333,102,167
Վարկեր փոքր և միջին ընկերություններին	93,653,445	83,612,958
Ընդամենը իրավաբանական անձանց տրված վարկեր	440,285,372	416,715,125
Ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր		
Հիփոթեքային վարկեր	44,827,381	28,601,855
Անհատներին տրված սպառողական այլ վարկեր	57,454,644	33,287,954
Ընդամենը ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր	102,282,025	61,889,809
Իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված համախառն վարկեր	542,567,397	478,604,934
Արժեզրկման պահուստ	(15,603,207)	(11,294,202)
Իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված զուտ վարկեր	526,964,190	467,310,732

2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա ընթացքում իրավաբանական անձանց տրված վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքի և համապատասխան ԱՎԿ փոփոխությունների վերլուծությունը հետևյալն է՝

Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր	Փուլ 1 հազ. դրամ	Փուլ 2 հազ. դրամ	Փուլ 3 հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
Համախառն հաշվեկշռային արժեքը				
2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	379,798,966	22,426,969	14,489,190	416,715,125
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	188,072,142	-	-	188,072,142
Մարված ակտիվներ	(142,830,985)	(10,431,544)	(3,616,256)	(156,878,785)
Տեղափոխում Փուլ 1	2,364	(2,364)	-	-
Տեղափոխում Փուլ 2	(15,396,444)	15,396,444	-	-
Տեղափոխում Փուլ 3	(2,741,770)	(8,448,664)	11,190,434	-
Վերականգնումներ	-	-	323,055	323,055
Դուրս գրված գումարներ	-	-	(7,946,165)	(7,946,165)
2018թ. դեկտեմբերի 31	406,904,273	18,940,841	14,440,258	440,285,372

Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր	Փուլ 1 հազ. դրամ	Փուլ 2 հազ. դրամ	Փուլ 3 հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
ԱՎԿ պահուստ 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	2,938,873	4,113,375	7,186,602	14,238,850
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	3,899,001	-	-	3,899,001
Մարված ակտիվներ	(645,996)	(955,677)	(1,136,512)	(2,738,185)
Տեղափոխում Փուլ 1	516	(516)	-	-
Տեղափոխում Փուլ 2	(969,110)	969,110	-	-
Տեղափոխում Փուլ 3	(810,516)	(2,514,209)	3,324,725	-
Ժամանակաշրջանի ընթացքում փուլերի միջև տեղափոխման ազդեցությունը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ ԱՎԿ-ների վրա	(499)	1,265,716	1,788,490	3,053,707
Չեղջի ամորտիզացիա	-	-	(131,708)	(131,708)
ԱՎԿ հաշվարկի մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություն	(579,634)	(128,497)	3,108,350	2,400,219
Վերականգնումներ	-	-	323,055	323,055
Դուրս գրված գումարներ	-	-	(7,946,165)	(7,946,165)
2018թ. դեկտեմբերի 31	3,832,635	2,749,302	6,516,837	13,098,774

20. Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ (շարունակություն)**(ա) Իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր (շարունակություն)**

2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում ֆիզիկական անձանց տրված վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքի և համապատասխան ԱՎԿ փոփոխությունների վերլուծությունը հետևյալն է՝

Հիփոթեքային վարկեր	Փուլ 1 հազ. դրամ	Փուլ 2 հազ. դրամ	Փուլ 3 հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
Համախառն հաշվեկշռային արժեքը				
2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	27,809,143	45,904	746,808	28,601,855
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	22,274,342	–	–	22,274,342
Մարված ակտիվներ	(5,477,750)	(21,873)	(512,902)	(6,012,525)
Տեղափոխում Փուլ 1	8,304	(8,304)	–	–
Տեղափոխում Փուլ 2	(2,824)	2,824	–	–
Տեղափոխում Փուլ 3	(263,153)	(15,727)	278,880	–
Վերականգնումներ	–	–	182,667	182,667
Դուրս գրված գումարներ	–	–	(218,958)	(218,958)
2018թ. դեկտեմբերի 31	44,348,062	2,824	476,495	44,827,381

Հիփոթեքային վարկեր	Փուլ 1 հազ. դրամ	Փուլ 2 հազ. դրամ	Փուլ 3 հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
ԱՎԿ պահուստ 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	61,978	2,645	220,417	285,040
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	59,094	–	–	59,094
Մարված ակտիվներ	(8,116)	(25)	(182,667)	(190,808)
Տեղափոխում Փուլ 1	521	(521)	–	–
Տեղափոխում Փուլ 2	(7)	7	–	–
Տեղափոխում Փուլ 3	(568)	(2,125)	2,693	–
Ժամանակաշրջանի ընթացքում փուլերի միջև տեղափոխման ազդեցությունը				
Ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ ԱՎԿ-ների վրա	(188)	238	46,553	46,603
Չեղջի ամորտիզացիա	–	–	(20,029)	(20,029)
ԱՎԿ հաշվարկի մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություն	8,031	–	139,947	147,978
Վերականգնումներ	–	–	182,667	182,667
Դուրս գրված գումարներ	–	–	(218,958)	(218,958)
2018թ. դեկտեմբերի 31	120,745	219	170,623	291,587

Այլ սպառողական վարկեր	Փուլ 1 հազ. դրամ	Փուլ 2 հազ. դրամ	Փուլ 3 հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
Համախառն հաշվեկշռային արժեքը				
2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	30,737,070	225,501	2,325,383	33,287,954
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	37,854,568	–	–	37,854,568
Մարված ակտիվներ	(12,598,679)	(15,545)	(659,770)	(13,273,994)
Տեղափոխում Փուլ 1	3,567	(3,567)	–	–
Տեղափոխում Փուլ 2	(474,835)	474,835	–	–
Տեղափոխում Փուլ 3	(2,008,283)	(206,389)	2,214,672	–
Վերականգնումներ	–	–	164,507	164,507
Դուրս գրված գումարներ	–	–	(578,391)	(578,391)
2018թ. դեկտեմբերի 31	53,513,408	474,835	3,466,401	57,454,644

20. Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ (շարունակություն)

(ա) Իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր (շարունակություն)

<i>Այլ սպառողական վարկեր</i>	<i>Փուլ 1 հազ. դրամ</i>	<i>Փուլ 2 հազ. դրամ</i>	<i>Փուլ 3 հազ. դրամ</i>	<i>Ընդամենը հազ. դրամ</i>
ԱՎԿ պահուստ 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	142,036	41,504	549,035	732,575
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	1,767,951	–	–	1,767,951
Մարված ակտիվներ	(36,127)	(706)	(167,472)	(204,305)
Տեղափոխում Փուլ 1	18	(18)	–	–
Տեղափոխում Փուլ 2	(119,919)	119,919	–	–
Տեղափոխում Փուլ 3	(827,026)	(34,849)	861,875	–
Ժամանակաշրջանի ընթացքում փուլերի միջև տեղափոխման ազդեցությունը				
Ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ ԱՎԿ-ների վրա	–	1,022	142,847	143,869
Չեղջի ամորտիզացիա	–	–	(200,546)	(200,546)
ԱՎԿ հաշվարկի մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություն	(9,055)	–	396,241	387,186
Վերականգնումներ	–	–	164,507	164,507
Դուրս գրված գումարներ	–	–	(578,391)	(578,391)
2018թ. դեկտեմբերի 31	917,878	126,872	1,168,096	2,212,846

Ստորև ներկայացված է 2017թ. ընթացքում արժեզրկման գծով պահուստի շարժը ըստ իրավաբանական անձանց և ֆիզիկական անձանց տրված վարկերի տեսակների.

	<i>Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր հազ. դրամ</i>	<i>Ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր հազ. դրամ</i>	<i>Ընդամենը հազ. դրամ</i>
Մնացորդը հաշվետու տարվա սկզբին	8,490,328	496,044	8,986,372
Չուտ ծախս	5,081,973	375,824	5,457,797
Նախկինում դուրս գրված վարկերի վերականգնում	161,236	188,483	349,719
Դուրսգրումներ	(2,957,248)	(542,437)	(3,499,685)
Մնացորդը հաշվետու տարվա վերջին	10,776,289	517,914	11,294,203

(i) Իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված վարկերի որակական ցուցանիշները

Ստորև ներկայացված են իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված գուտ վարկերի որակական ցուցանիշները 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	<i>Փուլեր</i>	<i>Բարձր դաս հազ. դրամ</i>	<i>Ստանդարտ դաս հազ. դրամ</i>	<i>Ստանդարտից ցածր դաս հազ. դրամ</i>	<i>Արժեզրկված հազ. դրամ</i>	<i>Ընդամենը հազ. դրամ</i>
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր	Փուլ 1	11,001,416	392,070,222	–	–	403,071,638
	Փուլ 2	–	–	16,191,539	–	16,191,539
	Փուլ 3	–	–	–	7,923,421	7,923,421
Հիփոթեքային վարկեր	Փուլ 1	–	44,227,317	–	–	44,227,317
	Փուլ 2	–	–	2,605	–	2,605
	Փուլ 3	–	–	–	305,872	305,872
Այլ սպառողական վարկեր	Փուլ 1	–	52,595,530	–	–	52,595,530
	Փուլ 2	–	–	347,963	–	347,963
	Փուլ 3	–	–	–	2,298,305	2,298,305
Ընդամենը		11,001,416	488,893,069	16,542,107	10,527,598	526,964,190

20. Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ (շարունակություն)

(ա) Իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր (շարունակություն)

Ստորև աղյուսակում ներկայացված են հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառությունների միջին ժամկետանց տվյալները ըստ դասերի՝

	<i>Դաս</i>	<i>Դեֆոլտի հավանականության սահմանաչափերը</i>
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր	Ստանդարտ	3.1%-38.1%
	Ստանդարտից ցածր Արժեզրկված	66.4%
Հիփոթեքային վարկեր	Ստանդարտ	1.3%-20.2%
	Ստանդարտից ցածր Արժեզրկված	56.6%
Այլ սպառողական վարկեր	Ստանդարտ	1.5%-27.23%
	Ստանդարտից ցածր Արժեզրկված	62.9%
		100%

Բարձր դասի գործիքները ներառում են հաճախորդներին տրված վարկերը և փոխառությունները՝ ապահովված դրամական միջոցներով: Այս վարկերի գծով արժեզրկման պահուստ չի ձևավորվում՝ ելնելով գրավով ապահովվածությունից:

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված վարկերի որակական վերլուծությունը ներկայացված է ստորև՝

	<i>Համախառն վարկեր հազ. դրամ</i>	<i>Արժեզրկման պահուստ հազ. դրամ</i>	<i>Չուտ վարկեր հազ. դրամ</i>	<i>Համախառն վարկերի արժեզրկման պահուստ %</i>
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր				
Վարկեր խոշոր ընկերություններին				
Հարժեզրկված վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	321,466,902	2,951,032	318,515,870	0.92%
- 90 օրից ավել ժամկետանց	127,085	1,296	125,789	1.02%
Ընդամենը չարժեզրկված վարկեր	321,593,987	2,952,328	318,641,659	0.92%
Արժեզրկված վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	5,832,937	1,386,725	4,446,212	23.77%
- 90 օրից ավել ժամկետանց	5,675,243	3,171,094	2,504,149	55.88%
Ընդամենը արժեզրկված վարկեր	11,508,180	4,557,819	6,950,361	39.61%
Ընդամենը վարկեր խոշոր ընկերություններին	333,102,167	7,510,147	325,592,020	2.25%
Վարկեր փոքր և միջին ընկերություններին				
Հարժեզրկված վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	75,594,081	1,280,622	74,313,459	1.69%
- մինչև 30 օր ժամկետանց	1,595,583	27,764	1,567,819	1.74%
- 31-90 օր ժամկետանց	616,922	10,734	606,188	1.74%
- 90 օրից ավել ժամկետանց	1,538,325	26,767	1,511,558	1.74%
Ընդամենը չարժեզրկված վարկեր	79,344,911	1,345,887	77,999,024	1.70%
Արժեզրկված վարկեր				
- 90 օրից ավել ժամկետանց	4,268,047	1,920,255	2,347,792	44.99%
Ընդամենը արժեզրկված վարկեր	4,268,047	1,920,255	2,347,792	44.99%
Ընդամենը վարկեր փոքր և միջին ընկերություններին	83,612,958	3,266,142	80,346,816	3.91%
Ընդամենը իրավաբանական անձանց տրված վարկեր	416,715,125	10,776,289	405,938,836	2.59%

20. Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ (շարունակություն)

(ա) Իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր (շարունակություն)

	<i>Համախառն վարկեր հազ. դրամ</i>	<i>Արժեզրկման պահուստ հազ. դրամ</i>	<i>Չուտ վարկեր հազ. դրամ</i>	<i>Համախառն վարկերի արժեզրկման պահուստ %</i>
Մանրաձախ հաճախորդներին տրված վարկեր				
Հիփոթեքային վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	27,823,344	55,646	27,767,698	0.20%
- մինչև 30 օր ժամկետանց	21,143	1,717	19,426	8.12%
- 31-90 օր ժամկետանց	137,186	52,000	85,186	37.90%
- 90 օրից ավել ժամկետանց	620,182	139,441	480,741	22.48%
Ընդամենը հիփոթեքային վարկեր	28,601,855	248,804	28,353,051	0.87%
Վարկային քարտեր				
- ոչ ժամկետանց	17,531,427	37,611	17,493,816	0.21%
- մինչև 30 օր ժամկետանց	52,436	6,033	46,403	11.51%
- 31-90 օր ժամկետանց	45,328	14,822	30,506	32.70%
- 90 օրից ավել ժամկետանց	1,395,589	36,721	1,358,868	2.63%
Ընդամենը վարկային քարտեր	19,024,780	95,187	18,929,593	0.50%
Բիզնես վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	957,333	15,222	942,111	1.59%
- 31-90 օր ժամկետանց	97,537	1,550	95,987	1.59%
Ընդամենը բիզնես վարկեր	1,054,870	16,772	1,038,098	1.59%
Ավտովարկեր				
- ոչ ժամկետանց	2,011,391	4,023	2,007,368	0.20%
- մինչև 30 օր ժամկետանց	6,847	523	6,324	7.64%
- 31-90 օր ժամկետանց	2,216	170	2,046	7.67%
- 90 օրից ավել ժամկետանց	20,146	42	20,104	0.21%
Ընդամենը ավտովարկեր	2,040,600	4,758	2,035,842	0.23%
Սպառողական վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	10,839,229	21,679	10,817,550	0.20%
- մինչև 30 օր ժամկետանց	6,009	475	5,534	7.90%
- 31-90 օր ժամկետանց	71,366	11,245	60,121	15.76%
- 90 օրից ավել ժամկետանց	251,100	118,994	132,106	47.39%
Ընդամենը սպառողական վարկեր	11,167,704	152,393	11,015,311	1.36%
Ընդամենը մանրաձախ հաճախորդներին տրված վարկեր	61,889,809	517,914	61,371,895	0.84%
Ընդամենը իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր	478,604,934	11,294,203	467,310,731	2.36%

2017թ. դեկտեմբերի 31-ին չարժեզրկված վարկերը խոշոր կազմակերպություններին ներառում են անհատական արժեզրկման հայտանիշներով մեկ վարկ 127,085 հազար ՀՀ դրամ համախառն հաշվեկշռային արժեքով, որի գծով արժեզրկման պահուստը կազմում է 1,296 հազար ՀՀ դրամ:

2017թ. դեկտեմբերի 31-ին չարժեզրկված վարկերը փոքր և միջին կազմակերպություններին ներառում են անհատական արժեզրկման հայտանիշներով ինը վարկ 2,747,775 հազար ՀՀ դրամ համախառն հաշվեկշռային արժեքով, որի գծով արժեզրկման պահուստը կազմում է 47,811 հազար ՀՀ դրամ:

(ii) Վարկերի արժեզրկման գնահատման համար կիրառված հիմնական ենթադրությունները և դատողությունները

ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն ԱԿԿ գնահատման համար կիրառված հիմնական ենթադրությունները և դատողությունները ներկայացված են Ծանոթագրություն 31-ի (գ) ենթակետում:

ՀՀՄՍ 39-ի համաձայն վարկերի արժեզրկման գնահատման համար կիրառված հիմնական ենթադրությունները և դատողությունները

Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր

Վարկերի արժեզրկումը տեղի է ունենում վարկի սկզբնական ճանաչումից հետո տեղի ունեցած մեկ կամ մի քանի դեպքերի արդյունքում, որոնք ազդեցություն են ունենում վարկի հետ կապված դրամական միջոցների ապագա գնահատված հոսքերի վրա, որը կարելի է արժանահավատորեն գնահատել: Արժեզրկման առանձին հայտանիշ չունեցող վարկերի համար բացակայում են դրանց ուղղակիորեն վերագրելի արժեզրկման օբյեկտիվ հայտանիշները:

20. Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ (շարունակություն)

(ա) Իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր (շարունակություն)

Իրավաբանական անձանց տրված վարկերի արժեզրկման օբյեկտիվ հայտանիշ են հանդիսանում.

- ▶ վարկային պայմանագրի ժամկետանց վճարները,
- ▶ վարկառուի ֆինանսական վիճակի էական վատթարացումը,
- ▶ տնտեսական միջավայրի վատթարացումը, բացասական փոփոխությունները վարկառուի գործունեության շուկաներում:

Իրավաբանական անձանց տրված վարկերի արժեզրկման գծով պահուստը գնահատելիս Բանկը հիմնվում է արժեզրկման առանձին հայտանիշ ունեցող վարկերի գծով դրամական միջոցների ապագա հոսքերի վերլուծության և արժեզրկման առանձին հայտանիշ չունեցող վարկերի գծով վնաս կրելու իր Նախկին փորձի վրա:

Իրավաբանական անձանց տրված վարկերի գծով արժեզրկման պահուստը որոշելիս՝ ղեկավարությունն առաջնորդվում է հետևյալ հիմնական ենթադրություններով.

- ▶ Իրավաբանական և փոքր ու միջին կազմակերպություններին տրված աշխատող վարկերի համար կիրառվում է պատմական կորստի տարեկան դրույքը, որը գնահատվում է վարկերի միջին դուրսգրումների վիճակագրության և տնտեսական գործակցի հիման վրա:
- ▶ Արժեզրկման առանձին հայտանիշներով վարկերի փոխհատուցվող գումարը հաշվարկվում է հետևյալ ենթադրությունների հիման վրա՝
 - 1) Կիրառվում է 20% և 30% գեղչ գրավի գնահատված արժեքի նկատմամբ:
 - 2) Գրավի իրացումից մուտքերի ստացումը հետաձգվում է 12 ամսով:
 - 3) Վերանայված մարման գրաֆիկով վարկերից ստացվող դրամական հոսքերը գնահատվում են վերանայման համաձայնագրի պայմաններին համապատասխան:

Ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր

Ֆիզիկական անձանց տրված վարկերի արժեզրկումը գնահատելիս Բանկը հիմնվում է վարկերի յուրաքանչյուր տեսակի գծով վնաս կրելու իր Նախկին փորձի վրա: Ֆիզիկական անձանց տրված վարկերի գծով արժեզրկումից կորուստները որոշելիս ղեկավարությունն առաջնորդվում է հետևյալ հիմնական ենթադրություններով՝

- ▶ Կորստի միգրացիայի դրույքները գնահատվում են վերջին 24 ամիսների ընթացքում կրած կորստի միգրացիայի մոդելի հիման վրա: Կորստի միգրացիայի դրույքները կիրառվում են հիփոթեքային վարկերի, վարկային քարտերի, ավտոմեքենայի և սպառողական վարկերի համար:
- ▶ Պատմական կորստի տարեկան դրույքը գնահատվում է վարկերի դուրսգրումների վիճակագրության և տնտեսական գործակցի հիման վրա և կիրառվում է ֆիզիկական անձանց տրված աշխատող բիզնես վարկերի համար:

(iii) Անհատապես արժեզրկված վարկեր

Անհատապես արժեզրկված վարկերի գծով հաշվեզրկված տոկոսային եկամուտը 2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար կազմել է 786,780 հազար ՀՀ դրամ:

(iv) Գրավի վերլուծություն

Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր

Իրավաբանական անձանց տրված վարկերը ենթակա են անհատական հիմունքով վարկային գնահատման և արժեզրկման ստուգման: Իրավաբանական անձանց վարկունակությունը նրան տրամադրված վարկի վարկային ռիսկի չափը բնութագրող ամենակարևոր ցուցանիշն է: Այնուամենայնիվ, գրավը լրացուցիչ ապահովվածություն է, և Բանկը, որպես կանոն, գրավ է պահանջում կորպորատիվ հաճախորդներից:

Ձեռքբերված գրավի հիմնական տեսակները հետևյալն են՝

- ▶ Արժեթղթային վարկերի և հակադարձ հետգնման գործարքների համար՝ դրամական միջոցներ կամ արժեթղթեր:
- ▶ Առևտրային վարկերի համար՝ անշարժ գույքի, պաշարների, դեբիտորական պարտքերի և դրամական միջոցների գրավադրում:
- ▶ Մանրածախ վարկավորման համար՝ անշարժ գույքի գրավադրում:

Բանկը Նաև ձեռք է բերում երաշխիքներ մայր ընկերություններից՝ նրանց դուստր ընկերություններին վարկեր տրամադրելու համար:

20. Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ (շարունակություն)

(ա) Իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր (շարունակություն)

Ղեկավարությունը հետևում է գրավի շուկայական արժեքին, պահանջում լրացուցիչ գրավ՝ դրա հիմքում ընկած պայմանագրի համաձայն, և հետևում է ձեռքբերված գրավի շուկայական արժեքին՝ վարկի արժեզրկման պահուստի բավարարության ստուգման ընթացքում:

Բանկի կողմից պահվող՝ արժեզրկման առանձին հայտանիշներով վարկերի գծով գրավների իրական արժեքը 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմում է 12,576,099 հազար ՀՀ դրամ:

Ոչ ժամկետանց և չարժեզրկված վարկերի վերադարձելիությունը առավելապես կախված է վարկառուների վարկունակությունից, այլ ոչ գրավի արժեքից, և պարտադիր չէ, որ Բանկը թարմացնի գրավի գնահատումը բոլոր հաշվետու ժամանակաշրջանների դրությամբ:

(v) Հաճախորդներին տրված վարկերի գրավով ապահովում

Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի, որոնք դասակարգված են Փուլ 3-ում, գրավով ապահովման վերաբերյալ:

հազ. դրամ	Վարկային ռիսկի առավելագույն ենթարկվածությունը	Բազային սցենարով պահվող գրավի առարկայի իրական արժեքը				Ընդամենը գրավ	Չուտ ենթարկվածություն	Համապատասխան ԱՎԿ
		Անշարժ գույք	Ավտոմեքենաներ	Այլ	Ավելցուկ			
31 դեկտեմբերի 2018թ.								
Իրավաբանական անձանց տրված վարկեր	14,440,258	6,323,371	434,900	3,311,887	(570,944)	9,499,214	4,941,044	6,516,837
Հիփոթեքային վարկեր	476,495	457,883	–	–	(80,883)	377,000	99,495	170,623
Այլ սպառողական վարկեր	3,466,401	2,533,102	8,900	13,700	(689,305)	1,866,397	1,600,004	1,168,095
Ընդամենը	18,383,154	9,314,356	443,800	3,325,587	(1,341,132)	11,742,611	6,640,543	7,855,555

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, դրամական միջոցներով ապահովված վարկերի մնացորդը, որի մասով չի ձևավորվել արժեզրկման պահուստ՝ գրավի ապահովումից ելնելով, կազմել է 11,001,416 հազար ՀՀ դրամ:

Ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր

Հիփոթեքային վարկերի դիմաց գրավադրվում է վարկի առարկա հանդիսացող անշարժ գույքը:

Որպես գրավով ապահովված և վարկային քարտերով տրամադրված օվերդրաֆտների ապահովվածություն հիմնականում հանդես են գալիս անշարժ գույքը և ավտոմեքենաները: Վարկային քարտերով տրված այլ օվերդրաֆտների համար ապահովվածության միջոց է հանդիսանում աշխատավարձը: Բիզնես վարկերի համար որպես ապահովության միջոց են ծառայում անշարժ գույքը և կորպորատիվ բաժնետոմսերը: Ավտոմեքենաների վարկերի դիմաց գրավադրվում են գնված ավտոմեքենաները: 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարկերը ապահովված են եղել անշարժ գույքով, շարժական գույքով, աշխատավարձով, դրամական միջոցներով և երաշխիքներով:

Բռնագանձված գրավ

2018թ. ընթացքում Բանկը ձեռք է բերել որոշակի ակտիվներ՝ իրավաբանական անձանց տրված վարկերի դիմաց ընդունված գրավի նկատմամբ սեփականության իրավունք ստանալու միջոցով՝ 2,032,546 հազար ՀՀ դրամ զուտ հաշվեկշռային արժեքով (2017թ.՝ 617,777 հազար ՀՀ դրամ): 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բռնագանձված գրավն իրենից ներկայացնում է անշարժ գույք և դասակարգվում է որպես այլ ակտիվներ:

Բանկի քաղաքականության համաձայն՝ նման ակտիվները պետք է վաճառվեն հնարավորինս կարճ ժամկետներում:

20. Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ (շարունակություն)

(ա) Իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր (շարունակություն)

(vi) Վարկային պորտֆելի վերլուծություն՝ ըստ աշխարհագրական և տնտեսության ճյուղերի պատկանելության

Վարկերը տրամադրվել են հիմնականում իրենց գործունեությունը տնտեսության հետևյալ ճյուղերում ծավալած հաճախորդներին՝

	2018թ. հազ. դրամ	2017թ. հազ. դրամ
Մեծածախ առևտուր	97,912,612	76,026,834
Հանքարդյունաբերություն/մետալուրգիա	61,847,784	51,048,122
Ֆինանսներ և ներդրումներ	43,073,908	74,110,288
Հյուրանոցային սպասարկման ոլորտ	37,495,210	32,463,343
Մանրածախ առևտուր	28,884,100	21,081,805
Տրանսպորտ	28,449,596	7,827,878
Շինարարություն	23,371,992	30,072,853
Էլեկտրաէներգիայի արտադրություն	21,980,801	17,184,852
Մեղմի և խմիչքի արտադրություն	23,692,826	21,641,394
Կապի ծառայություններ	20,615,886	13,161,817
Գյուղատնտեսություն, անտառապահություն և փայտամշակում	18,570,577	27,180,750
Այլ	14,531,704	22,158,572
Անշարժ գույք	12,375,233	13,297,236
Արդյունաբերություն	7,483,143	9,459,381
Ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր	102,282,025	61,889,809
	542,567,397	478,604,934
Արժեզրկման պահուստ	(15,603,207)	(11,294,203)
	526,964,190	467,310,731

Բանկի՝ իրավաբանական անձանց տրամադրված վարկերի (զուտ վարկեր) աշխարհագրական կենտրոնացվածությունը բերված է հետևյալ աղյուսակում՝

	2018թ. հազ. դրամ	2017թ. հազ. դրամ
Հայաստան	351,974,113	312,607,979
ՏՀԶԿ և ԵՄ	35,463,833	46,222,319
Այլ երկրներ	39,748,652	47,108,538
	427,186,598	405,938,836

(vii) Խոշոր վարկեր

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի տասնմեկ վարկառու կամ վարկառուների կապակցված խմբեր (2017թ.՝ տասնյոթ), որոնց տրամադրված վարկերի մնացորդները գերազանցում են Բանկի կապիտալի 10%-ը: 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս վարկերի ընդհանուր գումարը՝ դրամական միջոց հանդիսացող գրավով նվազեցրած, կազմում է 124,491,863 հազար ՀՀ դրամ (2017թ.՝ 163,847,088 հազար ՀՀ դրամ):

(viii) Վարկերի ժամկետայնություն

Վարկային պորտֆելի ժամկետայնության վերլուծությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 31-ի (դ) ենթակետում, որտեղ արտացոլված է հաշվետու ժամանակաշրջանից մինչև վարկային պայմանագրով նախատեսված մարման ժամկետն ընկած ժամանակահատվածը:

(բ) Ակրեդիտիվների գծով ստացվելիք գումարներ

	2018թ. հազ. դրամ	2017թ. հազ. դրամ
Ակրեդիտիվների գծով ստացվելիք գումարներ, համախառն գումար	8,305,930	4,129,748
Արժեզրկման պահուստ	(37,391)	(8,259)
	8,268,539	4,121,489

20. Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ (շարունակություն)

(բ) Ակրեդիտիվների գծով ստացվելիք գումարներ (շարունակություն)

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի ոչ մի հաճախորդ (2017: ոչ մի հաճախորդ), որի մնացորդները գերազանցում են Բանկի կապիտալի 10%-ը:

2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում ակրեդիտիվների գծով ստացվելիք գումարների գծով համապատասխան ԱՎԿ համախառն հաշվեկշռային արժեքի փոփոխությունների վերլուծությունը հետևյալն է՝

	Փուլ 1 հազ. դրամ	Փուլ 2 հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
Համախառն հաշվեկշռային արժեքը 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	3,508,851	620,897	4,129,748
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	7,492,016	-	7,492,016
Մարված ակտիվներ	(2,694,937)	(620,897)	(3,315,834)
2018թ. դեկտեմբերի 31	8,305,930	-	8,305,930
	Փուլ 1 հազ. դրամ	Փուլ 2 հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
ԱՎԿ պահուստ 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	15,773	112,660	128,433
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	33,057	-	33,057
Մարված ակտիվներ	(8,716)	(112,660)	(121,376)
ԱՎԿ հաշվարկի մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություն	(2,723)	-	(2,723)
2018թ. դեկտեմբերի 31	37,391	-	37,391

2017թ. արժեզրկման գծով պահուստում տեղի է ունեցել հետևյալ շարժը.

	2017թ. հազ. դրամ
Հաշվետու տարվա սկզբի մնացորդ	15,445
Չուտ ծախս	(7,186)
Դուրսգրումներ	-
Հաշվետու տարվա վերջի մնացորդ	8,259

(i) Ակրեդիտիվների որակական վերլուծություն

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը ակրեդիտիվների գծով արժեզրկված կամ ժամկետանց ստացվելիք գումարներ չունի (2017թ. չունի): Ակտիվները դասակարգված են Փուլ 1-ում ԱՎԿ հաշվարկների գծով և դասված են ստանդարտ դասի:

(գ) Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ

	2018 հազ. դրամ	2017 հազ. դրամ
Համախառն ներդրումներ ֆինանսական վարձակալությունում		
Մինչև մեկ տարի ժամկետով	609,931	491,429
Մեկից հինգ տարի ժամկետով	1,412,864	947,298
Հինգ տարուց ավել ժամկետով	871,025	908,848
	2,893,820	2,347,575
Չվաստակած ֆինանսական եկամուտ		
Մինչև մեկ տարի ժամկետով	(16,794)	(7,451)
Մեկից հինգ տարի ժամկետով	(274,498)	(196,211)
Հինգ տարուց ավել ժամկետով	(300,698)	(384,443)
	(591,990)	(588,105)
Արժեզրկման պահուստ	(277,625)	(289,446)
Չուտ ներդրումներ ֆինանսական վարձակալությունում	2,024,205	1,470,024
Ֆինանսական վարձակալությունում զուտ ներդրումները ներառում են՝		
Մինչև մեկ տարի ժամկետով	534,622	423,387
Մեկից հինգ տարի ժամկետով	1,002,820	634,289
Հինգ տարուց ավել ժամկետով	486,763	412,348
	2,024,205	1,470,024

20. Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ (շարունակություն)

(գ) Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ

2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում ֆինանսական վարձակալության ստացվելիք գումարների համախառն հաշվեկշռային արժեքի և համապատասխան ԱՎԿ փոփոխությունների վերլուծությունը հետևյալն է՝

	Փուլ 1 հազ. դրամ	Փուլ 2 հազ. դրամ	Փուլ 3 հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
Համախառն հաշվեկշռային արժեքը				
2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	1,065,210	86,601	607,659	1,759,470
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	1,403,082	–	–	1,403,082
Մարված ակտիվներ	(313,933)	–	(276,131)	(590,064)
Տեղափոխում Փուլ 3	(291,005)	(86,601)	377,606	–
Վերականգնումներ	–	–	6,559	6,559
Դուրս գրված գումարներ	–	–	(277,217)	(277,217)
2018թ. դեկտեմբերի 31	1,863,354	–	438,476	2,301,830

	Փուլ 1 հազ. դրամ	Փուլ 2 հազ. դրամ	Փուլ 3 հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
ԱՎԿ պահուստ 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	9,646	15,887	308,582	334,115
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	7,999	–	–	7,999
Մարված ակտիվներ	(1,835)	–	(6,559)	(8,394)
Տեղափոխում Փուլ 3	(68)	(15,887)	15,955	–
ԱՎԿ հաշվարկի մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություն	(3,678)	–	–	(3,678)
Ժամանակաշրջանի ընթացքում փուլերի միջև տեղափոխված ազդեցությունը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ ԱՎԿ-ների վրա	–	–	218,241	218,241
Վերականգնումներ	–	–	6,559	6,559
Դուրս գրված գումարներ	–	–	(277,217)	(277,217)
2018թ. դեկտեմբերի 31	12,064	–	265,561	277,625

(i) Ֆինանսական վարձակալության որակական վերլուծություն

Հետևյալ աղյուսակը տրամադրում է տեղեկատվություն 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վարձակալության որակական վերլուծության մասին՝

	Փուլեր	Բարձր դաս հազ. դրամ	Ստանդարտ դաս հազ. դրամ	Ենթա- ստանդարտ դաս հազ. դրամ	Արժեզրկված հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
Ֆինանսական վարձակալություն	Փուլ 1	–	1,851,310	–	–	1,851,310
	Փուլ 2	–	–	–	–	–
	Փուլ 3	–	–	–	172,895	172,895
Ընդամենը		–	1,851,310	–	172,895	2,024,205

Հետևյալ աղյուսակը տրամադրում է տեղեկատվություն 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վարձակալության որակական վերլուծության մասին՝

	Համախառն վարկեր հազ. դրամ	Արժեզրկման պահուստ հազ. դրամ	Չուստ վարկեր հազ. դրամ	Համախառն վարկերի արժեզրկման պահուստ %
Ֆինանսական վարձակալություն				
- ոչ ժամկետանց	1,194,992	111,583	1,083,409	9.34%
- մինչև 30 օր ժամկետանց	86,601	1,507	85,094	1.74%
- 31-90 օր ժամկետանց	6,374	111	6,263	1.74%
- 90 օրից ավել ժամկետանց	471,503	176,245	295,258	37.38%
Ընդամենը ֆինանսական վարձակալություն	1,759,470	289,446	1,470,024	16.45%

20. Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ (շարունակություն)

(գ) Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ

2017թ. արժեզրկման գծով պահուստում տեղի է ունեցել հետևյալ շարժը՝

	2017թ. հազ. դրամ
Հաշվետու տարվա սկզբի մնացորդ	61,694
Չուտ ծախս	232,973
Դուրսգրումներ	(5,221)
Հաշվետու տարվա վերջի մնացորդ	289,446

(ii) Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների կենտրոնացում

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի այնպիսի հաճախորդներ, որոնց գծով ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարները գերազանցում են Բանկի կապիտալի 10%-ը (2017թ. նման հաճախորդներ չեն եղել):

(iii) Ֆինանսական վարձակալության ժամկետայնություն

Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների ժամկետայնության վերլուծությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 31-ի (դ) ենթակետում, որտեղ ներկայացված է հաշվետու ժամանակաշրջանից մինչև ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների պայմանագրային վերջնաժամկետն ընկած ժամանակահատվածը:

(iv) Ֆինանսական վարձակալության պայմանագրերի աշխարհագրական վերլուծություն

Ֆինանսական վարձակալության պայմանագրերի հիմնական մասը կնքվել են Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գտնվող հաճախորդների հետ:

(v) Գրավի վերլուծություն

Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներն ապահովված են անշարժ գույքով, սարքավորումներով և փոխադրամիջոցներով: Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է որպես Փուլ 3 դասակարգված ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների ապահովման գրավների վերաբերյալ տեղեկատվությունը 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ.

հազ. դրամ	Վարկային ռիսկի առավելագույն ենթարկվածությունը	Բազային սցենարով պահվող գրավի առարկայի իրական արժեքը				Ընդամենը գրավ	Չուտ ենթարկվածություն	Համապատասխան ԱՎԿ
		Մնշարժ գույք	Ավտոմեքենաներ	Այլ	Ավելցուկ			
31 դեկտեմբերի 2018թ.								
Ֆինանսական վարձակալություն	438,476	10,600	224,400	-	-	235,000	203,476	265,561
Ընդամենը	438,476	10,600	224,400	-	-	235,000	203,476	265,561

(գ) Ֆակտորինգի գծով ստացվելիք գումարներ

	2018թ. հազ. դրամ	2017թ. հազ. դրամ
Ֆակտորինգի գծով ստացվելիք գումարներ	10,720,381	6,752,241
Արժեզրկման պահուստ	(34,132)	(13,504)
	10,686,249	6,738,737

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը ունի մեկ հաճախորդ, որի մնացորդները գերազանցում են կապիտալի 10%-ը (2017թ.՝ նման հաճախորդներ չեն եղել):

Այս հաճախորդի գծով ենթարկվածության համախառն գումարը 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմում է 9,642,384 հազար ՀՀ դրամ:

20. Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ (շարունակություն)

(գ) Ֆակտորինգի գծով ստացվելիք գումարներ (շարունակություն)

2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա ընթացքում ֆակտորինգի գծով ստացվելիք գումարների համախառն հաշվեկշռային արժեքի և համապատասխան ԱՎԿ փոփոխությունների վերլուծությունը հետևյալն է՝

Ֆակտորինգի գծով ստացվելիք գումարներ	Փուլ 1 հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
Համախառն հաշվեկշռային արժեքը 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	6,752,241	6,752,241
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	10,720,378	10,720,378
Մարված ակտիվներ	(6,752,242)	(6,752,242)
2018թ. դեկտեմբերի 31	10,720,377	10,720,377

Ֆակտորինգի գծով ստացվելիք գումարներ	Փուլ 1 հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
ԱՎԿ-ներ 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	9,677	9,677
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	34,128	34,128
Մարված ակտիվներ	(9,673)	(9,673)
2018թ. դեկտեմբերի 31	34,132	34,132

2017թ. արժեզրկման գծով պահուստում տեղի է ունեցել հետևյալ շարժը՝

	2017 հազ. դրամ
Հաշվետու տարվա սկզբի մնացորդ	8,382
Չուս ծախս	5,122
Հաշվետու տարվա վերջի մնացորդ	13,504

(i) Ֆակտորինգի որակական վերլուծություն

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի ֆակտորինգի գծով արժեզրկված կամ ժամկետանց գումարներ: (2017թ.՝ չունի ֆակտորինգի գծով արժեզրկված կամ ժամկետանց գումարներ): Մնացորդները դասակարգված են Փուլ 1-ում և պատկանում են Ստանդարտ դասին:

(ii) Ֆակտորինգի ժամկետայնություն

Ֆակտորինգի գծով ստացվելիք գումարներ . Ֆակտորինգի գծով ստացվելիք գումարների ժամկետայնության ներկայացված է Ծանոթագրություն 31-ի (դ) ենթակետում, որտեղ ներկայացված է հաշվետու ժամանակաշրջանից մինչև ֆակտորինգի գծով ստացվելիք գումարների պայմանագրային վերջնաժամկետն ընկած ժամանակահատվածը:

(iii) Գրավի վերլուծություն

Ֆակտորինգները ապահովագրված են անարի գույքով, սարքավորումներով և փոխադրամիջոցներով:

21. Ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային արժեթղթեր և մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ

Ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային արժեթղթերը ներառում են.

<i>Բանկի կողմից պահվող</i>	<i>2018թ. հազ. դրամ</i>	<i>2017թ. հազ. դրամ</i>
Պարտքային և ֆիքսված եկամտով այլ գործիքներ		
Պետական պարտատոմսեր		
- ՀՀ պետական արժեթղթեր	8,247,384	–
- ՀՀ պետական եվրոպարտատոմսեր	13,480,810	–
Կորպորատիվ պարտատոմսեր		
- ՀՀ ընկերությունների կորպորատիվ պարտատոմսեր	787,604	–
	22,515,798	–
Հետզնման պայմանագրերով գրավադրված		
ՀՀ պետական եվրոպարտատոմսեր	16,748,372	–
	16,748,372	–
Ընդամենը ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային արժեթղթեր	39,264,170	–
Արժեզրկում	(438,707)	–
Ընդամենը զուտ ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային արժեթղթեր	38,825,463	–

Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները ներառում են.

<i>Բանկի կողմից պահվող</i>	<i>2018թ. հազ. դրամ</i>	<i>2017թ. հազ. դրամ</i>
Պարտքային և ֆիքսված եկամտով այլ գործիքներ		
Պետական պարտատոմսեր		
- ՀՀ պետական արժեթղթեր	–	30,734,671
- ՀՀ պետական եվրոպարտատոմսեր	–	2,520,028
- Այլ երկրների պետական պարտատոմսեր	–	3,881,887
Կորպորատիվ պարտատոմսեր		
- ՀՀ ընկերությունների կորպորատիվ պարտատոմսեր	–	200,953
	–	37,337,539
Հետզնման պայմանագրերով գրավադրված		
- ՀՀ պետական եվրոպարտատոմսեր	–	5,968,305
	–	5,968,305
Ընդամենը մինչև մարման ժամկետը պահվող ակտիվներ	–	43,305,844
Արժեզրկում	–	–
Ընդամենը զուտ մինչև մարման ժամկետը պահվող ակտիվներ	–	43,305,844

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ամորտիզացված արժեքով պարտքային արժեթղթերի գծով համախառն հաշվեկշռային արժեքների փոփոխության և համապատասխան ԱՎԿ-ի վերլուծությունը հետևյալն է՝

<i>Ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային արժեթղթեր</i>	<i>Փուլ 1 հազ. դրամ</i>	<i>Ընդամենը հազ. դրամ</i>
Համախառն հաշվեկշռային արժեքը 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	43,934,780	43,934,780
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	12,274,656	12,274,656
Մարված ակտիվներ	(13,633,578)	(13,633,578)
Վաճառված ակտիվներ	(3,311,688)	(3,311,688)
2018թ. դեկտեմբերի 31	39,264,170	39,264,170

<i>Ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային արժեթղթեր</i>	<i>Փուլ 1 հազ. դրամ</i>	<i>Ընդամենը հազ. դրամ</i>
ԱՎԿ-ներ 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	353,270	353,270
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	106,335	106,335
Մարված ակտիվներ	(109,625)	(109,625)
Վաճառված ակտիվներ	(26,628)	(26,628)
ԱՎԿ հաշվարկի մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություն	115,355	115,355
2018թ. դեկտեմբերի 31	438,707	438,707

2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա ամորտիզացված արժեքով պարտքային արժեթղթերի որակական վերլուծությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 31-ի (գ) ենթակետում:

22. Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ

հազ. դրամ	Վարձակալ- ված գույքի բարելավում- ներ	Համակար- գիչներ և հեռահաղոր- դակցման սարքեր	Տնտեսական գույք	Փոխադրամի- ջոցներ	Ոչ նյութական ակտիվներ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք						
Մնացորդն առ 2018թ.						
հունվարի 1	3,382,399	4,507,730	1,538,154	205,511	2,478,033	12,111,827
Ավելացումներ	1,261,184	1,785,997	835,103	92,619	373,423	4,348,326
Օտարումներ/դուրսգրումներ	(112,528)	(26,450)	(51,270)	–	(281,226)	(471,474)
Մնացորդն առ 2018թ. դեկտեմբերի 31	4,531,055	6,267,277	2,321,987	298,130	2,570,230	15,988,679
Մաշվածություն և ամորտիզացիա						
Մնացորդն առ 2018թ.						
հունվարի 1	1,134,931	2,351,831	397,295	74,444	1,026,410	4,984,911
Տարվա մաշվածություն և ամորտիզացիա	256,008	519,857	109,772	24,266	319,450	1,229,353
Օտարումներ/դուրսգրումներ	(112,528)	(23,762)	(48,406)	–	(281,226)	(465,922)
Մնացորդն առ 2018թ. դեկտեմբերի 31	1,278,411	2,847,926	458,661	98,710	1,064,634	5,748,342
Հաշվեկշռային արժեքն առ 2018թ. դեկտեմբերի 31	3,252,644	3,419,351	1,863,326	199,420	1,505,596	10,240,337
Սկզբնական արժեք						
Մնացորդն առ 2017թ.						
հունվարի 1	1,676,965	3,300,113	609,279	256,026	2,068,706	7,911,089
Ավելացումներ	1,705,434	1,252,164	978,598	39	409,327	4,345,562
Օտարումներ/դուրսգրումներ	–	(44,547)	(49,723)	(50,554)	–	(144,824)
Մնացորդն առ 2017թ. դեկտեմբերի 31	3,382,399	4,507,730	1,538,154	205,511	2,478,033	12,111,827
Մաշվածություն և ամորտիզացիա						
Մնացորդն առ 2017թ.						
հունվարի 1	917,206	2,076,344	404,947	100,100	761,254	4,259,851
Տարվա մաշվածություն և ամորտիզացիա	217,725	319,512	40,589	24,861	265,156	867,843
Օտարումներ/դուրսգրումներ	–	(44,025)	(48,241)	(50,517)	–	(142,783)
Մնացորդն առ 2017թ. դեկտեմբերի 31	1,134,931	2,351,831	397,295	74,444	1,026,410	4,984,911
Հաշվեկշռային արժեքն առ 2018թ. դեկտեմբերի 31	2,247,468	2,155,899	1,140,859	131,067	1,451,623	7,126,916

23. Այլ ակտիվներ

	2018թ. հազ. դրամ	2017թ. հազ. դրամ
Չավարտված գործարքների գծով դեբիտորական պարտքեր	2,119,304	1,100,692
Հաշիվներ քլիրինգային կազմակերպություններում՝ օգտագործման սահմանափակումներով	447,384	351,161
Բրոքերային հաշիվներ	244,954	56,458
Արժեզրկման պահուստ	(18,498)	-
Ընդամենը այլ ֆինանսական ակտիվներ ամորտիզացված արժեքով	2,793,144	1,508,311
Բռնագանձված ակտիվներ	2,777,623	1,479,534
Կանխավճարներ մատակարարներին	1,880,690	2,162,958
Թանկարժեք մետաղների ստանդարտացված ձուլակտորներ	473,701	532,675
Այլ հարկային ակտիվներ	154,476	448,724
Պաշարներ	145,357	126,681
Այլ	10,243	524,894
Արժեզրկման պահուստ	(148,964)	(126,215)
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական ակտիվներ	5,293,126	5,149,251
Ընդամենը այլ ակտիվներ	8,086,270	6,657,562

2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա այլ ֆինանսական ակտիվներ գծով ԱՎԿ-ի վերլուծությունը հետևյալն է՝

Այլ ֆինանսական ակտիվներ	Փուլ 1 հազ. դրամ	Փուլ 2 հազ. դրամ	Փուլ 3 հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
ԱՎԿ պահուստ 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	6,860	2,234	43,205	52,299
Ստեղծված և մարված ակտիվներ (զուտ գումար)	8,515	(365)	(45,141)	(36,991)
Տեղափոխում Փուլ 2	(209)	209	-	-
Տեղափոխում Փուլ 3	(282)	(1,869)	2,151	-
Ժամանակաշրջանի ընթացքում փուլերի միջև տեղափոխման ազդեցությունը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ ԱՎԿ-ների վրա	-	-	313,030	313,030
Չուստ դուրսգրումներ/(վերականգնումներ)	-	-	(309,840)	(309,840)
2018թ. դեկտեմբերի 31	14,884	209	3,405	18,498

2018թ. ընթացքում Բանկը երկու գործընկերների գծով 390,204 հազար ՀՀ դրամ գումարով արժեզրկված դեբիտորական պարտքը տեղափոխել է Փուլ 3 և այնուհետև դուրս գրել դրանք:

2018թ. և 2017թ. այլ ոչ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման գծով պահուստում տեղի է ունեցել հետևյալ շարժը՝

	2018թ. հազ. դրամ	2017թ. հազ. դրամ
Հաշվետու տարվա սկզբի մնացորդ	126,215	89,162
Չուստ ծախս	22,749	122,938
Դուրսգրումներ	-	(85,885)
Հաշվետու տարվա վերջի մնացորդ	148,964	126,215

24. Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ

	2018թ. հազ. դրամ	2017թ. հազ. դրամ
Կարճաժամկետ վարկեր և ժամկետային ավանդներ	23,530,588	24,360,593
Պարտավորություններ ակտիվների գծով	8,625,734	6,012,307
Վարկեր ՀՀ ԿԲ-ից (Միջազգային ծրագրերով ստացված)	7,078,390	7,389,309
Երկարաժամկետ և միջնաժամկետ վարկեր և ժամկետային ավանդներ առևտրային բանկերից	3,421,295	1,924,673
Ոստրո հաշիվներ	420,762	317,119
Ընդամենը	43,076,769	40,004,001

24. Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ (շարունակություն)

Պայմանագրի համաձայն ՅՅ ԿԲ-ն Բանկին ապահովում է վարկերով, իսկ Բանկն իր հերթին վարկեր է տրամադրում որակավորվող վարկառուներին: Վարկերի մոնիտորինգը և վարչարարությունը կատարվում է «Գերմանահայկական հիմնադրամ» ծրագրի կառավարման գրասենյակի կողմից:

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի մեկ բանկ (2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ ոչ մի բանկ), որի մնացորդները գերազանցում են Բանկի կապիտալի 10%-ը: 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ մնացորդի համախառն արժեքը կազմում է 20,643,011 հազար ՅՅ դրամ:

25. Զետզման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ

	2018թ. հազ. դրամ	2017թ. հազ. դրամ
Բանկերից ստացված վարկեր	17,011,404	6,121,693
	17,011,404	6,121,693

Բանկն իրականացնում է արժեթղթերի փոխառության, արժեթղթերը հետզման պայմանագրերով վաճառելու գործարքներ և արժեթղթերը վերավաճառքի պայմանագրերով գնելու գործարքներ:

Զետզման պայմանագրերով վաճառված կամ որպես փոխառություն տրամադրված արժեթղթերը փոխանցվում են երրորդ կողմերին, որի դիմաց Բանկը ստանում է դրամական միջոցներ: Այդ ֆինանսական ակտիվները կարող են կրկին գրավադրվել կամ վերավաճառվել գործընկերների կողմից Բանկի կողմից պարտավորությունների չկատարման պայմանների բացակայության դեպքում, սակայն պայմանագրի մարման ամսաթվին գործընկերը պարտավոր է վերադարձնել արժեթղթերը: Բանկը որոշել է, որ պահպանում է այդ արժեթղթերի հետ կապված բոլոր հիմնական ռիսկերն ու օգուտները և, հետևաբար չի ապաճանաչում դրանք: Ստացված դրամական միջոցները ճանաչվում են որպես ֆինանսական ակտիվ, իսկ գրավի գնման գնի վճարման պարտավորությունը ճանաչվում է որպես ֆինանսական պարտավորություն:

Այս գործարքները իրականացվում են ստանդարտ վարկավորման, արժեթղթերի փոխառության և վարկավորման գործընթացներին բնորոշ պայմաններին համաձայն:

Փոխանցված ֆինանսական ակտիվներ և գրավադրված կամ որպես գրավ պահվող ակտիվներ

Փոխանցված ֆինանսական ակտիվներ, որոնք ամբողջովին չեն ապաճանաչվել

2018 թ. -ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ փոխանցված ֆինանսական ակտիվները, որոնք բանկի կողմից չեն ապաճանաչվել ամբողջությամբ, ներկայացված են ՅՅ պետական արժեթղթերում 17,252,875 հազար ՅՅ դրամ իրական արժեքով (2017 թ. - ՅՅ պետական եվրոպարտատոմսերում 6,323,772 հազար ՅՅ դրամ իրական արժեքով): Ֆինանսական ակտիվները գրավադրվել են հետզման պայմանագրով 17,011,404 հազար ՅՅ դրամ հաշվեկշռային արժեքով (2017թ.՝ 6,121,693 հազար ՅՅ դրամ): Այս փոխանցումը ապաճանաչման հիմք չէ:

26. Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ

	2018թ. հազ. դրամ	2017թ. հազ. դրամ
Ընթացիկ հաշիվներ և ցպահանջ ավանդներ		
- Ֆիզիկական անձիք	61,904,034	47,010,214
- Իրավաբանական անձիք	145,889,262	113,246,453
Ժամկետային ավանդներ		
- Ֆիզիկական անձիք	133,060,914	133,849,820
- Իրավաբանական անձիք	58,231,922	81,064,292
	399,086,132	375,170,779

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներից և ավանդներից 11,001,416 հազար ՅՅ դրամ գումարով մնացորդները ծառայում են որպես գրավ՝ Բանկի կողմից տրամադրված վարկերի և վարկային պարտավորվածությունների դիմաց (2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 34,222,057 հազար ՅՅ դրամ):

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի չորս հաճախորդ (2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ երկու հաճախորդ), որոնց միջոցների մնացորդները գերազանցում են Բանկի կապիտալի 10%-ը: 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս մնացորդների համախառն արժեքը կազմում է 44,068,684 հազար ՅՅ դրամ (2017թ.՝ 44,219,735 հազար ՅՅ դրամ):

27. Թողարկված պարտքային արժեթղթեր

	2018թ. հազ. դրամ	2017թ. հազ. դրամ
Հասարակ մուրհակներ	4,612,688	9,711,295
ՀՀ-ում թողարկված պարտատոմսեր	46,233,668	31,221,300
	50,846,356	40,932,595

2016թ. ընթացքում Բանկը տեղաբաշխել է դոլարային հասարակ մուրհակներ շվեյցարական ResponsAbility Investments AG ընկերության կողմից կառավարվող 4 յուրքսենթուրդյան ֆոնդերի մոտ՝ 20,000,000 ԱՄՆ դոլար ընդհանուր գումարով և 2021թ. մարման ժամկետով: Հասարակ մուրհակների հաշվեկշռային արժեքը 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմում է 4,612,688 հազար ՀՀ դրամ:

2018թ. դեկտեմբերի դրությամբ Բանկը թողարկել է պարտատոմսեր ՀՀ դրամով, դոլարով և եվրոյով: Պարտատոմսերը ունեն հետևյալ անվանական արժեքները՝ 5 միլիարդ ՀՀ դրամ, 81 միլիոն ԱՄՆ դոլար, 3 միլիոն եվրո: 2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ պարտատոմսերը համապատասխանաբար ունեն հետևյալ հաշվեկշռային արժեքները՝ 5,090,669 հազար ՀՀ դրամ, 39,469,585 հազար ՀՀ դրամ, 1,673,414 հազար ՀՀ դրամ:

Բանկի կողմից թողարկված պարտատոմսերը ցուցակված են ՆԱՄԴԱԶ ՕԵՄԵԸՍ Արմենիա ֆոնդային բորսայում:

28. Այլ փոխառություններ և ստորադաս փոխառություններ

	2018թ. հազ. դրամ	2017թ. հազ. դրամ
Միջազգային և այլ ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրավված միջոցներ	120,913,209	98,128,094
	120,913,209	98,128,094
Ստորադաս փոխառություններ	50,414,125	40,919,768

(ա) Միջազգային ֆինանսական հաստատություններից ներգրավված միջոցների կենտրոնացում

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի ներգրավված միջոցներ յոթ ֆինանսական կազմակերպություններից (2017թ.՝ վեց), որոնց մնացորդները գերազանցում են Բանկի կապիտալի 10%-ը: 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս մնացորդները կազմում են 127,166,023 հազար ՀՀ դրամ (2017թ.՝ 66,673,975 հազար ՀՀ դրամ):

(բ) Ստորադաս փոխառություններ

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ստորադաս փոխառություններն իրենցից ներկայացնում են՝

- ▶ Վերջնական վերահսկողություն իրականացնող կողմից ստացված փոխառություն (5,924,274 հազար ՀՀ դրամ), որի մարման ժամկետն է՝ 2021թ. հունվարի 11:
- ▶ Կապակցված կողմ չհանդիսացող միջազգային ֆինանսական հաստատությունից ստացած փոխառություն (25,229,404 հազար ՀՀ դրամ), որի մարման ժամկետն է՝ 2022թ. հունվարի 11:
- ▶ Այլ 3 ֆինանսական հաստատություններից ստացված փոխառություն՝ 9,959,933 հազար ՀՀ դրամ, որի մարման ժամկետն է՝ 2020թ. սեպտեմբերի 23, 4,438,653 հազար ՀՀ դրամ, որի մարման ժամկետն է՝ 2026թ. հունվարի 15, 4,861,861 հազար ՀՀ դրամ, որի մարման ժամկետն է՝ 2027թ. հունվարի 15:

Մասնկության դեպքում ստորադաս փոխառությունները կմարվեն Բանկի մյուս բոլոր պարտավորությունների ամբողջական մարումից հետո:

(գ) Պարտադիր պայմաններ

Համաձայն փոխառության պայմանագրերի՝ Բանկը պարտավոր է պահպանել որոշակի պարտադիր պայմաններ: 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը պահպանում է բոլոր այդ պայմանները:

29. Այլ պարտավորություններ

	2018թ. հազ. դրամ	2017թ. հազ. դրամ
Կրեդիտորական պարտքեր աշխատակիցների	2,944,207	2,173,129
Այլ կրեդիտորական պարտքեր	758,473	682,810
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	3,387,171	974,958
Ընդամենը այլ ֆինանսական պարտավորություններ	7,089,851	3,830,897
Հետաձգված եկամուտ	2,385	10,470
Այլ հարկային պարտավորություններ	301,576	264
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	303,961	10,734
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	7,393,812	3,841,631

30. Բաժնետիրական կապիտալ և պահուստներ

(ա) Թողարկված կապիտալ և Էմիսիոն եկամուտ

Հայտարարված, թողարկված և շրջանառության մեջ գտնվող բաժնետիրական կապիտալը բաղկացած է 116,564 սովորական բաժնետոմսից (2017թ.՝ 100,273) : Բոլոր բաժնետոմսերն ունեն 320 հազար ՀՀ դրամ անվանական արժեքը և ամբողջությամբ վճարված են:

2018 թ. դեկտեմբերի 31- ի դրությամբ բանկի բաժնետերերն են՝ Ամերիա գրուպ (56.60%), ՎԷԲԲ (17.80%), Ի-ԷՍ-ՓԻ-ԷՍ Հոլդինգ Լիմիթիդ (11.62%) և ԱԶԲ (13.98%) :

Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերն իրավունք ունեն ժամանակ առ ժամանակ ստանալ հայտարարված շահաբաժինները և քվեարկել Բանկի բաժնետերերի տարեկան և ընդհանուր ժողովներում՝ մեկ բաժնետոմս՝ մեկ ձայն սկզբունքով:

(բ) Պահուստների բնույթը և նպատակը

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվների / Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների վերագնահատման պահուստ

Վերագնահատման պահուստը ներառում է իրական արժեքի կուտակային զուտ փոփոխությունը՝ մինչև ակտիվների ապաճանաչումը կամ արժեզրկումը:

(գ) Շահաբաժիններ

Վճարման ենթակա շահաբաժինները սահմանափակվում են ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված՝ Բանկի առավելագույն չբաշխված շահույթի չափով:

2018թ. ընթացքում Բանկի կողմից հայտարարված և վճարված շահաբաժինների գումարը կազմում է 1,148,000 հազար ՀՀ դրամ (2017թ.՝ 2,176,201 հազար ՀՀ դրամ) : Շահաբաժինների հայտարարման և վճարման օրվա դրությամբ մեկ բաժնետոմսի համար վճարվող շահաբաժինը կազմել է 9,849 հազար ՀՀ դրամ (2017թ.՝ 21,703 հազար ՀՀ դրամ) :

31. Ռիսկերի կառավարում

Ռիսկերի կառավարումը բնորոշ գործոն է բանկային ոլորտի համար և հանդիսանում է Բանկի գործառնությունների կարևոր տարր: Հիմնական ռիսկերը, որոնց ենթակա է Բանկը, շուկայական, վարկային և իրացվելիության ռիսկերն են:

(ա) Ռիսկերի կառավարման քաղաքականություն և ընթացակարգեր

Բանկի ռիսկերի կառավարման քաղաքականության նպատակն է բացահայտել, վերլուծել և կառավարել այն ռիսկերը, որոնց ենթակա է Բանկը, սահմանել ռիսկերի համապատասխան սահմանաչափեր և վերահսկման մեխանիզմներ, ինչպես նաև շարունակաբար վերահսկել ռիսկերի մակարդակները և դրանց համապատասխանությունը սահմանված սահմանաչափերին: Ռիսկերի կառավարման քաղաքականությունը և ընթացակարգերը կանոնավոր կերպով վերանայվում են՝ շուկայական պայմանների, առաջարկվող արտադրանքի ու ծառայությունների և ընդունված լավագույն մոտեցման փոփոխություններն արտացոլելու նպատակով:

31. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

(ա) Ռիսկերի կառավարման քաղաքականություն և ընթացակարգեր (շարունակություն)

Տնօրենների խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման համակարգի վերահսկման, հիմնական ռիսկերի կառավարման և ռիսկերի կառավարման քաղաքականության ու ընթացակարգերի վերանայման, ինչպես նաև խոշոր գործարքների հաստատման համար:

Ռիսկերի կառավարման կենտրոնը պատասխանատու է ռիսկերի նվազեցմանն ուղղված միջոցառումների վերահսկման և իրականացման ու ռիսկերի համար սահմանված համապատասխան սահմանաչափերում Բանկի գործունեությունն ապահովելու համար: Ռիսկերի կառավարման կենտրոնի ղեկավարը պատասխանատու է ռիսկերի ընդհանուր կառավարման համար, նա նաև վերահսկում է ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ռիսկերի բացահայտման, չափման, կառավարման և ներկայացման համար ընդհանուր սկզբունքների ու մեթոդների կիրառումը: Ռիսկերի կառավարման կենտրոնի ղեկավարն ուղղակիորեն հաշվետու է Տնօրինությանը և անուղղակիորեն՝ Տնօրենների խորհրդին:

Վարկային, շուկայական և իրացվելիության ռիսկերը՝ թե պորտֆելի և թե առանձին գործառնությունների մակարդակով կառավարվում ու վերահսկվում են Վարկային կոմիտեների համակարգի և Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման կոմիտեի («ԱՊԿԿ») սիջոնով: Որոշումների կայացման գործընթացի արդյունավետությունը բարձրացնելու նպատակով Բանկը ստեղծել է վարկային կոմիտեների հիերարխիա՝ կախված ռիսկին ենթարկվածության չափից ու տեսակից:

Ռիսկի թե արտաքին, թե ներքին գործոնները բացահայտվում և կիրառվում են Բանկի կազմակերպչական կառուցվածքի շրջանակներում: Բանկը հատուկ ուշադրություն է դարձնում ռիսկի բոլոր գործոնների բացահայտմանը և ռիսկի նվազեցմանն ուղղված միջոցառումների նպատակահարմարության աստիճանի որոշմանը: Բացի ստանդարտ վարկային և շուկայական վերլուծությունների իրականացումից, Ռիսկերի կառավարման կենտրոնը վերահսկում է ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ռիսկերը՝ կազմակերպելով կանոնավոր հանդիպումներ գործառնական միավորների հետ՝ նրանց մասնագիտական կարծիքը իմանալու համար:

(բ) Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկը ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերի կամ դրանց իրական արժեքի փոփոխության ռիսկն է շուկայական գների փոփոխության արդյունքում: Շուկայական ռիսկը ներառում է արտարժույթի, տոկոսադրույքի և այլ գնային ռիսկերը: Շուկայական ռիսկն առաջանում է պարտքային և բաժնային ֆինանսական գործիքների բաց դիրքերի գծով, որոնք ենթակա են շուկայի ընդհանուր և առանձին փոփոխություններին ու շուկայական գների և արտարժույթի փոխարժեքների փոփոխություններին:

Շուկայական ռիսկի կառավարման նպատակը՝ ռիսկի այնպիսի կառավարումն ու վերահսկումն է, որը թույլ կտա ընդունելի սահմաններում պահպանել այս ռիսկին ենթակա լինելու աստիճանը՝ միաժամանակ ապահովելով ռիսկի դիմաց եկամտաբերության օպտիմալացումը:

Շուկայական ռիսկի կառավարման համար պատասխանատվություն է կրում ԱՊԿԿ-ն՝ Գլխավոր տնօրենի նախագահությամբ: Շուկայական ռիսկի սահմանաչափերը հաստատվում են Տնօրինության կողմից՝ Ռիսկերի կառավարման կենտրոնի առաջարկությունների հիման վրա:

Շուկայական ռիսկը Բանկը կառավարում է սահմանելով ֆինանսական գործիքների բաց դիրքի, տոկոսադրույքի, ժամկետայնության և արտարժույթային դիրքերի գծով սահմանաչափեր, որոնք կանոնավոր կերպով վերանայվում և հաստատվում են Տնօրենների խորհրդի կողմից:

Ի լրումն, Բանկը կիրառում է բազմաթիվ սթրես-թեստեր՝ առանձին առևտրային պորտֆելների և Բանկի ընդհանուր վիճակի վրա մի շարք առանձնահատուկ շուկայական սցենարների հնարավոր ֆինանսական ազդեցությունը ձևավորելու համար: Սթրես թեստերը թույլ են տալիս որոշել հնարավոր վնասի չափը, որը կարող է առաջանալ ծայրահեղ իրավիճակներում:

(i) Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերի կամ դրանց իրական արժեքի հնարավոր փոփոխության ռիսկն է տոկոսադրույքների փոփոխման արդյունքում: Բանկը ենթակա է իր ֆինանսական վիճակի և դրամական միջոցների հոսքերի վրա գերակայող շուկայական տոկոսադրույքների տատանումների ազդեցությանը: Նման տատանումները կարող են ավելացնել տոկոսային մարժան, սակայն կարող են նաև նվազեցնել այն կամ հանգեցնել վնասների՝ տոկոսադրույքների անսպասելի փոփոխության դեպքում:

31. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

(բ) Ծուկայական ռիսկ (շարունակություն)

Միջին արդյունավետ տոկոսադրույքներ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են Բանկի տոկոսաբեր ակտիվների և տոկոսակիր պարտավորությունների միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները 2018թ. և 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ.

	2018թ.			2017թ.		
	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %			Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %		
	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	արժույթներ	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	արժույթներ
Տոկոսաբեր ակտիվներ						
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	9.5%	6.4%	4.9%	9.3%	6.0%	5.1%
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ / Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	10.9%	5.0%	5.0%	11.7%	3.8%	–
Բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ	7.3%	–	1.0%	12.1%	2.8%	–
Հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	7.0%	3.0%	1.0%	6.4%	2.8%	–
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	13.6%	8.6%	7.1%	13.6%	9.0%	7.42%
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	13.7%	7.3%	8.4%	14.5%	8.1%	12.0%
Ֆակտորինգի գծով ստացվելիք գումարներ	14.8%	8.6%	5.2%	14.4%	9.3%	14.0%
Ամորտիզացված արժեքով պարտքային գործիքների/ Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ	9.0%	5.7%	–	9.6%	4.1%	–
Տոկոսակիր պարտավորություններ						
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	6.7%	3.3%	0.6%	6.2%	2.4%	1.0%
Հետզնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	6.1%	–	–	–	1.5%	–
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ - Ժամկետային ավանդներ	9.0%	4.1%	3.0%	11.3%	4.6%	3.1%
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	9.7%	5.4%	3.3%	10.0%	5.8%	3.3%
Ստորադաս փոխառություններ	–	9.4%	6.4%	–	8.5%	–
Այլ փոխառություններ	7.9%	6.1%	3%	8.9%	6.1%	–

Տոկոսադրույքի ռիսկը առաջանում է տոկոսադրույքի փոփոխության հավանականությունից, որը ազդում է հետագա դրամական հոսքերի և ֆինանսական գործիքների իրական արժեքի վրա: Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքի հնարավոր խելամիտ փոփոխության նկատմամբ:

Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքի ենթադրյալ փոփոխության ազդեցությունն է մեկ տարվա տոկոսային եկամտի վրա՝ հիմնված դեկտեմբերի 31-ին առկա լողացող տոկոսադրույքով ոչ առևտրային ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների վրա: Կապիտալի զգայունությունը հաշվարկվում է դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ ֆիքսված տոկոսադրույքով վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների վերազնահատմամբ: Հաշվի են առնվում տոկոսադրույքների փոփոխությունները՝ հիմնված այն ենթադրության վրա, որ տեղի են ունենում եկամտաբերության կորերի զուգահեռ տեղաշարժեր:

31. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

(բ) Ծուկայական ռիսկ (շարունակություն)

<i>Արժույթ</i>	<i>Բազիսային կետի ավելացում 2018թ.</i>	<i>Չուտ տոկոսային եկամտի զգայունությունը 2018թ. հազ. դրամ</i>	<i>Կապիտալի և այլ համապարփակ եկամտի զգայունությունը 2018թ. հազ. դրամ</i>
----------------	--	---	--

ՀՀ դրամ	1.00%	(157,293)	(204,231)
ԱՄՆ դոլար	1.00%	(979,402)	(295,706)
Եվրո	0.20%	(5,143)	(5,875)

<i>Արժույթ</i>	<i>Բազիսային կետի նվազում 2018թ.</i>	<i>Չուտ տոկոսային եկամտի զգայունությունը 2018թ. հազ. դրամ</i>	<i>Կապիտալի և այլ համապարփակ եկամտի զգայունությունը 2018թ. հազ. դրամ</i>
----------------	--------------------------------------	---	--

ՀՀ դրամ	3.50%	334,929	102,116
ԱՄՆ դոլար	0.50%	801,454	646,857
Եվրո	0.01%	32,534	294

<i>Արժույթ</i>	<i>Բազիսային կետի ավելացում 2017թ.</i>	<i>Չուտ տոկոսային եկամտի զգայունությունը 2017թ. հազ. դրամ</i>	<i>Կապիտալի և այլ համապարփակ եկամտի զգայունությունը 2017թ. հազ. դրամ</i>
----------------	--	---	--

ՀՀ դրամ	1.60%	(34,197)	(352,276)
ԱՄՆ դոլար	1.30%	(162,191)	(173,767)

<i>Արժույթ</i>	<i>Բազիսային կետի նվազում 2017թ.</i>	<i>Չուտ տոկոսային եկամտի զգայունությունը 2017թ. հազ. դրամ</i>	<i>Կապիտալի և այլ համապարփակ եկամտի զգայունությունը 2017թ. հազ. դրամ</i>
----------------	--------------------------------------	---	--

ՀՀ դրամ	3.50%	59,354	770,604
ԱՄՆ դոլար	0.50%	92,938	66,833

Արտարժույթի ռիսկ

Բանկն ունի մի շարք արտարժույթներով արտահայտված ակտիվներ և պարտավորություններ:

Արտարժույթի ռիսկը արտարժույթի փոխարժեքների փոփոխության արդյունքում ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ դրանից ստացվող դրամական հոսքերի տատանման ռիսկն է:

31. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)**(բ) Ծուկայական ռիսկ (շարունակություն)**

Ստորև բերվող աղյուսակը ներկայացնում է արտարժույթային ռիսքի կառուցվածքը ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների համար առ 31 դեկտեմբերի 2018թ.:

	<i>ԱՄՆ դոլար հազ. դրամ</i>	<i>Եվրո հազ. դրամ</i>	<i>Այլ արժույթներ հազ. դրամ</i>	<i>Ընդամենը հազ. դրամ</i>
Ակտիվներ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	12,701,409	46,349,316	5,225,918	64,276,643
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ	1,750,450	80,331	–	1,830,781
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	5,031,472	1,355,683	–	6,387,155
Բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ	1,328,545	1,273,907	104,764	2,707,216
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	914,220	2,769,206	–	3,683,426
Իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր	380,471,956	49,326,693	1,887,584	431,686,233
Ակրեդիտիվների գծով ստացվելիք գումարներ	6,393,795	1,874,744	–	8,268,539
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	1,805,094	155,594	–	1,960,688
Ֆակտորինգի գծով ստացվելիք գումարներ	6,954,432	3,098,930	1,656	10,055,018
Ամորտիզացված արժեքով պարտքային գործիքներ	13,480,810	–	–	13,480,810
Այլ ակտիվներ	2,073,597	302,581	825,200	3,201,378
Ընդամենը ակտիվներ	432,905,780	106,586,985	8,045,122	547,537,887
Պարտավորություններ				
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	14,904,074	17,877,791	352,463	33,134,328
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	239,398,240	42,178,044	13,640,743	295,217,027
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	44,082,273	1,673,414	–	45,755,687
Ստորադաս փոխառություններ	41,113,611	9,300,514	–	50,414,125
Այլ փոխառություններ	71,682,222	37,904,405	–	109,586,627
Այլ պարտավորություններ	1,523,212	555,423	23,638	2,102,273
Ընդամենը պարտավորություններ	412,703,632	109,489,591	14,016,844	536,210,067
Զուտ ռիսք	20,202,148	(2,902,606)	(5,971,722)	11,327,820
Ածանցյալ գործիքների ազդեցությունը	(9,717,582)	3,321,900	6,028,089	(367,593)
Զուտ ռիսք	10,484,566	419,294	56,367	10,960,227

31. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

(բ) Ծուկայական ռիսկ (շարունակություն)

Ստորև բերվող աղյուսակը ներկայացնում է արտարժույթային ռիսկի կառուցվածքը ոչ առևտրային ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների համար առ 31 դեկտեմբերի 2017թ.

	<i>ԱՄՆ դոլար հազ. դրամ</i>	<i>Եվրո հազ. դրամ</i>	<i>Այլ արժույթներ հազ. դրամ</i>	<i>Ընդամենը հազ. դրամ</i>
Ակտիվներ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	25,075,556	5,331,961	4,107,302	34,514,819
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ	1,155,334	176,446	–	1,331,780
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	4,525,746	–	–	4,525,746
Բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ	9,149,220	174,030	11,240	9,334,490
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	852,065	–	–	852,065
Իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր	350,982,331	36,265,542	3,921,191	391,169,064
Ակրեդիտիվների գծով ստացվելիք գումարներ	3,126,451	1,003,297	–	4,129,748
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	1,366,918	183,331	–	1,550,249
Ֆակտորինգի գծով ստացվելիք գումարներ	5,403,801	–	707,154	6,110,955
Միևյև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ	12,370,220	–	–	12,370,220
Այլ ակտիվներ	1,530,736	198,305	588,828	2,317,869
Ընդամենը ակտիվներ	415,538,378	43,332,912	9,335,715	468,207,005
Պարտավորություններ				
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	24,179,459	5,976,771	53,642	30,209,872
Հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	6,121,693	–	–	6,121,693
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	226,317,577	26,725,025	6,629,080	259,671,682
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	36,597,654	1,753,359	–	38,351,013
Ստորադաս փոխառություններ	40,919,768	–	–	40,919,768
Այլ փոխառություններ	88,171,140	–	–	88,171,140
Այլ պարտավորություններ	573,228	145,807	76,951	795,986
Ընդամենը պարտավորություններ	422,880,519	34,600,962	6,759,673	464,241,154
Չուտ ռիսկ	(7,342,141)	8,731,950	2,576,042	3,965,851
Ածանցյալ գործիքների ազդեցությունը	11,962,384	(8,701,500)	(2,043,075)	1,217,809
Չուտ ռիսկ	4,620,243	30,450	532,967	5,183,660

2018թ. և 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի փոխարժեքի արժևորումը հետևյալ արտարժույթների նկատմամբ կավելացներ (կնվազեցներ) կապիտալը և շահույթը կամ վնասը ստորև ներկայացված գումարների չափով (պայմանավորված փոխարժեքի նկատմամբ զգայուն ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքով): Այս վերլուծությունը հիմնված է արտարժույթների փոխարժեքների տատանումների վրա, որոնք Բանկը դիտարկում է որպես հնարավոր՝ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում: Վերլուծությունը ենթադրում է, որ մյուս բոլոր փոփոխականները, մասնավորապես տոկոսադրույքները, կմնան անփոփոխ:

	2018թ.			
	<i>Արժևորում</i>	<i>Շահույթ կամ վնաս հազ. դրամ</i>	<i>Արժեզրկում</i>	<i>Շահույթ կամ վնաս հազ. դրամ</i>
ՀՀ դրամը ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ	3.50%	(366,960)	3.50%	366,960
ՀՀ դրամը Եվրոյի նկատմամբ	8.00%	(33,544)	8.00%	33,544
	2017թ.			
	<i>Արժևորում</i>	<i>Շահույթ կամ վնաս հազ. դրամ</i>	<i>Արժեզրկում</i>	<i>Շահույթ կամ վնաս հազ. դրամ</i>
ՀՀ դրամը ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ	3.50%	(161,709)	3.50%	161,709
ՀՀ դրամը Եվրոյի նկատմամբ	13.70%	(4,172)	6.30%	1,918

2018թ. և 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի փոխարժեքի արժեզրկումը վերոնշյալ արտարժույթների նկատմամբ կունենար գումարային առևտրով նույն, սակայն հակառակ ազդեցություն՝ ելնելով այն ենթադրությունից, որ մյուս բոլոր փոփոխականները կմնան անփոփոխ:

31. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

(գ) Վարկային ռիսկ

Վարկային ռիսկը ֆինանսական վնաս կրելու ռիսկն է, երբ փոխառուն կամ ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմն ի վիճակի չի լինում կատարել իր պայմանագրային պարտականությունները Բանկի նկատմամբ: Բանկը մշակել է քաղաքականություն և ընթացակարգեր վարկային ռիսկը կառավարելու համար (ինչպես ճանաչված ֆինանսական ակտիվների, այնպես էլ չճանաչված պայմանագրային պարտավորվածությունների համար), ներառյալ պորտֆելի կենտրոնացվածության սահմանափակմանը վերաբերող ցուցումները և Վարկային կոմիտեի ու Ռիսկերի կառավարման կենտրոնի ստեղծումը, որոնք ակտիվորեն վերահսկում են վարկային ռիսկը: Բանկի վարկային քաղաքականությունն ուսումնասիրվում և հաստատվում է Տնօրինության կողմից:

Վարկային քաղաքականությունը սահմանում է՝

- ▶ վարկային դիմումների դիտարկման և հաստատման ընթացակարգերը,
- ▶ վարկառուների (իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց) վճարունակության գնահատման մեթոդաբանությունը,
- ▶ գրավի գնահատման մեթոդաբանությունը,
- ▶ վարկային փաստաթղթերի նկատմամբ պահանջները,
- ▶ վարկերի և այլ վարկային գործիքների շարունակական վերահսկման և մոնիտորինգի ընթացակարգերը:

Իրավաբանական անձանց տրված վարկերի դիմումները պատրաստվում և վերլուծվում են Կորպորատիվ բանկային ծառայությունների վարչության համապատասխան աշխատակիցների կողմից: Կորպորատիվ բանկային ծառայությունների վարչությունը պատասխանատու է իրավաբանական անձանց վարկային պորտֆելի համար: Վերլուծական հաշվետվությունները հիմնված են հաճախորդի գործունեության և գործունեության ֆինանսական արդյունքների կառուցվածքային վերլուծության վրա: Այնուհետև, վարկային դիմումը և հաշվետվությունն անցնում են անկախ ուսումնասիրություն Ռիսկերի կառավարման վարչության կողմից, որը տալիս է երկրորդ եզրակացությունը՝ ստուգելով համապատասխանությունը վարկային քաղաքականության պահանջներին: Վարկային կոմիտեն ստուգում է վարկի դիմումը Վարկավորման բաժնի կողմից ներկայացված նյութերի հիման վրա: Նախքան վարկային կոմիտեի վերջնական հաստատումը, առանձին գործարքներն ուսումնասիրվում են նաև իրավաբանական բաժնի կողմից՝ կախված ռիսկերի առանձնահատկություններից:

Բանկը շարունակաբար վերահսկում է առանձին վարկերի վիճակը և կանոնավոր կերպով վերագնահատում է իր հաճախորդների վճարունակությունը: Ուսումնասիրությունն իրականացվում է հաճախորդի ամենավերջին ֆինանսական հաշվետվությունների և վարկառուի կողմից տրամադրված կամ Բանկի կողմից այլ կերպ ձեռք բերված տեղեկատվության հիման վրա: Ֆիզիկական անձանց կողմից ներկայացվող վարկի դիմումներն ուսումնասիրվում են մանրաձախ վարկավորման ստորաբաժանումների կողմից:

Բացի առանձին հաճախորդների վերլուծությունից, ողջ վարկային պորտֆելը գնահատվում է Ռիսկերի կառավարման բաժնի կողմից՝ վարկերի կենտրոնացման և շուկայական ռիսկերի տեսանկյունից:

Բանկի վարկային ռիսկի առավելագույն չափը, որպես կանոն, արտացոլվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում՝ ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքներում և չճանաչված պայմանագրային պարտավորվածություններում: Ակտիվների և պարտավորությունների հնարավոր հաշվանցումն Էական ազդեցություն չունի պոտենցիալ վարկային ռիսկի նվազեցման վրա:

Սովորաբար գրավ չի պահանջվում ածանցյալ ֆինանսական գործիքների գծով պահանջների, արժեթղթերում կատարած ներդրումների և բանկերին տրված վարկերի և փոխառությունների դիմաց, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ արժեթղթերը պահվում են որպես հակադարձ հետզման պայմանագրերի և արժեթղթերի փոխառության գծով:

Հաճախորդներին տրված վարկերի գրավի և վերջիններիս գծով վարկային ռիսկի կենտրոնացվածության վերլուծությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 20-ում:

Չճանաչված պայմանագրային պարտավորվածությունների հետ կապված վարկային ռիսկին ենթակա լինելու առավելագույն չափը հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ ներկայացված է Ծանոթագրություն 33-ում:

31. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

(գ) Վարկային ռիսկ (շարունակություն)

Արժեզրկման գնահատում

2018թ. հունվարի 1-ից Բանկը ԱՎԿ-ն հաշվարկում է հավանականությամբ կշռված մի շարք սցենարներով՝ գնահատելու ակնկալվող դրամական միջոցների պակասորդները, զեղչված արդյունավետ տոկոսադրույքի մոտարկմամբ: Դրամական միջոցների պակասորդը կազմակերպությանը պայմանագրով վճարման ենթակա դրամական միջոցների հոսքերի և կազմակերպության ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի միջև տարբերությունն է: ԱՎԿ հաշվարկի մեխանիզմները ներկայացված են ստորև, և դրանց հիմնական տարրերը հետևյալն են՝

- PD *Դեֆոլտի հավանականությունը* որոշակի ժամանակային հորիզոնի ընթացքում դեֆոլտի հավանական լինելու գնահատումն է: Դեֆոլտը միայն կարող է տեղի ունենալ գնահատված ժամանակահատվածում որոշակի պահի, եթե գործիքը նախկինում չի ապաճանաչվել և դեռևս պորտֆելում է:
- EAD *Դեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը* դա ապագա դեֆոլտի ամսաթվի դրությամբ գործիքի գնահատված արժեքն է՝ հաշվի առնելով հաշվետու ամսաթվից հետո ակնկալվող փոփոխությունների ազդեցությունը, ներառյալ մայր գումարի և տոկոսների վճարումները՝ պայմանագրով նախատեսված կամ այլ կերպ, բաց թողնված վճարումների վրա հաշվեգրված տոկոսները և այլն:
- LGD *Դեֆոլտի դեպքում կորստի չափը* դա դրամական միջոցների կորստի գնահատումն է, որն առաջանում է, երբ որոշակի պահի տեղի է ունենում դեֆոլտ: Դա պայմանագրով սահմանված դրամական միջոցների հոսքերի և այն դրամական միջոցների հոսքերի տարբերությունն է, որոնք վարկատուն ակնկալում է ստանալ՝ ներառյալ գրավների իրացումից միջոցները: Այն սովորաբար արտահայտվում է որպես դեֆոլտի դեպքում գործիքի արժեքից (EAD) տոկոս:

ԱՎԿ պահուստը հիմնվում է վարկային վնասների վրա, որոնք ակնկալվում է, որ կառաջանան ակտիվի կյանքի ընթացքում (ակտիվի կյանքի ընթացքում ակնկալվող վարկային վնաս կամ ԱՎԱՎԿ), եթե առկա չէ վարկային ռիսկի զգալի աճ սկզբնական ճանաչումից հետո, որի դեպքում պահուստը հիմնվում է 12 ամսվա ընթացքում ակնկալվող վարկային վնասի վրա (12ամԱՎԿ): 12ամԱՎԿ-ը ԱՎԱՎԿ-ի այն մասն է, որը ներկայացնում է ֆինանսական գործիքի գծով պարտավորությունների չկատարման դեպքերի արդյունք հանդիսացող ԱՎԿ-ները, որոնք հնարավոր են հաշվետու ամսվան հաջորդող 12 ամիսների ընթացքում: Ինչպես ԱՎԱՎԿ-ն, այնպես էլ 12ամԱՎԿ-ն հաշվարկվում են անհատական կամ խմբային հիմունքով՝ ելնելով ֆինանսական գործիքների համապատասխան պորտֆելի բնույթից:

Բանկը քաղաքականություն է սահմանել՝ յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտին իրականացնել գնահատում՝ արդյոք ֆինանսական գործիքի վարկային ռիսկը զգալիորեն աճել է սկզբնական ճանաչումից հետո, հաշվի առնելով ֆինանսական գործիքի գործողության մնացած ժամկետի ընթացքում դեֆոլտ տեղի ունենալու ռիսկի փոփոխությունը: Վերոնշյալ գործընթացի հիման վրա, Բանկը խմբավորում է իր վարկերը՝ ըստ փուլերի, ինչպես նկարագրված է ստորև.

- Փուլ 1: Սկզբնական ճանաչման ժամանակ Դիմադրամը պահուստ է ճանաչում 12 ամսվա ԱՎԿ-ի հիման վրա: 1-ին փուլի վարկերը ընդգրկում են նաև գործիքներ, որոնց դեպքում վարկային ռիսկը բարելավվել է, և վարկը վերադասակարգվել է 2-րդ փուլից:
- Փուլ 2: Երբ գործիքի վարկային ռիսկը զգալիորեն աճել է սկզբնական ճանաչումից հետո, Բանկը պահուստը ճանաչում է վարկի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող վարկային կորուստների (ԱՎԱՎԿ) համար: 2-րդ փուլի վարկերը ընդգրկում են նաև գործիքներ, որոնց դեպքում վարկային ռիսկը բարելավվել է, և վարկը վերադասակարգվել է 3-րդ փուլից:
- Փուլ 3: Ակտիվը համարվում է արժեզրկված: Բանկը ձևակերպում է ԱՎԱՎԿ պահուստ:
- POCI Ձեռք բերված կամ ստեղծված՝ արժեզրկված (POCI) ակտիվները ֆինանսական ակտիվներ են, որոնք արժեզրկված են սկզբնական ճանաչման ժամանակ: Տվյալ ակտիվները սկզբնական ճանաչման ժամանակ հաշվառվում են իրական արժեքով, և տոկոսային եկամուտը հետագայում ճանաչվում է վարկային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքի հիման վրա: ԱՎԿ-ն միայն ճանաչվում կամ ապաճանաչվում է այնքանով, որքանով որ հետագայում փոխվում է ակտիվի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող վարկային կորուստների գնահատականը:

Դեֆոլտի սահմանումը

Բանկը համարում է, որ ֆինանսական գործիքի գծով առկա է դեֆոլտ, և հետևաբար այն դասում է որպես Փուլ 3-ին պատկանող ֆինանսական գործիք (այսինքն՝ վարկային տեսանկյունից արժեզրկված) ԱՎԿ հաշվարկի նպատակով, բոլոր այն դեպքերում, երբ փոխառուն 90 օրով ուշացնում է պայմանագրային վճարումների կատարումը: Բանկը բանկերին տրված վարկերը համարում է դեֆոլտի ենթարկված և անմիջապես ձեռնարկում է քայլեր, եթե գործընկերը հաշվետու ամսաթվի վերջի դրությամբ չի վճարել հաշվեգրված տոկոսները (արժեկտրոնները) և/կամ հիմնական գումարը ավելի քան 10 աշխատանքային օր:

31. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

(գ) Վարկային ռիսկ (շարունակություն)

Հաճախորդի անվճարունակության որակական գնահատման շրջանակներում Բանկը նաև դիտարկում է տարատեսակ ռեպերը, որոնք կարող են վկայել վճարման անհավանականության մասին: Նման ռեպեր տեղի ունենալիս, Բանկը մանրամասն դիտարկում է, թե արդյոք տվյալ ռեպի արդյունքում հաճախորդը պետք է ճանաչվի անվճարունակ և դասակարգվի Փուլ 3-ում ԱՎԿ հաշվարկների նպատակով, թե պատշաճ է Փուլ 2-ի կիրառումը:

Դեֆոլտի հավանականության գնահատման գործընթացը

Պահառուական և միջբանկային հարաբերություններ

Բանկի պահառուական և միջբանկային հարաբերությունները և գործընկերները իրենցից ներկայացնում են ֆինանսական ծառայություններ մատուցող կազմակերպություններ, բանկեր, բրոքերներ-դիլերներ, արտաթույթի առքուվաճառք իրականացնող ընկերություններ և քլիրինգային ընկերություններ: Այս հարաբերությունների առումով Բանկը գնահատում է հրապարակայնորեն հասանելի տեղեկատվությունը, մասնավորապես ֆինանսական տեղեկատվությունը և այլ արտաքին տվյալներ, օր՝ արտաքին վարկանիշները:

Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ

Խմբավորում

Հաճախորդներին տրված վարկերի, որոնք պատկանում են Փուլ 1 ին և Փուլ 2-ին, ինչպես նաև անհատապես ոչ Եական Փուլ 3-ին պատկանող վարկերի համար, Բանկը հաշվարկում է ԱՎԿ պորտֆելի մակարդակով: Բանկն առանձնացնում է պորտֆելների հետևյալ տեսակները.

- ▶ կորպորատիվ վարկեր,
- ▶ սպառողական վարկեր,
- ▶ հիփոթեքային վարկեր:

Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների գծով դեֆոլտի հավանականությունը հիմնվում է անցյալ ժամանակաշրջանների տեղեկությունների վրա և հաշվարկվում է հավանականության փոփոխության մատրիցներով՝ հիմք ընդունելով վարկային պորտֆելների ժամկետայնության վերաբերյալ առկա տեղեկությունները: Հավանականությունները հաշվարկվում են որպես ժամկետանց կատեգորիաների միջև փոխանցվող վարկերի մասնաբաժինը ընդհանուրի նկատմամբ ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ: Դեֆոլտի հավանականությունը հաշվարկելիս Բանկը դիտարկում է կանխատեսվող մակրոտնտեսական ցուցանիշները, որոնք ունեն Եական ազդեցություն դեֆոլտի հավանականության վրա:

Դեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը

Դեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը (EAD) իրենից ներկայացնում է արժեզրկման գնահատման ենթակա ֆինանսական գործիքների համախառն հաշվեկշռային արժեքը, որը հաշվի է առնում ինչպես հաճախորդի ունակությունը մեծացնելու իր վարկի գումարը առաջիկա ռեֆոլտի ռեպում, այնպես էլ հնարավոր վաղաժամկետ մարումները: Փուլ 1-ում գտնվող ակտիվների համար Բանկը գնահատում է 12 ամսվա ընթացքում հնարավոր ռեֆոլտի հավանականությունը 12ամսվա հաշվարկելու նպատակով: Փուլ 2-ին, Փուլ 3-ին և POCI դասին պատկանող ֆինանսական ակտիվների համար դեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը դիտարկվում է գործիքների ողջ կյանքի տևողության ընթացքում տեղի ունեցող ռեպերի համար:

Փուլ 3-ին և POCI-ի դասին պատկանող ֆինանսական ակտիվների գծով դեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը հավասար է այդ վարկերի հաշվեկշռային արժեքներին:

EAD-ը ստացվում է նախքան դեֆոլտի տեղի ունենալու ամսաթիվը դեֆոլտ ունեցող վարկերի ամորտիզացված արժեքի վերաբերյալ պատմական տվյալների վրա:

Դեֆոլտի ժամանակ կորստի չափը

Բանկն դեֆոլտի ժամանակ կորստի չափը հաշվարկելու նպատակով օգտագործում է դեֆոլտի ամսաթվից հետո վերականգնումների վերաբերյալ պատմական տվյալները բոլոր դեֆոլտի ենթարկված վարկերի կտրվածքով: Հավաքագրվում է դեֆոլտի ամսաթվից հետո դրամական միջոցների հոսքերի վերաբերյալ ողջ տեղեկատվությունը և զեդչվում դեֆոլտի ամսաթվի դրությամբ՝ արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդի օգտագործմամբ, յուրաքանչյուր վարկի գծով: Դրամական միջոցների հոսքերի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներառում է բոլոր տեսակի դրամական ներհոսքերը ժամկետանց վարկերի գծով (վարկերի մարումից ստացված միջոցներ, երաշխավորից ստացված միջոցներ, գրավի առարկայի վաճառքից ստացված միջոցներ և այլն):

31. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

(գ) Վարկային ռիսկ (շարունակություն)

Վարկային ռիսկի զգալի աճ

Բանկը սահմանել է քաղաքականություն՝ գնահատելու յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ֆինանսական գործիքի վարկային ռիսկի զգալի աճի հայտանիշները՝ սկզբնական ճանաչման պահից ի վեր: Բանկը որպես հիմնական հայտանիշ է օգտագործում վարկերի ժամկետանց օրերի քանակի վերաբերյալ տեղեկատվությունը: Բանկը համարում է, որ վարկային ռիսկը զգալիորեն աճել է սկզբնական ճանաչման պահից հետո, եթե պայմանագրային վճարումները ուշացվել են ավելի քան 30 օրով:

Վարկային ռիսկի աճը գնահատելիս Բանկի ղեկավարությունը նաև առաջնորդվում է հետևյալ գործոններով՝

- ▶ ԶՅ այլ ֆինանսական հաստատություններում տվյալ վարկառուի ժամկետանց օրերի քանակը,
- ▶ վարկառուի ֆինանսական պայմանների զգալի դժվարությունները,
- ▶ վարկառուի ֆինանսական պայմանների վատթարացման արդյունքում վարկի պայմանների վերանայումը,
- ▶ մակրոտնտեսական ցուցանիշների վատթարացումը և դրանց հնարավոր ազդեցությունը վարկառուի ֆինանսական արդյունքների վրա:

Կանխատեսվող տեղեկատվություն և բազմակի տնտեսական սցենարներ

ԱՎԿ մոդելներում Բանկը հիմնվում է կանխատեսվող տեղեկատվության լայն շրջանակի վրա, մասնավորապես այնպիսի տնտեսական ելակետային տվյալների, ինչպիսիք են՝

- ▶ ՍԳԻ ինդեքս,
- ▶ ԱՄՆ դոլար/ԶԶ դրամ փոխարժեք,
- ▶ ՌԴ ռուբլի /ԶԶ դրամ փոխարժեք,
- ▶ արտահանման ծավալներ,
- ▶ ներմուծման ծավալներ:

Կանխատեսվող տեղեկատվությունը Բանկը ստանում է արտաքին աղբյուրներից (Տնտեսական հետաքննությունների բաժնից և ԱՄՆ-ի Զամաշխարհային տնտեսության հեռանկարների տվյալների բազայից): Բանկի վարկային ռիսկի բաժնի փորձագետները գնահատում են տարբեր սցենարներին վերագրելի կշիռները: Ստորև ներկայացված աղյուսակում ցույց են տրված կանխատեսվող տնտեսական փոփոխականները/ենթադրությունները ըստ տարբեր տնտեսական սցենարների, որոնց հիման վրա հաշվարկվում ԱՎԿ-ն:

Ֆինանսական գործոնները	ԱՎԿ սցենարը	Որոշված հավանականությունը, %	2019թ.	2020թ.
ՍԳԻ ինդեքս	Լավատեսական	20%	101.251	100.653
	Բազիսային	60%	104.446	103.848
	Վատատեսական	20%	107.641	107.043
ԱՄՆ դոլար/ԶԶ դրամ փոխարժեք	Լավատեսական	20%	443.0428	453.4428
	Բազիսային	60%	490.0000	500.4000
	Վատատեսական	20%	536.9572	547.3572
ԱՄՆ դոլար/ՌԴ ռուբլի փոխարժեք	Լավատեսական	20%	9.7833	9.7733
	Բազիսային	60%	7.3200	7.3100
	Վատատեսական	20%	4.8567	4.8467
Արտահանում, մլն ԶԶ դրամ	Լավատեսական	20%	2,959.75	2,970.75
	Բազիսային	60%	2,605.00	2,616.00
	Վատատեսական	20%	2,250.25	2,261.25
Ներմուծում, մլն ԶԶ դրամ	Լավատեսական	20%	5,902.73	6,173.76
	Բազիսային	60%	5,423.54	5,694.56
	Վատատեսական	20%	4,944.34	5,215.38

Բազիսային կանխատեսումների հետ մեկտեղ (60% հավանականություն) Բանկը նաև օգտագործում է ցնցումային տնտեսական փոփոխականներ, ԱՎԿ ցուցանիշների հաշվարկը լավատեսական (20% հավանականություն) և վատատեսական (20% հավանականություն) սցենարներով գնահատելու համար: Այս ցուցանիշները կշռվում են բազային սցենարի ցուցանիշների հետ և ձևավորվում է ԱՎԿ վերջնական ցուցանիշը:

31. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

(գ) Վարկային ռիսկ (շարունակություն)

Ֆինանսական ակտիվների դասերի վարկային որակական վերլուծություն

Ստորև ներկայացված ֆինանսական ակտիվների որակական վերլուծություն կատարելիս Բանկն առաջնորդվում է արտաքին վարկանիշերով: Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված է ակտիվի դասի վարկային որակը՝ ըստ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության վարկային տողերի, հիմք ընդունելով արտաքին վարկանիշային գնահատականները: Վարկերի որակական վերլուծությունը հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխստվությունների գծով, ներկայացված է Ծանոթագրություն 20-ում: Զվարկանշված վարկերը դասակարգվում են ստանդարտ դասի, եթե դրանք արժեզրկված չեն:

	Ծան.		Բարձր դաս հազ. դրամ	Ստանդարտ դաս հազ. դրամ	Ստանդարտից ցածր դաս հազ. դրամ	Արժեզրկված հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
Բանկերին տրված վարկեր և փոխստվություններ	18	Փուլ 1 Փուլ 2 Փուլ 3	1,422,722 – –	3,529,310 – –	– – –	– – 60,652	4,952,032 – 60,652
Հետզնման պայմանագրերով ստացման ենթակա գումարներ	19	Փուլ 1	–	6,746,414	–	–	6,746,414
Պարտքային ներդրումային արժեթղթեր							
- Իրական արժեթղթով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող	17	Փուլ 1	758,160	10,704,823	–	–	11,462,983
- Ամորտիզացված արժեթղթով չափվող	21	Փուլ 1	–	39,264,170	–	–	39,264,170
Ընդամենը			2,180,882	60,244,717	–	60,652	62,486,251

Ստորև ներկայացված է Բանկի դասակարգման համակարգի և գործընկերների դասակարգման համակարգի համեմատությունը

<i>Արտաքին միջազգային վարկանիշային գործակալության (Moody's) վարկանիշ</i>	<i>Ներքին վարկանիշ</i>	<i>Դեֆոլտի հավանականություն</i>
Aaa-ից A3	Բարձր դաս	0-0.1%
Baa1-ից B3	Ստանդարտ դաս	0.1-5%
Caa1-ից Ca	Ստանդարտից ցածր դաս	5%-35%
C	Արժեզրկված	100%

Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված բացահայտումները ներառում են ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները, որոնք՝

- ▶ հաշվանցվում են Բանկի ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, կամ
- ▶ հանդիսանում են իրավաբանորեն ամրագրված հաշվանցման գլխավոր համաձայնագրի կամ նմանատիպ գործիքներին վերաբերող նմանատիպ պայմանագրերի առարկա՝ անկախ այն հանգամանքից, թե արդյոք այդ ֆինանսական գործիքները հաշվանցվում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, թե՛ ոչ:

Նմանատիպ պայմանագրերը ներառում են ածանցյալ հաշվանցման պայմանագրերը, հետզնման գլխավոր պայմանագրերը և արժեթղթերի փոխառության գլոբալ գլխավոր պայմանագրերը: Այնպիսի ֆինանսական գործիքներ, ինչպիսիք են վարկերը և ավանդները, չեն բացահայտվում ստորև ներկայացվող աղյուսակներում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ հաշվանցվում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

Բանկը ստանում և տրամադրում է գրավ շուկայում շրջանառվող արժեթղթերի տեսքով հետզնման և հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով:

Նման գրավի համար գործում են շուկայում ընդունված ստանդարտ պայմանները: Սա նշանակում է, որ որպես գրավ ստացված/տրամադրված արժեթղթերը կարող են գրավադրվել կամ վաճառվել գործարքի գործողության ժամկետի ընթացքում, սակայն պետք է վերադարձվեն մինչև գործարքի ավարտը: Այս պայմանները յուրաքանչյուր պայմանագրային կողմին իրավունք են տալիս նաև դադարեցնել համապատասխան գործարքը՝ պայմանագրային կողմի կողմից գրավ տրամադրելու անկարողության պատճառով:

31. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

(գ) Վարկային ռիսկ (շարունակություն)

Վերը նշված պայմանագրերը չեն բավարարում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցման պայմաններին: Պատճառն այն է, որ այս պայմանագրերը տալիս են ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրավունք, որն իրագործելի է միայն Բանկի կամ պայմանագրային կողմերի կողմից պարտականությունների չկատարման, անվճարունակ դառնալու կամ սնանկացման դեպքում: Բացի այդ, Բանկը և վերջինիս պայմանագրային կողմերը չունեն հաշվարկը զուտ հիմունքով իրականացնելու կամ միաժամանակ ակտիվն իրացնելու և պարտավորությունը մարելու մտադրություն:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են հաշվանցման ենթակա, իրավաբանորեն ամրագրված հաշվանցման գլխավոր համաձայնագրի կամ նմանատիպ պայմանագրերի առարկա հանդիսացող ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

<i>հազ. դրամ</i>	<i>Ճանաչված ֆինանսական ակտիվի/պարտավորության համախառն գումար</i>	<i>Ֆին. վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցված ճանաչված ֆինանսական ակտիվի/պարտավորության համախառն գումար</i>	<i>Ֆին. վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված ֆինանսական ակտիվի/պարտավորությունների զուտ գումար</i>	<i>Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չհաշվանցված գումարներ</i>	<i>Չուտ գումար</i>
Ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորությունների տեսակներ					
Հակադարձ հետզման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	6,746,414	–	6,746,414	(6,746,414)	–
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	6,746,414	–	6,746,414	(6,746,414)	–
Հետզման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	(17,011,404)	–	(17,011,404)	(17,011,404)	–
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	(17,011,404)	–	(17,011,404)	(17,011,404)	–

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են հաշվանցման ենթակա, իրավաբանորեն ամրագրված հաշվանցման գլխավոր համաձայնագրի կամ նմանատիպ պայմանագրերի առարկա հանդիսացող ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

<i>հազ. դրամ</i>	<i>Ճանաչված ֆինանսական ակտիվի/պարտավորության համախառն գումար</i>	<i>Ֆին. վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցված ճանաչված ֆինանսական ակտիվի/պարտավորության համախառն գումար</i>	<i>Ֆին. վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված ֆինանսական ակտիվի/պարտավորությունների զուտ գումար</i>	<i>Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չհաշվանցված գումարներ</i>	<i>Չուտ գումար</i>
Ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորությունների տեսակներ					
Հակադարձ հետզման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	8,675,394	–	8,675,394	(8,675,394)	–
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	8,675,394	–	8,675,394	(8,675,394)	–
Հետզման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	(6,121,693)	–	(6,121,693)	5,968,305	(153,388)
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	(6,121,693)	–	(6,121,693)	5,968,305	(153,388)

Վերը նշված աղյուսակում բացահայտված՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների համախառն և զուտ գումարները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չափվում են ամորտիզացված արժեքով:

31. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

(դ) Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը ենթադրում է, որ Բանկը կունենա դժվարություններ ֆինանսական գործիքների հետ կապված այն պարտականությունները կատարելիս, որոնք մարվում են դրամական միջոցների կամ մեկ այլ ֆինանսական ակտիվի միջոցով: Իրացվելիության ռիսկն առաջանում է ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության անհամապատասխանության դեպքում: Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության և տոկոսադրույքների համապատասխանությունը և/կամ վերահսկվող անհամապատասխանությունն իրացվելիության կառավարման Էական գործոն է: Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության ամբողջական համապատասխանությունը բնորոշ չէ ֆինանսական կազմակերպություններին՝ պայմանավորված իրականացվող գործարքների տարաբնույթ լինելով և ժամկետների անորոշությամբ: Անհամապատասխանությունը հնարավորություն է տալիս բարձրացնել շահութաբերությունը, սակայն կարող է նաև մեծացնել իրացվելիության ռիսկը:

Բանկի կողմից իրացվելիության ռիսկի կառավարման նպատակն է ցանկացած պահի ապահովել բոլոր անհրաժեշտ միջոցները՝ դրամական միջոցների հոսքերի հետ կապված պարտավորությունները մարելու համար: Բանկի իրացվելիության ռիսկի կառավարման քաղաքականությունն ուսումնասիրվում և հաստատվում է Տնօրենների խորհրդի կողմից:

Բանկը ձգտում է ակտիվորեն պահպանել ֆինանսավորման աղբյուրների տարբերակված և կայուն կառուցվածքը, որը ներառում է այլ բանկերից ստացված երկարաժամկետ ու կարճաժամկետ վարկերը, հիմնական հաճախորդ իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց ավանդները, ինչպես նաև բարձր իրացվելի ակտիվների տարբերակված պորտֆելը՝ իրացվելիության անկանխատեսելի պահանջներն արագ և հեշտությամբ բավարարելու համար:

Բանկի իրացվելիության ռիսկի կառավարման քաղաքականությունը պահանջում է՝

- ▶ դրամական միջոցների հոսքերի կանխատեսում ըստ հիմնական արտարժույթների և դրամական միջոցների այս հոսքերի հետ կապված պահանջվող իրացվելի ակտիվների մակարդակի դիտարկում,
- ▶ ֆինանսավորման աղբյուրների տարբերակված կառուցվածքի պահպանում,
- ▶ պարտքերի կենտրոնացման և կառուցվածքի կառավարում,
- ▶ պարտավորությունների ֆինանսավորման ծրագրերի վարում,
- ▶ բարձր իրացվելիությամբ ակտիվների պորտֆելի վարում, որը կարելի է հեշտությամբ իրացնել որպես ապահովություն դրամական միջոցների ներհոսքի դադարեցման դեպքում,
- ▶ իրացվելիության և ֆինանսավորման անընդհատության ծրագրերի ապահովում,
- ▶ օրենսդրական պահանջների հետ իրացվելիության ցուցանիշների համապատասխանության վերահսկում:

Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման բաժինը կառուցվածքային ստորաբաժանումներից ստանում է տեղեկատվություն վերջիններիս ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրացվելիության կառուցվածքի ու ապագայում պլանավորվող գործունեությունից ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի կանխատեսումների վերաբերյալ: Այնուհետև, Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման բաժինը ձևավորում է կարճաժամկետ իրացվելի ակտիվների համապատասխան պորտֆել, որը հիմնականում բաղկացած է առևտրային նպատակներով պահվող կարճաժամկետ իրացվելի արժեթղթերից, բանկերին տրված վարկերից և այլ միջբանկային գործիքներից՝ նպատակ ունենալով ապահովել իրացվելիության բավարար մակարդակ Բանկում:

Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման բաժինը վերահսկում է իրացվելիության դիրքը օրական կտրվածքով և իրականացնում է կանոնավոր «սթրես-թեսթեր» իրացվելիության գծով՝ շուկայի սովորական և ավելի խիստ պայմանների ենթադրության կիրառմամբ: Սովորական շուկայական պայմաններում Բանկի իրացվելիության դիրքի վերաբերյալ տեղեկատվություն ներառող հաշվետվությունները ներկայացվում են վերադաս դեկավարությանը շաբաթական կտրվածքով: Բանկի իրացվելիության կառավարման վերաբերյալ որոշումները ընդունում է ԱՊԿԿ-ն, իսկ Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման բաժինը իրականացնում է դրանք:

Ստորև ներկայացվում է դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ֆինանսական պարտավորությունների բաշխումը՝ ըստ միևեռ մարումը մնացած ժամկետների՝ պայմանագրային չգեղջված պարտավորությունների հիման վրա:

Բացառություն են կազմում համախառն մարվող ածանցյալ գործիքները, որոնք ներկայացված են ըստ պայմանագրային մարման ժամկետների: Պարտավորությունները, որոնք ենթակա են ցպահանջ մարման, դասակարգվում են այնպես, ինչպես եթե մարման պահանջը ներկայացված լիներ ամենավաղ հնարավոր ամսաթվով: Սակայն Բանկը գտնում է, որ շատ հաճախորդներ չեն պահանջի վճարումը այն ամենավաղ հնարավոր ամսաթվի դրությամբ, որով Բանկը պարտավորված կլինի կատարել վճարումը, և աղյուսակը չի արտացոլում ակնկալվող դրամական հոսքերը՝ հաշվարկված Բանկի՝ անցյալ ժամանակաշրջաններում ավանդները պահանջելու պատմական վիճակագրության հիման վրա:

31. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

(դ) Իրացվելիության ռիսկ (շարունակություն)

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների ժամկետայնության վերլուծությունը 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 6 ամիս	6-ից 12 ամիս	Ավելի քան 1 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Արտահոսքի/ (ներհոսքի) ընդհանուր համախառն գումար	Հաշվեկշռային և արժեք
Ֆինանսական պարտավորություններ								
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	12,893,988	7,048,159	7,088,445	6,888,068	10,129,111	2,022,806	46,070,577	43,076,769
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	17,011,404	–	–	–	–	–	17,011,404	17,011,404
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	132,004,427	52,833,203	57,320,798	98,873,247	65,516,061	83,553	406,631,289	399,086,132
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	358,847	3,210,199	7,862,077	7,600,720	37,289,828	–	56,321,671	50,846,356
Ստորադաս փոխառություններ	1,549,562	1,154,356	1,094,713	2,156,604	49,767,027	9,250,207	64,972,469	50,414,125
Այլ փոխառություններ	3,989,012	5,824,499	13,739,728	9,706,765	103,060,455	14,813	136,335,272	120,913,209
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	461,232	3,880,637	3,051,943	–	–	–	7,393,812	7,393,812
Չուտ մարվող ածանցյալ պարտավորություններ	20,621	–	–	–	–	–	20,621	20,621
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	168,289,093	73,951,053	90,157,704	125,225,404	265,762,482	11,371,379	734,757,115	688,762,428
Վարկային պարտավորվածություններ	43,517,152	–	–	–	–	–	43,517,152	43,517,152

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների ժամկետայնության վերլուծությունը 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 6 ամիս	6-ից 12 ամիս	Ավելի քան 1 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Արտահոսքի/ (ներհոսքի) ընդհանուր համախառն գումար	Հաշվեկշռային և արժեք
Ֆինանսական պարտավորություններ								
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	10,905,360	677,271	10,493,349	10,083,331	9,401,436	1,515,481	43,076,228	40,004,001
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	6,121,693	–	–	–	–	–	6,121,693	6,121,693
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	76,528,416	57,389,681	69,099,404	76,715,037	109,446,144	91,239	389,269,921	375,170,779
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	396,789	557,928	599,124	10,660,872	32,697,239	–	44,911,952	40,932,595
Ստորադաս փոխառություններ	1,341,759	955,617	839,812	1,679,624	48,369,135	–	53,185,947	40,919,768
Այլ փոխառություններ	1,696,247	9,992,480	3,953,724	24,794,550	70,892,191	6,853,935	118,183,127	98,128,094
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	967,739	111,902	2,751,256	–	–	–	3,830,897	3,830,897
Չուտ մարվող ածանցյալ պարտավորություններ	74,877	–	–	–	–	–	74,877	74,877
Համախառն մարվող ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ								
-վճարվելիք պայմանագրային գումարներ	–	(54,473,593)	–	–	–	–	(54,473,593)	(611,429)
-Ստացվելիք պայմանագրային գումարներ	–	54,480,970	–	–	–	–	54,480,970	484,540
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	98,032,880	69,692,256	87,736,669	123,933,414	270,806,145	8,460,655	658,662,019	605,055,815
Վարկային պարտավորվածություններ	42,899,097	–	–	–	–	–	42,899,097	42,899,097

Վերոնշյալ և ստորև ներկայացված աղյուսակներում հաճախորդներից ներգրավված միջոցների մեջ ներառված են ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդները: ՀՀ օրենսդրության համաձայն ֆիզիկական անձից կարող են ցանկացած պահի ետ պահանջել իրենց ժամկետային ավանդները: Այս ավանդները դասակարգվում են ըստ պայմանագրային մարման ժամկետների:

31. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

(դ) Իրացվելիության ռիսկ (շարունակություն)

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վերլուծությունն ըստ մարման ակնկալվող ժամկետների:

հազ. դրամ	Ցայահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Անժամկետ	Ժամկետանց	Ընդամենը
Ակտիվներ								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	144,353,912	–	–	–	–	–	–	144,353,912
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ	323,197	139,695	328,036	3,058,640	2,967,442	–	–	6,817,010
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	88,864	155,750	282,669	5,541,529	5,394,171	139,145	–	11,602,128
Բանկերին տրված վարկեր և փոխառություններ	3,255,612	–	–	–	–	1,691,000	–	4,946,612
Չեղանման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	6,746,414	–	–	–	–	–	–	6,746,414
Իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր	26,971,795	23,059,924	121,233,307	242,571,649	106,226,222	–	6,901,292	526,964,189
Ակրեդիտիվների գծով ստացվելիք գումարներ	43,322	187,342	5,647,337	2,390,538	–	–	–	8,268,539
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	41,031	71,111	310,303	992,485	436,361	–	172,915	2,024,206
Ֆակտորինգի գծով ստացվելիք գումարներ	430,846	2,833,607	7,421,796	–	–	–	–	10,686,249
Ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային արժեթղթեր	353,263	592,527	5,620,577	29,066,323	3,192,773	–	–	38,825,463
Յինական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	–	–	–	–	–	10,240,337	–	10,240,337
Չետաձգված հարկային ակտիվներ	–	–	–	185,898	–	–	–	185,898
Այլ ակտիվներ	2,375,790	2,777,413	2,008,052	–	–	925,015	–	8,086,270
Ընդամենը ակտիվներ	184,984,046	29,817,369	142,852,077	283,807,062	118,216,969	12,995,497	7,074,207	779,747,227
Պարտավորություններ								
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ	20,621	–	–	–	–	–	–	20,621
Չեղանման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	17,011,404	–	–	–	–	–	–	17,011,404
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	12,798,545	6,887,130	13,430,651	8,556,905	1,403,538	–	–	43,076,769
Չաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	131,252,194	51,539,948	152,505,404	63,718,571	70,015	–	–	399,086,132
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	111,329	2,696,535	13,759,546	34,278,946	–	–	–	50,846,356
Ստորադաս փոխառություններ	1,190,128	435,488	16,411	39,521,888	9,250,210	–	–	50,414,125
Այլ փոխառություններ	3,465,015	8,061,402	16,176,215	93,195,761	14,816	–	–	120,913,209
Ընթացիկ հարկային պարտավորություններ	–	–	1,086,688	–	–	–	–	1,086,688
Վարկային պարտավորվածությունների գծով պահուստ	140,163	–	–	–	–	–	–	140,163
Այլ պարտավորություններ	461,232	3,880,637	3,051,943	–	–	–	–	7,393,812
Ընդամենը պարտավորություններ	166,450,631	73,501,140	200,026,858	239,272,071	10,738,579	–	–	689,989,279
Չուտ դիրքը	18,533,415	(43,683,771)	(57,174,781)	44,534,991	107,478,390	12,995,497	7,074,207	89,757,948
Կուտակային գուտ դիրքը	18,533,415	(25,150,356)	(82,325,137)	(37,790,146)	69,688,244	–	–	–

31. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

(դ) Իրացվելիության ռիսկ (շարունակություն)

Վերը ներկայացված աղյուսակում ամկա մարման վերլուծությունը չի արտացոլում ժամկետային ավանդների, ինչպես նաև վարկերի պատմական վարքագիծը և փաստացի մարումների ծավալը: Հիմնվելով նախկին փորձի ուսումնասիրության վրա, ընդհանուր ժամկետային ավանդների 50% -ը, որոնց մարման ժամկետը 1 տարի կամ պակաս է, երկարաձգվում է, այդ իսկ պատճառով դրանք մարման ժամկետը մեկ տարուց ավել է : Աղյուսակում այդ մնացորդները ներառված են 1 տարուց պակաս ժամկետայնություն ունեցող պարտավորությունների մեջ:

Հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո բանկը ներգրավել է երկարաժամկետ փոխառություններ միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից 12,500 հազար ԱՄՆ դոլար արժեքով (համարժեք 6,046,875 հազար ՀՀ դրամ (տարեվերջով հաշվարկված դրամ/դոլար փոխարժեքով)):

Վերը նշված և ստորև նշված աղյուսակներում ներառված հաճախորդներին վերաբերվող մասը ներառում է անհատների ավանդներ: ՀՀ օրենսդրության համաձայն բանկը պարտավորվում է անհատների ավանդները վերադարձնել անհատների պահանջով (եթե ավանդատունն ժամկետից շուտ պահանջում է ավանդի ետ ստացում, նա կորցնում է ավանդի վրա հաշվեգրված տոկոսը): Ավանդները դասակարգված են ստորև ներկայացված աղյուսակում ըստ մարման ժամկետների:

31. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

(դ) Իրացվելիության ռիսկ (շարունակություն)

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վերլուծությունն ըստ մարման ակնկալվող ժամկետների:

հազ. դրամ	Ցպահանջ և միջև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Անժամկետ	Ժամկետանց	Ընդամենը
Ակտիվներ								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	107,616,368	-	-	-	-	-	-	107,616,368
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ	116,092	836,773	5,190	2,598,278	411,731	-	-	3,968,064
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	26,735	53,087	229,570	5,553,955	3,918,271	106,460	-	9,888,078
Բանկերին տրված վարկեր և փոխատվություններ	8,727,521	12,177	197,203	419,555	-	1,486,434	-	10,842,890
Չետզևման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	8,675,394	-	-	-	-	-	-	8,675,394
Իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված վարկեր	16,472,285	24,890,862	61,554,619	253,415,202	101,700,101	-	9,277,662	467,310,731
Ակրեդիտիվների գծով ստացվելիք գումարներ	63,936	474,941	2,732,786	849,826	-	-	-	4,121,489
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	33,729	46,840	230,635	363,572	499,991	-	295,257	1,470,024
Ֆակտորինգի գծով ստացվելիք գումարներ	1,605,775	3,506,579	1,626,383	-	-	-	-	6,738,737
Միջև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ	250,184	3,726,470	6,283,038	30,779,169	2,266,983	-	-	43,305,844
Հիմնական միջոցներ և ոչ կյուբական ակտիվներ	-	-	-	-	-	7,126,916	-	7,126,916
Այլ ակտիվներ	1,649,866	677,400	3,442,533	-	-	887,763	-	6,657,562
Ընդամենը ակտիվներ	145,237,885	34,225,129	76,301,957	293,979,557	108,797,077	9,607,573	9,572,919	677,722,097
Ակտիվներ								
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ	74,877	611,429	-	-	-	-	-	686,306
Չետզևման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	6,121,693	-	-	-	-	-	-	6,121,693
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	10,813,773	501,682	20,022,450	7,566,112	1,099,984	-	-	40,004,001
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	75,395,507	55,390,566	139,347,562	104,963,837	73,307	-	-	375,170,779
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	197,081	158,512	9,768,530	30,808,472	-	-	-	40,932,595
Ստորադրաս փոխառություններ	1,061,822	395,743	-	39,462,203	-	-	-	40,919,768
Այլ փոխառություններ	1,176,595	8,990,221	24,365,684	57,684,363	5,911,231	-	-	98,128,094
Ընթացիկ հարկային պարտավորություններ	-	-	990,256	-	-	-	-	990,256
Չետաձգված հարկային պարտավորություններ	-	-	-	1,025,103	-	-	-	1,025,103
Այլ պարտավորություններ	967,739	111,902	2,761,990	-	-	-	-	3,841,631
Ընդամենը ակտիվներ	95,809,087	66,160,055	197,256,472	241,510,090	7,084,522	-	-	607,820,226
Չուտ դիրքը	49,428,798	(31,934,926)	(120,954,515)	52,469,467	101,712,555	9,607,573	9,572,919	69,901,871
Կուտակային գուտ դիրքը	49,428,798	17,493,872	(103,460,643)	(50,991,176)	50,721,379	-	-	-

31. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

(դ) Իրացվելիության ռիսկ (շարունակություն)

Իրացվելիության ռիսկի կառավարման համար Բանկի կողմից կիրառվող հիմնական ուղեցույցը բարձր իրացվելի ակտիվների և ցպահանջ պարտավորությունների հարաբերակցությունն է: Այս նպատակով բարձր իրացվելի ակտիվները ներառում են դրամական միջոցները, Նոտոտո հաշիվները, ՀՀ կառավարության ու ՀՀ ԿԲ-ի կողմից թողարկված արժեթղթերը և այն կորպորատիվ պարտքային արժեթղթերը, որոնց համար գործում է ակտիվ և իրացվելի շուկա, որոնք գրավադրված չեն, և որոնց օգտագործումը ոչ մի կերպ սահմանափակված չէ: Ցպահանջ պարտավորությունները ներառում են հաճախորդների ընթացիկ հաշիվները և ցպահանջ ավանդները, ինչպես նաև ըստ պահանջի վճարման ենթակա այլ պարտավորությունները:

Ստորև ներկայացված է բարձր իրացվելի ակտիվների և ցպահանջ պարտավորությունների հարաբերակցությունը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և տարվա ընթացքում.

	2018թ. հազ. դրամ	2017թ. հազ. դրամ
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	89%	128%
Դեկտեմբերի ամսվա միջին ցուցանիշ	79%	133%

Վերը ներկայացված հարաբերակցությունը կիրառվում է նաև ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված իրացվելիության սահմանաչափերի հետ համապատասխանությունը որոշելու համար (ոչ պակաս, քան 60%):

32. Կապիտալի կառավարում

Բանկի կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են ապահովել Բանկի՝ կապիտալի վերաբերյալ արտաքին պահանջներին համապատասխանությունը և, որ Բանկը պահպանում է բարձր վարկային վարկանիշ ու կապիտալի լավ ցուցանիշներ՝ գործունեությունը աջակցելու և բաժնետիրական արժեքը առավելագույնի հասցնելու համար:

Բանկը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և կատարում է ճշգրտումներ տնտեսական պայմանների փոփոխությունների ու իր գործունեության ռիսկային բնույթին համապատասխան: Կապիտալը պահպանելու կամ դրա մեջ ճշգրտումներ մտցնելու համար Բանկը կարող է ճշգրտել բաժնետերերին վճարվելիք շահաբաժինների գումարը, վերադարձնել կապիտալը բաժնետերերին կամ թողարկել արժեթղթեր: Նախկին տարիների համեմատությամբ ոչ մի փոփոխություն չի եղել կապիտալի կառավարման նպատակներում, քաղաքականություններում և ընթացակարգերում:

Բանկի կապիտալի չափի պահանջները սահմանվում և վերահսկվում են ՀՀ ԿԲ-ի կողմից:

Բանկը որպես կապիտալ ճանաչում է ՀՀ օրենսդրությամբ բանկերի կապիտալի համար սահմանված հոդվածները: ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված կապիտալի ներկայիս պահանջների համաձայն, որոնք հիմնված են Բազեյան համաձայնագրի սկզբունքների վրա, բանկերը պետք է ապահովեն, որպեսզի կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների հարաբերակցության ցուցանիշը («կապիտալի համարժեքության ցուցանիշ») բարձր լինի սահմանված նվազագույն մակարդակից: 2018թ. և 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ սահմանված նվազագույն մակարդակը կազմում է 12%: 2018թ. և 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կապիտալի համարժեքության ցուցանիշը համապատասխանում է սահմանված մակարդակին:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 1988թ. Բազեյան համաձայնագրի պահանջների համաձայն հաշվարկված կապիտալի կառուցվածքի վերլուծությունը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	2018թ. հազ. դրամ	2017թ. հազ. դրամ
1-ին դասի կապիտալ	87,918,917	68,632,980
2-րդ դասի կապիտալ	27,240,435	26,738,055
Ընդհանուր կապիտալ	115,159,352	95,371,035
Ընդամենը ռիսկերով կշռված ակտիվներ	637,670,106	534,420,563
Ընդամենը կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների տոկոսային հարաբերակցություն (ընդհանուր կապիտալի գործակից)	18.06%	17.85%

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ռիսկերի կշռման գործակիցների հիերարխիայի միջոցով, որոնք դասակարգված են ըստ բնույթի և արտացոլում են յուրաքանչյուր ակտիվի ու պայմանագրային կողմի հետ կապված վարկային, շուկայական և այլ ռիսկերի գնահատականները՝ հաշվի առնելով ցանկացած գրավ կամ երաշխիք: Նմանատիպ մոտեցում է կիրառվում չճանաչված պայմանագրային պարտավորվածությունների համար՝ որոշակի ճշգրտումներով՝ հնարավոր վնասի առավել պայմանական բնույթն արտացոլելու նպատակով:

33. Վարկային պարտավորվածություններ

Բանկն ունի վարկեր տրամադրելու պարտավորվածություններ: Դրանք իրենցից ներկայացնում են հաստատված վարկերի, վարկային քարտերի և օվերդրաֆտների տրամադրման պարտավորվածություններ:

Բանկը տրամադրում է ֆինանսական երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ՝ հաճախորդների պարտավորությունների կատարումը երրորդ անձանց նկատմամբ երաշխավորելու նպատակով: Այս պայմանագրերն ունեն ֆիքսված ժամկետներ՝ սովորաբար մինչև հինգ տարի: Բանկը նաև տրամադրում է երաշխիքներ՝ գործելով որպես գործակալ արժեթղթերի փոխառության և վարկավորման գործարքներում:

Վարկային պարտավորվածությունների, ֆինանսական երաշխիքների և ակրեդիտիվների տրամադրման ժամանակ Բանկը կիրառում է վարկային ռիսկի կառավարման նույն քաղաքականությունը և ընթացակարգերը, որոնք կիրառվում են հաճախորդներին վարկեր տրամադրելիս:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են պարտավորվածությունների պայմանագրային գումարներն ըստ դասերի: Աղյուսակում արտացոլված պարտավորվածությունների գումարները ենթադրում են, որ գումարներն ամբողջովին տրամադրված են: Աղյուսակում երաշխիքների և ակրեդիտիվների գծով արտացոլված գումարները ներկայացնում են առավելագույն հաշվապահական վնասը, որը կգրանցվի հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, եթե պայմանագրային կողմերը չկատարեն պայմանագրով ստանձնած պարտավորությունները:

	2018թ. հազ. դրամ	2017թ. հազ. դրամ
Պայմանագրային գումար		
Վարկերի և վարկային գծերի մասով ստանձնած պարտավորվածություններ	18,237,090	19,807,875
Վարկային քարտերի մասով ստանձնած պարտավորվածություններ	13,602,109	9,245,979
Ֆինանսական երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ	5,542,370	5,812,810
Ոչ ֆինանսական երաշխիքներ	2,362,080	2,370,848
Զօգտագործված օվերդրաֆտներ	3,773,503	5,661,585
	43,517,152	42,899,097
Արժեզրկման պահուստ	(140,163)	-
Ակրեդիտիվների դիմաց որպես երաշխիք պահվող ավանդներ	90,379	77,158

Վերը ներկայացված ընդհանուր պարտավորվածությունները պարտադիր չէ, որ իրենցից ներկայացնեն դրամական միջոցների գծով ապագա պահանջներ, քանի որ այս պարտավորվածությունները կարող են ուժը կորցնել կամ դադարել գործել մինչև վերջիններիս կատարման ժամկետը:

2018թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում ԱՎԿ փոփոխությունների վերլուծությունը հետևյալն է՝

Երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ	Փուլ 1 հազ. դրամ	Փուլ 2 հազ. դրամ	Փուլ 3 հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
ԱՎԿ պահուստ 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	20,556	7,347	77,174	105,077
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	18,713	-	-	18,713
Սպառված ժամկետով վարկեր	(19,587)	(7,347)	-	(26,934)
Դուրսգրումներ	-	-	(77,173)	(77,173)
ԱՎԿ հաշվարկի մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություն	(1,260)	-	-	(1,260)
2018թ. դեկտեմբերի 31-ին	18,422	-	1	18,423

Վարկերի և վարկային գծերի մասով ստանձնած պարտավորվածություններ	Փուլ 1 հազ. դրամ	Փուլ 2 հազ. դրամ	Փուլ 3 հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
ԱՎԿ պահուստ 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	107,025	9,695	440	117,160
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	39,173	-	-	39,173
Սպառված ժամկետով վարկեր	(31,353)	(9,695)	(440)	(41,488)
Տեղափոխում Փուլ 2	(14,002)	14,002	-	-
Տեղափոխում Փուլ 3	-	(14,002)	14,002	-
ԱՎԿ հաշվարկի մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություն	(30,375)	-	-	(30,375)
Դուրսգրումներ և վերականգնումներ	-	-	-	-
2018թ. դեկտեմբերի 31-ին	70,468	-	14,002	84,470

33. Վարկային պարտավորվածություններ (շարունակություն)

<i>Վարկային քարտերի մասով ստանձնած պարտավորվածություններ</i>	<i>Փուլ 1 հազ. դրամ</i>	<i>Փուլ 2 հազ. դրամ</i>	<i>Փուլ 3 հազ. դրամ</i>	<i>Ընդամենը հազ. դրամ</i>
ԱՎԿ պահուստ 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	18,516	40	5,570	24,126
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	13,055	–	–	13,055
Մարված ակտիվներ	(8,441)	(40)	(5,570)	(14,051)
Տեղափոխում Փուլ 2	(380)	380	–	–
Տեղափոխում Փուլ 3	–	(326)	326	–
ԱՎԿ հաշվարկի մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություն	(2,309)	–	–	(2,309)
2018թ. դեկտեմբերի 31-ին	20,441	54	326	20,821

<i>Չօգտագործված օվերդրաֆտներ</i>	<i>Փուլ 1 հազ. դրամ</i>	<i>Փուլ 2 հազ. դրամ</i>	<i>Փուլ 3 հազ. դրամ</i>	<i>Ընդամենը հազ. դրամ</i>
ԱՎԿ պահուստ 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	14,611	–	1,311	15,922
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	9,573	–	–	9,573
Մարված ակտիվներ	(7,125)	–	(1,311)	(8,436)
Տեղափոխում Փուլ 2	(5,701)	5,701	–	–
ԱՎԿ հաշվարկի մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություն	(610)	–	–	(610)
2018թ. դեկտեմբերի 31-ին	10,748	5,701	–	16,449

34. Գործառնական վարձակալություն

(ա) Վարձակալություն, որտեղ Բանկը հանդես է գալիս որպես վարձակալ

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ չխզվող գործառնական վարձակալության գծով վճարները հետևյալն են՝

	<i>2018թ. հազ. դրամ</i>	<i>2017թ. հազ. դրամ</i>
Մինչև մեկ տարի ժամկետով	1,357,685	1,419,525
Մեկից հինգ տարի ժամկետով	1,121,854	1,285,131
Ավելի քան հինգ տարի ժամկետով	283,497	361,451
	2,763,036	3,066,107

Բանկը վարձակալում է մի շարք տարածքներ և սարքավորումներ գործառնական վարձակալության պայմաններով: Վարձակալության սկզբնական ժամկետը սովորաբար կազմում է հինգից տաս տարի՝ այդ ժամկետից հետո վարձակալության պայմանագիրը նորացնելու հնարավորությամբ: Վարձավճարները սովորաբար բարձրացվում են տարեկան կտրվածքով՝ շուկայական դրույքներին համապատասխանելու համար: 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ գործառնական վարձակալությունը ներառում է կապակցված կողմի հանդեպ վարձակալություն, որը կազմում է 857,734 հազար ՀՀ դրամ և ենթակա չէ չեղարկման (2017թ.՝ 757,215 հազար ՀՀ դրամ):

35. Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ

(ա) Ապահովագրություն

Հայաստանի Հանրապետությունում ապահովագրական համակարգը զարգացման փուլում է և ապահովագրության շատ տեսակներ, որոնք լայնորեն տարածված են մյուս երկրներում, դեռ չեն կիրառվում Հայաստանում: 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ապահովագրված է մինչև 16,875,483 հազար ՀՀ դրամի չափով՝ ապահովագրության յուրաքանչյուր տեսակի համար: Ապահովագրությունը ծածկում է Բանկի շենքերի և սարքավորումների, գործունեության ընդհատման և գույքին առնչվող երրորդ կողմերի նկատմամբ պարտավորությունները, որոնք կարող են առաջանալ Բանկի գույքի կամ գործունեության հետ կապված պատահարներից:

(բ) Դատական վարույթներ

Բնականոն գործունեության ընթացքում Բանկը կարող է հանդես գալ որպես դատական վարույթների և հայցերի կողմ: Դեկավարությունը գտնում է, որ նման վարույթների կամ հայցերի արդյունքում առաջացող պարտավորությունները, եթե այդպիսիք լինեն, զգալի բացասական ազդեցություն չեն ունենա ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործունեության արդյունքների վրա:

(գ) Հարկային պարտավորություններ

Հայաստանի հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է և բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական պարզաբանումների և դատավճիռների հաճախակի փոփոխություններով, որոնք հաճախ հստակ չեն, հակասական են և ենթարկվում են տարբեր մեկնաբանությունների հարկային մարմինների կողմից: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության մի շարք մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել Եական տույժեր, տուգանքներ և տուկոսագումարներ: Հարկային օրենսդրության՝ խախտման դեպքում հարկային մարմիններն իրավասու չեն առաջադրել հարկերի գծով լրացուցիչ պարտավորություններ, տույժեր կամ տուգանքներ, եթե խախտման ամսաթվից անցել է երեք տարի:

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են այլ երկրների համեմատությամբ Եական հարկային ռիսկ առաջացնել: Դեկավարությունը գտնում է, որ համապատասխանորեն է գնահատել հարկային պարտավորությունները՝ Հայաստանի հարկային օրենսդրության իր մեկնաբանությունների, պաշտոնական հայտարարությունների և դատավճիռների իր մեկնաբանությունների հիման վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան իրավասու մարմինները կարող են ունենալ այլ մեկնաբանություններ, և հետևանքները կարող են Եական լինել այս ֆինանսական հաշվետվությունների համար, եթե իրավասու մարմիններին հաջողվի գործադրել իրենց մեկնաբանությունները:

36. Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

(ա) Վերահսկողություն

Բանկի մայր կազմակերպությունն է «Ամերիա Գրուպ (Սի-Ուայ) Լիմիթիդ»-ը, որին պատկանում է Բանկի բաժնետիրական կապիտալի 56.6% 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Բանկի վերջնական վերահսկող անձը պարոն Ռուբեն Վարդանյանն է:

Մայր կազմակերպությունը չի ներկայացնում հանրությանը մատչելի ֆինանսական հաշվետվություններ:

36. Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ (շարունակություն)**(բ) Գործարքներ Տնօրենների խորհրդի և Տնօրինության անդամների հետ**

Ստորև ներկայացված է անձնակազմի գծով ծախսերում ներառված ընդհանուր վարձատրությունը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	<i>2018թ. հազ. դրամ</i>	<i>2017թ. հազ. դրամ</i>
Կարճաժամկետ հատուցումներ աշխատակիցներին	2,157,647	1,972,902

Ստորև ներկայացված են 2018թ. և 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Տնօրենների խորհրդի և Տնօրինության անդամների հետ գործարքների մնացորդները և միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները:

	<i>2018թ. հազ. դրամ</i>	<i>Միջին տոկոսադրույք, %</i>	<i>2017թ. հազ. դրամ</i>	<i>Միջին տոկոսադրույք, %</i>
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն				
Տրված վարկեր	1,273,721	7.79%	1,253,917	8.02%
Այլ ակտիվներ	1,832	0.00%	1,893	0.00%
Ստացված ավանդներ	460,725	5.74%	674,074	5.70%
Ստորադաս փոխառություններ	5,924,274	6.00%	5,928,587	6.00%
Այլ պարտավորություններ	1,478,022	0.00%	1,077,633	0.00%
Երաշխիքներ	-	-	16,944	0.00%

Վարկերը և երաշխիքները հայկական դրամով և ԱՄՆ դոլարով են և պետք է մարվեն մինչև 2027թ.:

Ստորև ներկայացված են Տնօրենների խորհրդի և Տնօրինության անդամների հետ գործարքների գծով շահույթում կամ վնասում արտացոլված գումարները դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների համար:

	<i>2018թ. հազ. դրամ</i>	<i>2017թ. հազ. դրամ</i>
Շահույթ կամ վնաս		
Տոկոսային եկամուտ	96,310	66,568
Տոկոսային ծախս	(361,765)	(141,954)

36. Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ (շարունակություն)**(գ) Գործարքներ այլ կապակցված կողմերի հետ**

Ստորև ներկայացված են 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այլ կապակցված կողմերի հետ գործարքների մնացորդները և համապատասխան միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները, ինչպես նաև 2018թ-ին շահույթում կամ վնասում արտացոլված գործարքների գումարները:

	Մայր կազմակերպություն		Նշանակալի ազդեցություն ունեցող բաժնետեր		Մայր կազմակերպության դուստր կազմակերպություններ		Ընդհանուր հսկողության տակ գտնվող ընկերություններ և այլ կապակցված կողմեր		
	հազ. դրամ	Միջին տոկոսադրույք, %	հազ. դրամ	Միջին տոկոսադրույք, %	հազ. դրամ	Միջին տոկոսադրույք, %	հազ. դրամ	Միջին տոկոսադրույք, %	Ընդամենը հազ. դրամ
Ակտիվներ									
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	–	–	–	–	–	–	4,061,715	6.66%	4,061,715
Այլ ակտիվներ	–	–	62,619	–	879,324	–	–	–	941,943
Պարտավորություններ									
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ									
- Ընթացիկ հաշիվներ և ցայտահանք ավանդներ	20,562	0.00%	62,690	0.00%	1,085,613	0.00%	1,376,258	0.00%	2,545,123
- Ժամկետային ավանդներ	–	–	–	–	659,326	4.00%	77,155	6.47%	736,481
Այլ փոխառություններ	–	–	21,215,696	6.04%	–	–	–	–	21,215,696
Այլ պարտավորություններ	–	–	13,209	0.00%	–	–	–	–	13,209
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չճանաչված հոդվածներ									
Ստացված երաշխիքներ	–	–	13,323,384	1.05%	–	–	–	–	13,323,384
Շահույթ (վնաս)									
Տոկոսային եկամուտ	–	–	–	–	–	–	575,789	–	575,789
Տոկոսային ծախս	–	–	(1,384,459)	–	(21,291)	–	(337,771)	–	(1,743,521)
Գործառնական վարձակալության գծով ծախսեր	–	–	–	–	(1,627,177)	–	–	–	(1,627,177)

36. Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ (շարունակություն)

(գ) Գործարքներ այլ կապակցված կողմերի հետ (շարունակություն)

Ստորև ներկայացված են 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այլ կապակցված կողմերի հետ գործարքների մնացորդները և համապատասխան միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները, ինչպես նաև 2017թ-ին շահույթում կամ վնասում արտացոլված գործարքների գումարները:

	Մայր կազմակերպություն		Նշանակալի ազդեցություն ունեցող բաժնետեր		Մայր կազմակերպության դուստր կազմակերպություններ		Ընդհանուր հսկողության տակ գտնվող ընկերություններ և այլ կապակցված կողմեր		Ընդամենը հազ. դրամ
	հազ. դրամ	Միջին տոկոսադրույք, %	հազ. դրամ	Միջին տոկոսադրույք, %	հազ. դրամ	Միջին տոկոսադրույք, %	հազ. դրամ	Միջին տոկոսադրույք, %	
Ակտիվներ									
Իրական արժեքով՝									
շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ	-	-	-	-	-	-	645,001	-	645,001
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	-	-	-	-	-	34,916,760	13.27%	34,916,760
Այլ ակտիվներ	-	-	-	-	795,016	-	3,596	-	798,612
Պարտավորություններ									
Իրական արժեքով՝									
շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ	-	-	-	-	-	-	611,430	-	611,430
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- Ընթացիկ հաշիվներ և ցլախանջ ավանդներ	666,258	0.00%	1,172,117	0.00%	200,264	0.00%	1,980,570	0.00%	4,019,209
- Ժամկետային ավանդներ	-	-	-	-	513,431	4.66%	32,590,571	12.87%	33,104,002
Այլ փոխառություններ	-	-	9,890,487	8.90%	-	-	-	-	9,890,487
Այլ պարտավորություններ	-	-	10,316	0.00%	-	-	-	-	10,316
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չճանաչված հոդվածներ									
Տրված երաշխիքներ	-	-	-	-	-	-	20,304	0.00%	20,304
Ստացված երաշխիքներ	-	-	11,131,525	1.50%	-	-	-	-	11,131,525
Ծախսեր (վնաս)									
Տոկոսային եկամուտ	-	-	1,371	-	-	-	4,360,124	-	4,361,495
Տոկոսային ծախս	-	-	(1,135,191)	-	(21,325)	-	(3,864,603)	-	(5,021,119)
Այլ ծախս	-	-	-	-	(17,055)	-	(98,978)	-	(116,033)

(ա) Հաշվապահական հաշվառման դասակարգում և իրական արժեք

Իրական արժեքի գնահատականի նպատակն է ներկայացնել այն մոտավոր գինը, որը շուկայի մասնակիցների միջև սովորական գործարքում կստացվեր ակտիվի վաճառքից կամ կվճարվեր պարտավորության փոխանցման դիմաց գնահատման ամսաթվի դրությամբ: Այնուամենայնիվ, հաշվի առնելով անորոշությունները և դատողությունների սուբյեկտիվությունը, իրական արժեքը չպետք է դիտվի որպես իրացման գին՝ անմիջապես ակտիվների վաճառքի կամ պարտավորությունների մարման ժամանակ:

Գնահատման մեթոդները ներառում են զուտ ներկա արժեքի և դրամական միջոցների գեղչված հոսքերի մոդելները, համեմատությունը նմանատիպ գործիքների հետ, որոնց համար առկա են շուկայական դիտարկելի տվյալներ և այլ գնահատման մոդելներ: Գնահատման մեթոդներում օգտագործվող ենթադրություններն ու տվյալները ընդգրկում են ոչ ռիսկային և բազիսային տոկոսադրույքներ, վարկային սփրեդեր և այլ ցուցանիշներ, որոնք օգտագործվում են գեղչային դրույքների, պարտատոմսերի գների, արտարժույթի փոխարժեքի, պարտատոմսերի ինդեքսների գների չափման մեջ: Գնահատման մեթոդների նպատակն է հասնել հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ ֆինանսական գործիքի գինը արտացոլող այն իրական արժեքի որոշմանը, որը կորոշվեր անկախ գործող շուկայի մասնակիցների կողմից:

Ավելի տարածված և պարզ ֆինանսական գործիքների, ինչպես, օրինակ՝ տոկոսադրույքի և արժույթային սվոպերի իրական արժեքները որոշելու համար Բանկը օգտագործում է լայնորեն ճանաչված գնահատման մոդելներ, որոնք օգտագործում են միայն դիտարկելի շուկայական տեղեկատվությունը և չեն պահանջում ղեկավարության լայն դատողություններ և գնահատումներ: Դիտարկելի գներն ու մոդելների տվյալները սովորաբար հասանելի են ցուցակված պարտատոմսերի և արժեթղթերի, բորսաներում շրջանառվող ածանցյալ գործիքների համար, ինչպիսիք են տոկոսադրույքի սվոպերը:

37. Ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ. իրական արժեք և հաշվապահական հաշվառման դասակարգում

(ա) Հաշվապահական հաշվառման դասակարգում և իրական արժեք

Բոլոր ֆինանսական գործիքների գնահատված իրական արժեքները, բացառությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների, ամորտիզացված արժեքով պարտքային արժեթղթերի և թողարկված պարտքային արժեթղթերի, մոտավորապես հավասար են դրանց հաշվեկշռային արժեքներին: Այս գործիքների իրական արժեքը դասակարգվում է իրական արժեքի հիերարխիայի 3-րդ մակարդակում, բացառությամբ դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքների, որոնք դասակարգվում են իրական արժեքի հիերարխիայի 1-ին մակարդակում:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների, ամորտիզացված արժեքով պարտքային գործիքների և ՀՀ-ում թողարկված պարտատոմսերի հաշվեկշռային և իրական արժեքները 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	Հաշվեկշռային արժեք հազ. դրամ	Իրական արժեք հազ. դրամ	Չիրացված օգուտ/(վնաս) հազ. դրամ
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	547,943,183	538,682,849	(9,260,334)
Պարտքային գործիքներ ամորտիզացված արժեքով	38,825,463	40,193,704	1,368,241
ՀՀ-ում թողարկված պարտատոմսեր	46,233,668	46,536,937	(303,269)
Ընդամենը	633,002,314	625,413,490	(8,195,362)

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների, մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումների և ՀՀ-ում թողարկված պարտատոմսերի հաշվեկշռային և իրական արժեքները 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	Հաշվեկշռային արժեք հազ. դրամ	Իրական արժեք հազ. դրամ	Չիրացված օգուտ/(վնաս) հազ. դրամ
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	479,640,981	474,361,415	(5,279,566)
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ	43,305,844	44,680,299	1,374,455
ՀՀ-ում թողարկված պարտատոմսեր	31,221,300	31,493,983	(272,683)
Ընդամենը	554,168,125	550,535,697	(4,177,794)

Ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը որոշելիս ղեկավարությունը առաջնորդվել է հետևյալ ենթադրություններով.

- ▶ 3.5% և 11.6-16.4% զեղչման դրույքներ են կիրառվում համապատասխանաբար բանկերին տրված վարկերից ու փոխառություններից և հաճախորդներին տրված վարկերից ու փոխառություններից ակնկալվող դրամական միջոցների ապագա հոսքերը զեղչելու համար;
- ▶ 5.5-12% զեղչման դրույքներ են կիրառվում պարտավորություններից ակնկալվող դրամական միջոցների ապագա հոսքերը զեղչելու համար:

37. Ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ. իրական արժեք և հաշվապահական հաշվառման դասակարգում (շարունակություն)

(բ) Իրական արժեքի հիերարխիա

Բանկն օգտագործում է ֆինանսական գործիքների իրական արժեքների բացահայտման և գնահատման մեթոդների հետևյալ հիերարխիկ կառուցվածքը, որն արտացոլում է չափումների կատարման ժամանակ օգտագործված ելակետային տվյալների նշանակալիությունը:

- ▶ 1-ին մակարդակ. ակտիվ շուկաներում համանման ակտիվների կամ պարտավորությունների գնանշումներ (չճշգրտված):
- ▶ 2-րդ մակարդակ. 1-ին մակարդակում ներառված գնանշվող գներից տարբեր ելակետային տվյալներ, որոնք դիտարկելի են ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) կամ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող): Այս մակարդակը ներառում է այն գործիքները, որոնք գնահատման համար կիրառվել է հետևյալը՝ գնանշվող գները նմանատիպ գործիքների համար ակտիվ շուկայում, գնանշվող գները նույն կամ նմանատիպ գործիքների համար ակտիվ չհամարվող շուկաներում, կամ գնահատման այլ մեթոդ, որտեղ բոլոր նշանակալի ելակետային տվյալներն ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն դիտարկելի են շուկայական տվյալներից:
- ▶ 3-րդ մակարդակ. ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ: Այս մակարդակը ներառում է բոլոր այն գործիքները, որոնք գնահատվում են դիտարկելի տվյալների վրա չհիմնված ելակետային տվյալներից ելնելով, իսկ ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներն էական ազդեցություն ունեն գործիքի գնահատման վրա: Այս կատեգորիան ներառում է այն գործիքները, որոնք գնահատվում են նմանատիպ գործիքների համար գնանշվող գների հիման վրա, որոնք գծով պահանջվում են նշանակալի դիտարկելի ճշգրտումներ կամ ելթադրություններ՝ գործիքների միջև տարբերություններն արտացոլելու նպատակով:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների վերլուծությունը՝ իրական արժեքի հիերարխիայի համապատասխան մակարդակների կտրվածքով: Գումարները հիմնված են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված արժեքների վրա:

հազ. դրամ	1-ին մակարդակ	2-րդ մակարդակ	3-րդ մակարդակ	Ընդամենը
Իրական արժեքով չափվող ակտիվներ և պարտավորություններ				
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր				
- Պարտքային և այլ ֆիքսված եկամտով գործիքներ	-	6,691,791	-	6,691,791
- Ածանցյալ ակտիվներ	-	125,219	-	125,219
- Ածանցյալ պարտավորություններ	-	(20,621)	-	(20,621)
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ				
- Պարտքային գործիքներ	1,273,589	10,189,394	-	11,462,983
	1,273,589	16,985,783	-	18,259,372
Ակտիվներ, որոնք իրական արժեքը բացահայտվում է				
Ամորտիզացված արժեքով չափվող՝ հաճախորդներին տրված վարկեր	-	-	538,682,849	538,682,849
Ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային արժեթղթեր	-	40,193,704	-	40,193,704
ՀՀ-ում թողարկված պարտատոմսեր	-	46,536,937	-	46,536,937
	-	86,730,641	538,682,849	625,413,490

37. Ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ. իրական արժեք և հաշվապահական հաշվառման դասակարգում (շարունակություն)**(բ) Իրական արժեքի հիերարխիա (շարունակություն)**

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների վերլուծությունը՝ իրական արժեքի հիերարխիայի համապատասխան մակարդակների կտրվածքով: Գումարները հիմնված են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված արժեքների վրա:

<i>հազ. դրամ</i>	<i>1-ին մակարդակ</i>	<i>2-րդ մակարդակ</i>	<i>3-րդ մակարդակ</i>	<i>Ընդամենը</i>
Իրական արժեքով չափվող ակտիվներ և պարտավորություններ				
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ				
- Պարտքային և այլ ֆիքսված եկամտով գործիքներ	–	3,015,199	–	3,015,199
- Ածանցյալ ակտիվներ	–	952,865	–	952,865
- Ածանցյալ պարտավորություններ	–	(686,306)	–	(686,306)
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ				
- Պարտքային գործիքներ	2,942,639	6,838,981	–	9,781,620
	2,942,639	10,120,739	–	13,063,378
Ակտիվներ, որոնք իրական արժեքը բացահայտվում				
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ				
Միջև. մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ	3,881,042	40,799,257	–	44,680,299
ՀՀ-ում թողարկված պարտատոմսեր	–	31,493,983	–	31,493,983
	3,881,042	72,293,240	474,361,415	550,535,697

Ածանցյալ գործիքներ

Ածանցյալ գործիքները, որոնք գնահատվում են շուկայական դիտարկելի ելակետային տվյալներ ներառող տեխնիկայով, հիմնականում ներառում են տոկոսադրույքի և արտարժույթի սվոպեր և արտարժույթային ֆորվարդ պայմանագրեր: Ամենահաճախ կիրառվող գնահատման տեխնիկաները ֆորվարդների գնահատման և սվոպերի մոդելներն են, ներառյալ ներկա արժեքի հաշվարկները: Այս մոդելները հաշվի են առնում տարբեր տվյալներ, ինչպիսիք են՝ գործընկերների վարկունակությունը, փոխարժեքի սիոթթ և ֆորվարդ դրույքները և տոկոսադրույքի կորը:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ / Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերը, որոնք գնահատվում են գնահատման մոդելի օգնությամբ, հիմնականում կազմված են ՀՀ պետական պարտատոմսերից: Այս արժեթղթերը գնահատվում են եկամտաբերության կորի միջոցով, որը ներառում է շուկայում դիտարկելի և ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակված տվյալները:

38. Ֆինանսավորման գործունեության հետևանքով առաջացած ֆինանսական պարտավորությունների փոփոխություններ

<i>հազ. դրամ</i>	<i>Թողարկված պարտքային արժեթղթեր</i>	<i>Այլ փոխառու միջոցներ</i>	<i>Ստորադաս փոխառություններ</i>	<i>Ընդամենը պարտավորություններ ֆինանսական գործունեությունից</i>
Հաշվեկշռային արժեքը 31 Դեկտեմբեր 2016	18,124,500	102,735,039	40,811,255	161,670,794
Թողարկումից մուտքեր	22,504,610	67,496,831	–	90,001,441
Մարումներ	–	(72,097,598)	–	(72,097,598)
Արտարժույթի փոխարժեքից (վնաս)/օգուտ	82,042	29,467	(4,111)	107,398
Այլ	221,443	(35,645)	112,624	298,422
Հաշվեկշռային արժեքը 31 Դեկտեմբեր 2017	40,932,595	98,128,094	40,919,768	179,980,457
Թողարկումից մուտքեր	24,855,545	109,241,838	9,290,363	143,387,746
Մարումներ	(12,849,554)	(85,915,500)	–	(98,765,054)
Արտարժույթի փոխարժեքից (վնաս)/օգուտ	(96,733)	(552,218)	22,123	(626,828)
Այլ	(1,995,497)	10,995	181,871	(1,802,631)
Հաշվեկշռային արժեքը 31 Դեկտեմբեր 2018	50,846,356	120,913,209	50,414,125	222,173,690

«Այլ» տողը ներառում է թողարկված պարտատոմսերի, այլ փոխառությունների և ստորադաս փոխառությունների գծով հաշվեգրված, բայց չվճարված տոկոսագումարները: Բանկը տոկոսագումարների վճարումները դասակարգում է որպես դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից:

39. Հաշվետու ժամակաշրջանից հետո տեղի ունեցած դեպքեր

2019 թ. մարտի 4-ին «Ի-ԷՍ-Փի-ԷՍ Զուլդինգ Լիմիթիդ» ընկերությունը ձեռք է բերել Բանկի լրացուցիչ թողարկված բոլոր 146 բաժնետոմսերը՝ մեկ բաժնետոմսի դիմաց 320,000 ՀՀ դրամ անվանական արժեքով, վճարելով 599,687 ՀՀ դրամ: Գործարքի արդյունքում Բանկի բաժնետերերի կառուցվածքը փոխվել է հետևյալ կերպ՝ Ամերիա գրուպ (56.53%), ՎՇԲ (17.78%), «Ի-ԷՍ-Փի-ԷՍ Զուլդինգ Լիմիթիդ» ընկերությունը (11.73%) և ԱՉԲ (13.96%):